

ЎЗБЕГИМНИНГ “ҚУШЧИНОР”ЛАРИ

хонадон аъзоларида “сеники-меники” деган қараш йўқ. Ўзаро аҳиллик, меҳроқибат уларга хос фазилат.

Кичик келин бето-
ланганда; ҳовлидаги бор
молни сотиб, Тошкент-
га олиб бордим. Катта

дўхтирларга даволатдик.

Бобо-бувисининг ҳикоясини
хавас билан тинглаётган Сарви-
нозни суҳбатга тортаман. У 9
синфда ўқийди.

**Бобо-бувининг қайси
хислатлари сизга ёқади?**

Меҳрибонликлари, меҳнат-
кашликлари...

Ўрозали ота ва Шарофат
аянинг ҳаёт йўли нафақат фар-
зандлари учун, балки бугунги
авлод учун муҳим ҳаётий мактаб
бўла олади. Бу хонадонда ҳама-
ша тотувлик ва файзу барака
ҳукм суради. Сабаби, ҳақиқат
бирга меҳнат қилиб, турмуш
аравасини баробар тортиб кел-
дик, дея изоҳ беришда суҳбат-
дошларим, Ҳаёт қувончлари,
рўзгор ташвишларини баҳам
кўрдик. Ҳаёт зарбаси, фарзанд
доғини ҳам бирга кўтардик.

Ўқтам ўғлон Толибжон Черно-
быль фожеаси асоратидан бу ду-
нени эрта тарк этди. Бобо-бу-
виси қалбидан нур олаётган Му-
ҳайё ундан ёлғиз ёдгор... Кичик
қиз Иродахон эса ота-она меҳ-
рига, эътиборига муҳтож...

Ўрозали ота ва Шарофат аяни
йиллар шиддатига дош бера
олган азим чинорларга менга-
дим. Агар тарих тилга киролса,
умрини меҳнат билан беазаган
танти ва бардошли бу инсон-
ларга меҳнат дostonи яратилар
ва шубҳасиз, бу дoston келажак
авлод учун фахр-ифтихор тим-
соли бўла олади.

Райҳон САЛАЕВА

СУРАТЛАРДА СОҒИНЧ БОР...

Яқинда Ўзбекистон Бадий
академиясининг Кўргазмалар за-
лида бўлиб ўтган тadbир “Меҳ-
рибонлик уйи” тарбияланувчилари
ўртасида ўтказилган “Ка-
малак жилоси” кўрик танловининг
10 йиллигига бағишланди.

Қарийб ўн йилдан буён анъа-
навий тарзда ўтказиб келинаёт-
ган ушбу кўрик-танловдан асо-
сий мақсад - ўсиб келаётган ёш
авлоднинг қалбида тасвирий
санъат ва бадий ижодга меҳр
уйғотиш, ўз бадий истеъдодла-
рини намойён этишга имконият
яратишдир.

Бу йилги кўрик танловга 4 ёш-
дан 16 ёшгача бўлган 1500 на-
фар болалар қатнашишди.

Кўргазмага тақдим этилган
асарларни томоша қиларкан-
сиз, уларнинг ҳар бирини со-
ғинч, меҳрга ташналик акс эт-
ганини кўрасиз.

Тadbир ниятида ғолиблар
ва тadbир иштирокчиларига
“Соғлом авлод учун”, “Сен ёл-
ғиз эмассан!” жамғармалари,
Халқ таълими вазирлиги,
Ўзбекистон Бадий академия-
си ва Миср Араб Республи-
касининг мамлакатимиздаги
элчихонаси томонидан дип-
лом ва эсдалик совғалари топ-
ширилди.

Ижодкор болалардан 60 на-
фари республика босқичига
йўлланма олдилар.

Ахборот

СОҒЛОМ ҲАФТАЛИК!

БМТнинг Болалар жамғар-
маси - ЮНИСЕФнинг юрти-
миздаги ваколатхонаси “Иж-
тимоий ҳимоя йили” муно-
сабати билан “Унни бойи-
тиш бўйича” Миллий дастур
доирасида мамлакатимиз-
нинг барча мактаб ўқувчилари
орасида “Соғлом ҳафта”
тadbирини ўтказмоқда.

Республика Соғлиқни сақлаш
ва Халқ таълими вазирлиги
билан ҳамкорликда 30 апрел-

дан 7 майгача ўтказилган бу
тadbир давомида беш милли-
ондан ортиқ мактаб ўқувчилари
ва уларнинг ота-оналари
микроэлементлар билан бой-
итилган ун ва йодланган туз-
ни истеъмол қилишнинг ижо-
бий таъсири ҳақида билиб
олишди.

Шундай тadbирлардан бири
яқинда Тошкент шаҳри, Чи-
лонзор туманидаги 195-мак-
табда ҳам ўтказилди.

**Отаҳон сиз ҳақингизда
хўп мактов сўзлар айтди.
Оилада ҳам, жамиятда ҳам
кўп мартабаларга эришиб-
сиз. Шулар ҳақида гапириб
беринг, - сўрайман аядан...**

Ўз даврининг зарбдор аёли
бўлган онаҳон жилмайиб, меҳ-
моннавозлик кўрсатади. Ота-
хондан аввал сўзлашни хаёл-
га ҳам келтирмайди, чоғи.
Онаҳон қиёфасида ўзбек аёл-
ларига хос улғуворликни
кўргандек бўламан.

Ўсмирлигимиз II-жаҳон уру-
шига тўғри келди, - дея эс-
лайди Ўрозали ота. - Куну тун
ишлаймиз. Сира чарчаш били-
маймиз. Катталар насиҳатини
олиб, иш буюришса, “хўп”,
дер эдик. Урушдан кейинги
огир йилларда ҳам бориға
қаноат қилдик. Давлат мулки-
га, молиға сира ҳиёнат қилма-

дик. Чорва ортидан тоғ-қирлар-
да кўчиб юрдик. Аянғиз доимо
мен билан бирга бўлди... Ота-
онамдан бир йилда айрилдим.
Оғир жудалик дамларида ҳам
менга ҳамдард, суянч бўлди.

Ўрозали Хусанов чорвачилик
соҳасида 52 йил ишлади. Ша-
рофат ая ҳам улар билан ёнма-
ён меҳнат қилди. Қайнонаси
каби илғор соғувчи бўлди. Тил-
сиз гувоҳлар, қатор орден-ме-
даллар, ёрликлар, депутатлик
нишонлари оддий ўзбек аёли-
нинг улкан меҳнатидан нишона.
Она сифатида 9 фарзандни во-
яға етказдилар. 4 йил тўшада
ётган қайнонасига ҳамдард бўла
олди. Бугун ўзи эътиборли қай-
нона, суюкли буви. Келинлари
Меҳрихон, Зуҳра, Гўлчеҳра, Қи-
зилгул бу хонадоннинг ўз қиз-
лари бўлиб қолишган.

**Келинларнинг энг яхшиси
қай бири? - сўрайман аядан.**

Барчаси яхши, одобли, меҳ-
наткаш. Бир лагандан ош еб,
барча ишни баҳамжиҳат ҳал
қилишади.

Бу аҳил, иноқликнинг сабаби
қайнота-қайнонанинг барча ке-
линларни тенг кўришида бўлса
керак. Тўнғич келин Меҳрихон ҳам
соғувчи. Қизлари Зайнаб, Зумрад,
Зарифа - педагог, соғувчи, ишчи.
Катта ўғил Холаҳмад ота касбини
танлаган. Авазбек, Рустам, Илҳом
- Олмалиқ маъданчилик корхона-
сида меҳнат қилишади. Жамоада
обру-эътиборга эга, тотув-файзли
хонадон соҳиблари. Гарчи фар-
зандлар алоҳида яшашса-да, бу

САҲОВАТ БАЙРАМИ

Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси
ҳамда Тошкент шаҳар “Аёллар кенгаши”
жамоат бирлашмаси томонидан пойтахт-
тимиздаги Мирзо Улуғбек номили мада-
ният ва истироҳат боғида хайр-саҳоват
акцияси ўтказилди. Тadbирга меҳнат фах-
рийлари, ногиронлар ҳамда кам таъмин-
ланган ва ижтимоий ҳимояга муҳтож оила
вакиллари таклиф этилдилар. Меҳмон-
ларга дастурхон ёзилиб, сумалак, палов
сингари миллий таомлар тарқатилди.

Нурилло НУЪМОНОВ,

Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси
қошидаги “Ёш журналистлар”
клуби аъзоси.

ЗАҲМАТЛИ МЕҲНАТ ҚАДРИ

Амир Темур музейида Хотира куни муноса-
бати билан Ўзбекистон Хотин-қизлар
кўмитаси, “Соғлом авлод учун” Халқа-
ро хайрия жамғармаси, “Хотира май-
дони” жамоатчилиги жамғармаси ҳамкорлиги-
да илмий-амалий конференция бўлиб ўтди.
Унда иккинчи жаҳон уруши йилларида Ўзе-
бекистон халқининг фронт ортидаги заҳматли
меҳнати, меҳру саҳовати ҳақида гапирилди.
Тadbирда Ўзбекистон Бош вазири ўринбо-
сари, Хотин-қизлар кўмитаси раиси С. Ино-
мова қатнашди ва нутқ сўзлади.

Ахборот

ҚУВНАБ ЎСГИН, БОЛАЖОН!

Яқинда Тошкент
шаҳридаги Мирзо
Улуғбек номили истироҳат бо-
ғида “Ижтимоий ҳимоя йили”-
га бағишланган хайр-саҳоват
тadbiri бўлиб ўтди.

“Аёллар кенгаши” жамоат бир-
лашмаси томонидан ўтказил-
ган бу хайрия акциясида аҳоли-
нинг ногирон, кекса, кам таъ-
минланган ва ижтимоий ҳимо-
яга муҳтож оилалар фарзанд-
лари қатнашдилар.

Бундан олдин ҳам “Аёллар
кенгаши” жамоат бирлашмаси
ташаббуси билан юртимиз-
нинг кўплаб шаҳарларида
“Кўчат эки!”, “Катталар болалар-
га!”, “Оқ йўл!” каби хайрия
тadbirlari ўтказилган. Бу
йил эса ушбу тadbirdan туш-
ган пулга Чилонзор туманида-
ги боғчалардан бирининг
ёриткичлари таъмирланди.

МИРОБИД
БАСИРА

Ўз мухбиримиз

ОИЛА ҚУРИШГА ТАЙЁРМИСИЗ?

Хар бир ўсмир ўғил ёки қиз 13-16 ёшда организмда бўладиган физиологик ўзгаришларни билиши лозим. Улар ўсмирлик даврининг бошланиши жуда масъулиятли давр эканлигини унутмаслик керак. Шундай экан, соғлом авлод яратиш учун куйидаги маслаҳатларни билишлари ва уларга амал қилишлари фойдалидир.

1. Ўсмирларнинг балоғатга етиш даври сирларини билмасликларни, кўпинча нохуш оқибатларга олиб келади. Бундай ҳол юз бермаслиги учун ўғил отага, қиз эса онага ёки гинеколог - шифокорга мурожаат қилиши ва улар назоратида бўлиши лозим.

2. Балоғат ёши даврида ўғил болалар ва қизлар организмиде фақат иккиламчи жинсий

белгиларгина бошланиб қолмасдан, балки уларда сезиларли даражада руҳий ўзгаришлар ҳам кузатилади. Бу даврни бошдан кечириётган ўсмирларнинг қизиққон бўлиши, "сиркаси сув кўтармаслиги" ёки аксинча, ҳаёли паршон бўлиб қолиши табиий ҳол ҳисобланади. Ўсмирларни бу даврда эҳтиётлаш, уларга нисбатан эътиборни қўйиш - келажакда жисмонан ва руҳан бақувват ёшларнинг юзага келишига асос бўлади.

3. Қиз боланинг жинсий балоғатга етиши 12-15 ёшларга тўғри келади. Лекин бу ҳол баъзиларда эрта ёки кечроқ бошланиши ҳам мумкин. Шу боис, ҳар бир ёш етуқлик давридагина турмуш қуриш ҳақида ўйласа, айти мудабо бўларди.

Йигитлар 22-24 ёшда, қизлар эса 19-20 ёшда турмуш қуришлари мақсадга мувофиқдир.

Агар никоҳланувчи шахсларни тиббий кўрикдан ўтказиш натижасида уларнинг биттасида ёки ҳар иккаласида мазкур Низомда назарда тутилган:

1. Руҳий касалликлар (шизофрения, эпилепсия, олигофрения);
2. Наркологик касалликлар;
3. Заҳм;

4. Сил;

5. ОИВ (ОИСТ) касалликлари аниқланган тақдирда никоҳни қайд этиш томонларнинг ушбу текшириш натижаларидан хабардорлиги тасдиқлангандан кейин амалга оширилади.

Текширилатган шахс яшаш жойидаги даволаш маслаҳат комиссиясининг хулосасидан норози бўлган ҳолларда вилоти ва Республика муассасаларида такоррий тиббий кўрикдан ўтказилади.

ФХДё бўлимлари ходимлари никоҳни қайд этиш вақтида ўзларига маълум шифокорлик си-

рини ошкор этганликлари учун жавоб берадилар. Ўз ўрнида, кўрикни ўтказган врач қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда кўрик натижаларининг холислиги учун масъулдир.

Кўриниб турибдики, тиббий кўрик - соғлом оилани вужудга келтириш учун асос бўлиб хизмат қилади. Халқимизда: "Касални даволашдан кўра, олдини олган маъқул" деган аҳойиб ўғит бор. Бу ўғитни дилга жо этган ҳар бир йигит, қизнинг келажаги порлоқ бўлади.

Манзураҳон АБДУЛЛАЕВА,
Термиз шаҳар, ФХДё бўлими мудираси.

Соғлом оила -
соғлом авлод

- Болам, бир касбнинг бошини тутсанг, албатта яхши бир инсонга шогирд бўл! Унинг яхши фазилатларини ўзинга синдириб олгин. Ана шунда эл орасида обрў-эътибор топасан, - дер эди отам раҳматли ёшлигимда.

Отамнинг шу сўзларини ҳамиша ёдимда тутардим. Йиллар ўтди. Мактабни, сўнг институтни тугатдим. Ишлаш бошладим. Тақдир мени Муртазо Султоновдек бағридарё инсон билан учраштирди.

Ушунда Тошкентдаги 21-сонли "Меҳрибонлик уйи"ни қайта таъмирлаш ишлари бўлаётганди. Бу ишлари-

Қутлов

ОДАМИЙЛИК
ОДАТИ

ни мен назорат қилардим. Муртазо Султонов эса Республика халқ таълими вазирлиги ўринбосари вазифасида ишлар эди.

Қурилиш-таъмирлаш ишлари тўрт ой давом этди. Муртазо Султонов эса шу вақтнинг ичида ишчилар, "Меҳрибонлик уйи" тарбиячи-хизматчиларининг, ҳатто болаларнинг ҳам исми-фамилиясини билиб олиб, уларга эски кадрдонларидек мурожаат қиларди. Меҳру муҳаббатга, ширин сўзга зор болалар билан узоқ суҳбатлашар, ҳазиллашар, эркаларди.

Менга кейинчалик ҳам у киши билан ишлаш насиб этди. Муртазо Султоновда нафақат раҳбарлик санъати, балки муомала маданияти, одаимийлик хислати жуда кучли эди.

Муҳтарам устозимдан аввало, илму адабни, халққа хизмат қилишни, қолаверса, инсонларни қадрлашни ҳам ўргандим.

Кўпинча, иш устида бахslashишлар ҳам бўлиб турарди. Шундай тортишувларда Муртазо Султонов ҳар бир кишининг сўзини диққат билан тинглар, уларнинг фикрларини инобатга оларди.

"Балки сенинг ҳам фикринг тўғридир, қани сен айтгандек ҳам қилиб кўрайлик-чи", - дея одиллик билан ёндошарди.

Устозимнинг яна бир аjoyиб фазилатларидан одим эътирарлиги. Ким бўлмасин, у оддий ишчиси ёки мансабдор кишимни тўйга таклиф қилса, албатта бориб қўтлаб келарди.

Бировнинг бошига мусибат тушса ҳам четда қолмасди. Дарров бориб кўнгил сўрар, ёрдамини аямасди.

Менинг ҳам бошимга ташвиш тушиб, отамдан айрилиб қолган кунларим ёнимда камарбаста бўлиб, кўнглимни кўтарганди.

Бугунги кунда мен устозимнинг ишларини давом эттиряпман. Бундан жуда ҳам фахрланаман. Устозим ҳар ҳафта келиб, ишларимдан хабар олади, қимматли маслаҳатларини аямайди.

"Яхшидан бог қолар", - дейди халқимиз. Рост гап. Пойтахтимизга кўрк бўлиб турган қаторқатор бинолар, билим масканлари барпо бўлишида устозимнинг ҳалол меҳнатининг ҳиссаси ҳам бор.

Ҳалол меҳнат қилган инсон эл аро қадрли, эъзозлидир. Устозим Муртазо Султонов аввал Қорақалпоғистон, кейин эса "Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган қурувчи" унвонларига ҳам сазовор бўлди.

Шуниси қувончлики, у киши таниқли олим ва журналист ҳамдир. Республикаимизнинг кўп нашрларида ўз мақолалари билан ҳалигача қатнашиб туради. У кишининг 60 босма табоқдан ортқ асарлари чоп этилган.

Устозим умрининг катта қисмини ёшлар масаласига бағишлагани, уларнинг қувончу ташвишлари билан яшагани учун ҳам ёшлар ҳақида кўп гапирарди. Мен ҳам у кишидан ҳаётнинг кўп сабоқларини олдим, ўргандим.

Ҳар доим устозимнинг ушбу сўзлари менга мадад бўлиб туради:

"Раҳимжон, ўғлим. Ниманидир билмай қолсанг ёки иккилансанг, албатта биладиганлар билан маслаҳатлашгин. Билмаган нарсани сўраб ўрганиш уят эмас. Ниманики орзу қилсанг, ҳалол меҳнатнинг, пешона теринг орқасидан эришин. Ана шунда дўсту биродарларинг, ҳамкасбларинг орасида юзинг ёруғ бўлади".

Умри меҳнат билан ўтган одам тинч ўтира олмас экан. Хозирги кунда Муртазо Султонов "Интермобилгаз" Компаниеси Директорлар кенгашининг раиси вазифасида ишлаб келмоқда.

У кишининг файзли хонадонларидан кўп бўлган. Аёли, Маҳфузахон опа ҳам жуда меҳмоннавоз аёл. Шунданми, хонадонларидан одам аримайди.

Забардаст, меҳнатга ташна устозим Муртазо Султонов бугун қутлуг етмиш ёшни қаршиламда. Етмиш ёш шундай бир ёшки, у босиб ўтилган ордаги йўлга бир кўр назар ташлаб, инсон ўз кўрган-кечирганларини мулоҳаза қилиб олиш имконини беради.

Бу ҳаётда инсонни азиз ва муқаррам қиладиган савоб ишлар кўп. Бирок уларни қанча қилингани эмас, қай пайтда қилингани муҳимдир. Устозим ўзининг мазмунли умрида нимагаки эришган бўлса, аввало ўзи, оиласи, дўстлари, қолаверса, устозлари, шогирдлари тўғрисида эришди.

Бугунги кунда Муртазо Султонов қобил ва қимматли фарзандларининг қамолини кўрмоқда. Уларнинг ҳар бири ҳаётнинг турли жабҳаларида ўз ўринларини топишиб, элу юртимиз кори учун меҳнат қилишмоқда.

Отамдек азиз, муҳтарам устозимни чин дилдан қўтларқанман, уларга соғ-саломатлик, узоқ умр тилайман. Ёшингизга - ёш қўшилиб, биз шогирдларининг даврасини тўлдириб, юз билан юзлашинг, азиз устоз!

Раҳимжон АҚРОМОВ,
Халқ таълими вазирлиги бошқармаси бошлиғи.

ХОТИРА УЙҒОНСА ГЎЗАЛДИР

Собира Холдорова

Тојихон Шодиева

Ҳосият Тиллахонова

Ўтганларни ёд этиш, зиёратгоҳларни обод қилиш, уларнинг хотираларини абадийлаштириш - халқимизга хос фазилатлардан бири. Муҳтарам Президентимиз 9 майни "Хотира ва Қадрлаш куни" дея эълон қилганларидан буён ҳаётлигида эл-юртимиз учун яхши ишлар бошида бўлган инсонларни фақат оила давра-расида эмас, кўпчилик бўлиб хотирлаш одадга айланди.

"Саодат" журнали ташаббуси билан "Миллий тикланиш" демократик партияси ҳамкорлигида ўтказилган "Хотира уйғонса гўзалдир" деб аталган анжуман ҳам ана шундай савобли тадбирлардан бири бўлди:

- "Саодат" журналининг ўтмишдоши "Янги йўл" журнали гоят мураккаб шароитда чоп этилган. Ўша даврнинг фаол, шиддатли, зиёли аёлларидан Тојихон Шодиева, Собира Холдорова, Ҳосият Тиллахоновалар навбати билан бу нашрга масъул муҳаррирлик қилганлар. Зиммаларидаги вазифани ҳолис адо этганликларига қарамай, уларнинг ҳаммаси мустабид тузумнинг қатагон қархпалагига тушганлар. Зах еттираладан терговма-тергов судрашган уларни. Узоқ ўлкаларга сургун қилишган. Собира Холдорова,

Ҳосият Тиллахоновалар ўн гуллидан бир гули очилмай руҳий изтироблар исканжасида қолган. Тојихон Шодиева совуқ ўлкалардан қайтиб келиб ҳам, кейинги совуқ муносабатларга дош бериб ҳам халқимизга сўнгги нафасигача хизмат қилган. Улар 100 ёшга киришди. "Саодат" бугунги мустақил ҳаёт нафаси билан яшамокда. Аёлнинг бугунги макеи, мақсади тамоман ўзгача. Биз ана шундай шарафли кунларда "Саодат"га тамал тошини қўйган инсонларни эҳтиром билан ёдламоқдамиз. Бу - бизнинг ҳам инсоний, ҳам фуқаролик бурчимиздир, - дея хотира кечасини очди "Саодат" журнали бош муҳаррири, Ўзбекистон халқ шоираси Ойдин Ҳожиева.

"Шахидлар хотираси" хайрия жамғармаси раиси, профессор Нaim Каримов, тарих фанлари номзоди Марҳамат Алимова, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Шарифа Салимова, Ўзбекистон халқ ёзувчиси Ўткир Хошимов бугун ёдланаётган шахсларнинг жамият олдидаги хизматлари, унутилмас қисматлари ҳақида гапиришди.

- Қатагон қиличи фақат уларнинг эмас фарзандлари, ҳатто, қариндosh-уруғлари ҳаётида ҳам оғир излар қолдирган. Бутун бошли оилалар тўз-тўз бўлиб, ҳаёти издан чиққан, - дея онаси-

ни хотирлайди Собира Холдорова-нинг қизи, физика фанлари доктори, профессор олима Манзура Усмонова.

Ҳ.Тиллахонова ва С.Холдорованинг келинлари, неваралари, жиянлари Муфассал Валиева, Комилжон Назаров, Тојихон Шодиеванинг невараси Дилфуза Ҳужаева ва бошқа яқинларининг хотиралари ўша аламли йиллар изтиробларини яна бир қарра ёдга солди.

- Халқи, юрти учун хизмат қилган инсонлар ҳеч қачон унутилмайди. Улар фидокорлик, инсонийлик завола тоғмаслигини доим тасдиқлаб туради. Яхшиларни ёдлаш кўпроқ уларга эмас, бизга керак, токи биз умрини нимага-сарфлаш, қандай яшаш кераклигини доим тарихдан, хотирадан ўрганайлик, - дейди "Миллий тикланиш" демократик партияси раиси, Олий Мажлис Қонунчилик палатаси депутати Хушид Дўстмуҳаммад тадбирга яқун ясаркан.

Ўзбекистон халқ ҳофиза Ҳасан Ражабий, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Насиба Сатторов, хонанда Рустам Абдуллаев ихро этган мумтоз куй-қўшиқлар даврани зийнатлади.

Бундай анжуманлар қадриятларимизга умр беради, кўнгилларни поклайди.

Қ.РАХИМБОВЕВА

ФАРЗАНД—

унинг пишиб етилиши
учун эса вақт керак

Донишмандлар: "Хар бир дарахтнинг меваси бор, кўнгилнинг меваси эса фарзанддир", дейдилар. Фарзандлар ҳам мева каби бир ширинликдир. Шундан бўлса керак, дилбандимизга бор-будимизни тутамиз: меҳру муҳаббатимиз, молу давлатимиз уларга. Бола сўзи болдан олинганмикан, уларни асалим деб сўямиз, эъзозлаймиз. Шу боис, баъзан тахирини ҳам сезмаймиз...

Болалар. Келажагимизу қувончимиз, ишонч боғимиз, суянч тоғимиз. Эътироф этиш керак: иқтидорли болалар кўп, жуда-жуда кўп. Мактаб партасидаёқ икки-уч тилини ўрганаётган, компьютерни пухта ўзлаштираётган, бир йилда сакраб икки-уч синф илгариларидан кўриб, беихтиёр, "туф, туф-е кўз тегмасин", деб қўясан. Кейинги вақтларда болалар орасида санъат шайдолари, расм чизадиган, шеър ёзадиганлар ҳам жуда кўпайди. Ҳаваскорлар орасида ўзига хос, ўтли мисралар, теша тегмаган ташбеҳлар ишлатадиганлари бор-ки, умид уйғотади.

Лекин... уларнинг барчасига, ҳатто бор-йўғи биттагина шеър ёзганига, ё бировнинг шеърини кўчириб олганига ҳам ота-оналари энг зўр шоир, ноёб истеъдод эгаси деб қарашади. Машҳур шоирлар шеърини тап тортмай кўчириб, ўзиники қилиб китоб чиқарган боласи "муваффақиятидан" ҳам боши осмонда. Уларни тушунас бўлади. Ахир, ҳар кимники ўзига, ой кўринар кўзига. Аммо ўз касбининг билимдони бўлган ўқитувчиларда ҳам машҳур мисралар шубҳа уйғотмайди, ўқимагани, билмаганидан ачинасан.

Боласи зўрлигига ўзини ишонтириб, хуш-хурсанд юргани-ку майли, уларни идорама-идора олиб юришади, мукофотлардан умидворлик эмас, даъвогарлик қилишади... Уларнинг кўпчилиги тўтиқушларни эслатади: бирам бийрон, бирам бурро, таржимаи ҳоли, танишувни, ҳатто оддий гапни ҳам шеър билан айтишади. Шу ўринда "ўқиб ташлашад" дейиш ўринлироқ, чамамда. Улар билан суҳбатлашсангиз, оддий савол-жавобларга ҳам нўноқлиги равшан бўлади. Сабаби, "шпаргалка" йўқ, олдиндан ёдлаб, ҳозирланмаган-да. Шу боис, йиллар ўтиб, бу истеъдодли-вундеркидлардан дом-дарак чиқмайди, кўпчилиги жимиб кетишади.

Ҳақиқатан ҳам улардан камдан-кам ҳолларда ёрқин юлдузлар чиқади. Ямайка қўшиғи билан дунёни ҳайратга солган Робертини Лореттини бир эсланга...

Хар бир боланинг иқтидори 14 ёшга тўлгандан кейингина маълум бўларкан. Ўсмирлик ва балоғат ёши ўртасидаги ўтиш даврида

боланинг нафақат гавда тузилиши, балки фикрлаши, хотираси, табиати ҳам ўзгараркан. Болалигида унча кўзга ташланмаган ўртамеъна саналганлар истеъдодсиз дегани ҳам эмас, улардан ёрқин истеъдод эгалари, буюклар чиқмайди дегани ҳам эмас. Шунинг учун болаларни - аёлочимиз, ўртамеъна ё паст ўзлаштирувчи, уздабурон ё укувсизроқ баб-баравар яхши кўрайлик, меҳр берайлик кўпроқ. Меҳр, муҳаббат шундай илоҳий туйғуки, кўнгилнинг энг муद्रоқ торларини жунбўшга келтиради ва бу ҳаракат, албатта, баракали бўлади.

Тарихий ҳақиқат шуки, Пушкин "икки" чилардан бўлган, Эйнштейн бир синфда икки йил ўқиган, Ньютон ёмон ўқигани учун ўқишга лаёқатсиз деб мактабдан ҳайдалган, Ломоносов биринчи синфга

борганида ўсмир бўлган. Яхши фикрлай олмагани учун ўқитувчиси Эдисонни "эшак" деб ҳақоратларкан. Шунинг учун ёмон ўқийдиган ёки алоҳида ажралиб турмайдиган бола ёмон одам бўлади дегани эмас. Шундай ҳам "бобо-бола", "буви-қиз"лар кўпайиб кетди. Ана шу покликка гард кўндирмаслик катталар зиммасида. Бу масъулиятни чуқур англаб, уларнинг ўз хоҳиш-қизиқиши, имкониятлари, кучи ва қобилиятига қараб йўналтирайлик. Оллох пешонасини ярқиратиб, қалбини нурлантириб ато этган бўлса, бизу сиз озгина кўллаб юборсак, бугун бўлмаса, эртага, албатта, ўзини кўрсатади. Баъзан биз илғамаган сифатлари ярқ этиб намоён бўладики, ҳайратдан ёқа ушлаб қоласиз. Мактабнинг эркатойи бўлмаган, репетиторларга қатнаш ўрнига далада кетмон чопиб юрган фарзандларимизнинг олийгоҳларга юқори кўрсаткичлар билан ўқишга қираётганлари бунга яққол мисол.

Фақат... унчага ўз майлига қўйинг. Фарзандингизга ўз хоҳишини мажбурлаб тиқштирмаган, унинг истагини ҳам ҳисобга олинг. Имон беринг, бўйнидан бойланган овға ярамаслигини унутманг, азиз ота-оналар! Мустақил фикрлашга ўргатинг. Мустақилликни ҳам мустақил фикрлайдиган инсонлар мустаҳкамлайди.

Мақолаимиз бошида фарзанд кўнгил меваси дедик, меванинг пишиб етилиши учун вақт керак, биз—ота-оналарга эса сабр...

Бахшанда БОЛТАЕВА,
«Аторуд» газетаси бош муҳаррири.
Бухоро вилояти, Ғиждувон шаҳри.

К
Ў
Н
Г
И
Л
М
Е
В
А
С
И

Фикр

(Охири. Боши ўтган сонларда)

Яна шундай оталар бор. Улар: "Мен болалигимда қийналганман. Кун кўрмадим. Болам мен кўрган азобларни кўрмасин. Маза қилиб яшасин", деб адашади. "Ай-тганини муҳайё қила оламан. Қиламан. Ана шунда мен эришмаган даражаларга ўғлим кўтарилади", - дейди. Ўғлини бўйнидан туширмайди. Меҳнатдан ўлай дейди, лекин, ўзига қарашга қўли тегмайди. 20 йилдан кейин ота ўғлини барибир бўйнидан туширади. Ва ўғлига ёмон кўринади.

Бола-ёшидан, дейди халқимиз. Бу ҳикматда гап кўп. Чунки бола ҳали нима яхши, нима ёмонлигини билмайди. Отаси нималарни ўйлаётганини ҳам. У отанинг ишончли қарашини, гапидан хотиржамлик олишни истайди. Бола сал йиғласа, уни қўлига кўтариб олаверса, ишончсизлик, хавотир болага юқади. У: "Демак, қандайдир хавф бор. Мени кўтариб олиб, асраб қолишди", деб ўйлайди. Бу фикр кўркувни қаҳиради. Йиғлайди.

Ўғлим. Нева-рамни эрка қилиб, армон билан қаримай, дейсанми? Унда ортиқча меҳрибонликни қўй. Келинга ҳам тайинла. Болангни ширин кўриб, ҳар бир истагини шу заҳоти муҳайё қилаёйсизларми? Унда ачиқ қариликка тайёр бўлинглар. Икковларинг ҳам.

Яхши педагогдан дўстинг бўлсин. Отасини ёмон кўриш "касали", ҳамма миллат одамларида 15-16 ёшда бир ўзини кўрсатиб ўтади. Фрейд деган психолог бунини "Эдип комплекси" деб атаган экан.

Бир мисол: Нодиржон онасига "Отамни ёмон кўраман", деган. Гаплашмаган, ҳатто бир кунни ураман, деган. Бу 2003 йилда рўй берди. Онаси педагогга мурожаат қилди. Педагог бу ҳақда шундай ҳикоя қилади:

- Бу гапни эшитгач - бир кун Нодиржонларнинг уйларига меҳмонга бордим. Ҳеч нарса билмагандай, еб-ичиб, ҳазил-хузул қилиб, гаплашиб ўтирдим.

Боланинг қўл телефони борлигини, юрист бўлмоқчилигини, компьютерни йўқлигини, ота-тадбиркор эканини, ҳар ойда ўртача 250-300 минг сўм пул топишини аниқладим.

Ўтиришда ўсмир билан яхши муносабат ўрнатдим. Педагогининг параллел таъсир методидан фойдаландим. Сездирмай, нозик ишоралар билан отасига - ўғлининг, ўғлига - отасининг меҳрини уйғотишга ҳаракат қилдим. "Оила - бир одам" деган таъмоилдаги фикрни икки-уч бор айтиб, мустаҳкамладим. Нодиржон билан ҳам билвосита қисқа суҳбат қурдим. Унинг ишончига кириш учун. "Лицейда қандай ўқитишаяп-

ми? Яхшими? Дарсга савол тайёрлаб бор, домладан сўраб ол. Чунки дарс 45 дақиқа билан чегараланган. У ҳам белгиланган мавзу учун ажратилган. Белгиланмаган нарсасга вақт қолмайди. Юрист бўлиш учун кўп ўқиш, кўп билиш керак!" Шу маслаҳатимга амал қилиб кўп ютуқларга эришди. Ўтган йили Сардор деган бола ютди. Юрфакка кирди. Ҳозир - талаба. Сен ҳам шундай қилаёсанми? Ие. Йўқми?! Нега? Шундай қил. Савол ёзиб бориб домладан сўраб олсанг, китоб қидириб, вақт йўқотмайсан. Ким билишни истаса, билмаганини сўраб, билиб олади. Истамаган - сўрамайди", - дедим. Нодиржоннинг кўзлари порлаб-порлаб турди. Чунки мен мақсадга тез етишнинг у кутмаган яқин йўлини кўрсатган эдим-да.

Дадасини мақтадим: Сиздек замонавий одамларнинг уйи-

эдилар. Мастликлариди бир марта урмоқчи ҳам бўлганман. Яхшиям урмаган эканман. (Нодиржон).

- 30 ёшдан кейин бир нарсани билдим, дея сўз бошладим мен.

- Мен учун энг катта яхшилик қилиб қўйган одам - отам экан. Чунки у мени дунёга келтирган. Шу киши бўлмаса, ҳозир иккимиз гаплашиб турмаган бўлар эдик. Сен ҳам. Шунинг учун ота ичса, сўкса, урса ҳам у мени дунёга келтиргани, боққанининг олдида ҳеч нарса эмас экан.

Нодиржон, отанг билан яхши бўлсанг, яхши. Салпал келишмовчилик бор бўлса, ҳозир ҳал қилиб қўй. Эртага эрталаб даданга салом бер. Кейин саломингга бирорта гап қўшиб, гапир. Бирор нарсани сўра. Даданг билан гаплаш. У киши сени яхши кўради. Оталар бунини айтмавермайди, билдиравермайди. Қовоғи солиқ бўлса, бу - мени ёмон кўрганидан, деб ўйлама...

Шундан сўнг ҳар ҳафта Нодиржон билан гаплашиб турдим. Гапни ўқишдан, отадан эмас, бошқа нарсалардан бошлаб, ўқиб, ота ҳақидаги гап билан тугатдим. Атайлаб эмас, шунчаки қилиб гапирдим. Ота хурсанд-бефойда телефонга ҳар ой 15000 сўм тўлашдан қутулди. Репетиторга пул кетмайди. Нодиржон хурсанд - компьютерли бўлди.

Оила яна бир нарсасида ютди. Нодиржон кеч қоронғу тушганда ҳам уйга келмай, ҳаммани хуноб қилар

эди. Энди- уйда, фойдали иш билан машғул. Ота-ўғил орасидан совуқлик кўтарилди.

Кейинчалик ҳар ойда телефон қилиб, гаплашиб, арзимас ишларда ёрдам сўрадим, илтимос қилдим. Иккалаимиз иноқ бўлиб кетдик. Келиб турдим. Отанасига маслаҳатлар бериб бордим.

2005 йил, сентябрь. Нодиржон ҳуқуқшунослик факультетига ўқишга кирди. Контракта. Ўз кучи, ҳалол меҳнати, илми билан. Отаси мени қаҳриб, зиёфат қилди. Йўқ, десам ҳам қўймай тўн кийдирди.

ХУЛОСА

Ўғлим!
Оталар насиҳат қилмаверди, болалар ўз билганидан қолмайди, деган гап бор. Балки сен ҳам шундай қиларсан. Лекин, ҳар тугул бу айтган гапларим беҳуда кетмас, деган умидим бор.

Миллатимизнинг сендан умидлари катта. Шуни унутма...

Муҳаммадхон ҚУРОНОВ,
педагогика фанлари доктори, профессор.

КИТОБИ

Хонамга 15-16 ёшдаги кўзи ожиз болани етаклаган бир аёл кириб келди. Ўзини Турдихол Юсупова деб таништирган бу аёл Сурхондарё вилояти, Олтинсой тумани, "Кўшчиноҳ" жамоа хўжалиги, Тўхтамиш қишлоғидан экан.

- Бу менинг тўнғич ўғлим - Ўктамжон. 17 ёшда.

- Кечирасиз, Ўктамжон туғма ожизми?

- Туғма ожиз бўлганида аламин бунчалик бўлмасди, - кўзларига ёш олиб сўзлай бошлади.

- Бўлмаса қандай қилиб...?

- У туғилганида жуда хурсанд бўлганмиз, севинчимиз оламга сигмаганид,

юзини чангаллаб олган кўлларини мажбурлаб очиб қараганимни биламан, ўнг кўзи қонаб кетаётганига кўзим тушди. "Вой, болам! Онанг ўлсин болам! Энди шу кўргулик ҳам бормиди, болажоним, онанг ўлси-и-и-и!", деган хайкирик бўғимдан отилиб чиқди. Тиззалаб олганча, боламини бағримга босиб, "вой-дод!" - деб баралла йиғлай бошладим. Бир пасда одам тўпланиб кетди. Туш кўраётгандек қараёт эдим. Дунёда бундан ортиқ бахтсизлик бўлиши мумкинми, айтинг?

Аёлга нима деб таскин беришни билмай қолдим шу тобда. Сўзлайверди, йиғлайверди.

гиз эди: "Дўхтир боважон! Онам сизга чопон тикиб беради, отам сизга кўй сўйиб беради, фақат кўзимни кўрадиган қилиб беринг, майлими?" - дейди нуқул. Дўхтирининг ҳам кўнгли бузилиб кетди. У боламини операция қилиш муддатини белгиллади.

Операция белгиланган вақтда бўлиб ўтди. Маълум муддат ўтгач, шифокор қайта текшириб кўрди-да, кўзлари ёшланди: "Болам, кўзингни тузатолмадик, афсус", - деди ўқиниб.

Соппа-соғ туғилган болам бир озгина эйтиборсизлик, тасодиф туфайлигина икки кўзидан айрилиб қолганига чиқолмай неча кунлар, ойлар, йиллар

- Ҳозирда қандай муаммо қийнапти сизларни?

- Ўзим оилада яккаю ягона фарзанд бўлганман. 107 ёшли онам ҳам бизнинг қарамоғимизда. Хўжайиним ишсиз. Маблағимиз камлиги сабабли, Қашқадарёга бориб, Ўктамжондан тез-тез хабар олишга иложимиз етмаяпти. Ундан ташқари, ўғлим каникулга борганида ўзини жуда ёмон ҳис қилади. Бир неча кунда озиб, ранглари синикиб қолади. Кейинги пайтларда оёқларидан ҳам мадор кетиб, юриши қийинлашиб қолган. Қишлоғимиз тоғ қишлоқ бўлгани учун ёмғир кўп ёғиб, тез-тез сел келиб туради. Уйимиз-

КЎЗЛАРИНГГА НУР БЎЛАЙ, БОЛАМ!

ўшанда. Суюб-эркалаб, асраб-авайлаб катта қила бошладик. 3 ёшга борганида фожеа юз берди...

Ўша кун ибиз хўжайиним билан томоркада ишлаётган эдик. Ўктамжон амакисининг болалари билан ўйнаб ўтирганди. Бирдан бақир-чақир бўлиб, "Ўктамнинг кўзи қонапти!" деб чуғирлашиб қолишди. Қўлимдаги кетмонни улоқтириб, учиб келдим. Не кўз билан кўрайки, болам шўрликнинг кўзларидан тиркираб қон чиқиб кетаяпти. - Аёл кўзларидан оқаётган шашкатор ёшларини тия олмасди... - Болалар рогатка ясамоқчи бўлишиб, резина қирқишибди. Ўктамжон ҳам қизиқиб қайчини кўлига олибди. Йиқилиб, қайчининг учи беҳосдан кўзига кириб кетибди. Жонхалатда дўхтирга югурдик. Бироқ барча уринишлар зое кетди. Ўғлигнам бир кўзидан айрилиб қолди. Тақдир экан, бу кўргуликка чидаб яшай бошладим.

- Ахир Ўктамжоннинг иккинчи кўзи ҳам кўрмайди, шекилли?... хижолат аралаш сўрадим.

- Ҳа, болажоним иккинчи кўзидан ҳам айрилиб қолди.

- Қандай қилиб? Нима бўлди?

- Ўша йили 8 ёшли эди, - чуқур "уф" тортганча гапир бошлади онаизор. - 1 январь кун ийда мен, Ўктамжон ва иккинчи ўғлим ўтирган эдик. Дарвозадан биров чақириб келди. Мен оёқ кийимини кийиб, ҳовлига чиққанмча, Ўктамжон деразадан сакраб тушибди. Ерга тушган захоти ичкарида қолган укаси "Ака!" деб чақирибди. Шаҳд билан ўтирилиб қараган Ўктамжон укасининг узатиб турган кўли билан тўқнашиб кетди. Беҳосдан кўзига укасининг бармоғи кириб, тирноқлари унинг кўзини тилиб кетибди. Бу мен уйдан чиқиб, ҳовлига айланиб ўтганимча содир бўлган. Бирдан "Вой, онажон! Кўзим! Кўзим! Кўзим!" деб бақира бошлади. Калишим оёғимдан тушиб, жон ҳолатда югуриб келсам, Ўктамжон ерга бурчайиб олган, кўзини чангаллаб додлар эди. "Нима қилди? Қайси кўзинг?" десам, "Ўнг кўзим, ўнг кўзим!", деди ҳудди югуриб кетаётгандек, оёқларини ерга уриб. "Нимага ўнг кўзинг бўлди? Нима қилди?" деб болагинимнинг

- Мана бун ичиб олинг, - дедим-да, бир пиёла сув узатдим. - Қишлоғингизда шифохона бормиди, ишқилиб?

- Кўшнимизникига меҳмон келган экан. Ўша кишининг "Нексия"сида туман касалхонасига бордик. Байрам кун и эмасми, биз учраган навбатчи дўхтирининг бир оз кайфи бор экан. Шундай бўлса ҳам у ўғлимнинг кўзини операция қилди. Йиғлаётган ўғлимга бир ўшқиради, жим бўлмаганид, бир тарсаки ҳам туширди. Сал узокроқ турган бўлсам ҳам бирор нарсга деёлмадим. Фақат кўзини яхши қилиб берса бўлди, ўғлим кўрмай қолмасин деб худого илтижо қилардим.

Дўхтир ака ишини тугатгач, мендан у бу нарсаларни обдон сўради. "Томорқаларингизда нима экасизлар? Сизларни олиб келган "Нексия" эгаси кимларинг бўлади? Эринг нима иш қилади?" - деб суриштира бошлади. Тўғриси, пул олиб келиш эсимга келармиди ўша вақтда. Хўжайиним ҳам уй кийимида югуриб келаверибди. "Оёқларингизнинг тагига ўлай, дўхтиржон, боламининг кўзини асраб қолинг, айтганингизни берамиз. Фақат болагинам кўр бўлиб қолмасин", - дедим йиғлаб.

Дўхтир ишига совуққонлик билан қарагани 15 кунлардан кейин юзага чиқди. Ўғлимнинг кўзи бир неча марта қонаб қолди. "Бир нарсга қадалаяпти", деб безовталана бошлади. Бошимизга тушган мусибатдан хабар топган хўжалигимиз раиси келиб: "Термизда Сафарали Пардаев деган кўз дўхтири бор. Ўғлингизни ўшанга олиб бориңлар. Мен кўнғироқ қилиб, айтиб қўяман", - деди. Биз унинг бу яхшилигидан бошимиз осмонга етиб, Термизга йўл олдик.

Сафарали Пардаев гарчи миҳозлари кўп бўлса ҳам, бизни навбатсиз қабул қилди. Ўғлимнинг кўзини обдон текшириб кўргач, ипи қилиб кетганлигини айтди. Дўхтир боламини кўраётганда бо-яқиш боламининг зориллашини эшитсан-

ТАШРИФЛАРИНГИЗ...

азобда яшадим. Кўзидангина айрилгани етмагандек, кўп даволангани, шифокорларнинг айтишича, гентомицин дорисини ортиқча миқдорда олгани учун кулоқ пардалари тешилиб қолган экан. Ўғлим эшитмайдиган ҳам бўлиб қолди. Мен унинг бу ҳолатга тушишида ўзимни айбдор ҳисоблардим, ўзимни кечиролмасдим.

Дўхтирлар ўғлингизнинг хотираси, зехни кучли. Ўқитинг, дейшайпти. Ўзи бузилган радиоларни тузатади, электр пайвандлаш керак бўлган жойни топиб, укасига ўргатиб туради. Китобларни укасига ўқитиб, магнитофонга ёздириб олади-да, кейин ёдлайди.

сезиб яшайдиган ёлғиз кексалар ва ногиронларга ҳамдард бўлиб, уларга зарур кўмак ва маънавий мадад бериш масаласи ҳам кун тартибидан ўрин эгаллаш керак", - деб таъкидлаган эдилар. Ўйлай-мизки, ушбу мақолаимизни ўқиган саховатпеша юртдошларимиз Ўктамжон дарду муаммоларини аритишга ўз ҳиссаларини қўшадилар. Агар шундай инсонлар бўлса 68-70-25 телефон рақамлари орқали ёки ушбу мақола муаллифи (тел: 134-25-46) мурожаат этишлари мумкин.

Хулқар ХОТАМБОВЕВА

ЎЗГА УЙГА БОРГАНДА...

Икки аёл йўловчиси унча кўп бўлмаган автобусда бафуржа гаплашиб ўтиришибди.

- Карима опоки келиндан ҳам кўп ёлғизингиз-да, а? Тунов кун и уни кўриб қолдим. Кўчага сув сепаяётган экан. Бир чиройли... Бўйи-да ҳам борми дейман? - деди қорачадан келган аёл.

- Ҳа, жуда яхши келин, ишларни ҳам чаққон-чаққон бажаради. Аммо... Ўзимдан ўтганини ўзим биламан-да, ўргилай, - деди иккинчи аёл.

- Вой, тавба! Шундоқ келиндан ҳам айб топасиз-а? - деди Салима исми аёл.

- Қайдам, бун и айб деб бўлармикан? Баъзи одатларидан уяламан-да. Тўғри, кўли ширин, овқатни жуда ўхшатиб пиширади. Бироқ дастурхонга овқат олиб келгач, қошиқларни шарақлатиб ташлайди. Эримнинг таъби нозик. Менга зимдан

ман. Бу ҳам майли, ҳовли супурса чанги осмонга чиқиб кетади. Супургини ерга босиб, сал ётиги билан супурса бўлади-ку, ана шуларни ҳам ўргатавераман-да. Ҳатто шундай келбати билан ҳам эрим охишта қадам ташлаб юради. Келиним эса шошганидан шундай қилади, билмайман. Кўпинча дастурхон олдида ўтиргани-

мизда қулочкаш-лаб керишиб ҳам қўяди. Балки оиласида еттита ўғилнинг орасида ўсгани учун шунга одатланиб қолганмикан? Ахир онаси, янгалари келинликнинг ўзига хос одоб-ахлоқларини ўргатишса бўларди-ку! Бировнинг хонадонига келдими, энди сал иб иб билан иш тутса дейман-да. Бу гапларни инжиқлигимдан эмас, келинимнинг бу ишини бировлар кўриб айтиситиши мумкинлигини ўйлаб айтаяпман-да", - деди Карима опоки.

Уларнинг суҳбати қандай яқун топди, била олмадим. Чунки тушадиган бақатимга етиб келганим.

Икир-чикир. Лекин...

Бирок Карима опокининг гапларида жон бор эди, назаримиз

да. Чиндан ҳам уйимизда эмин-эркин юрган қизларимизнинг баъзи одатлари бизга сезилмаслиги мумкин. Улар қандай исташса шундай қийинишадилар, ўзлари истагандек юмушларни бажаришадилар. Лекин уларнинг ҳаракатларида иб, ҳаё борми йўқми эътибор бермаслигимизга тан бердим. Чиндан ҳам қизларимизнинг ўзини тутишидаги камчиликлар ўзга хонадонда бор-гача бўлиниб қолар экан. ГУЛБАШКАР

ИНСОН ХОТИРАСИ

Акс-садо

“Эски кўйлак можароси”
- 10-сон

ЭСЛАТМА: Ота-онамнинг уйлари-га борсам, келинимиз онамнинг кийимларини кўрпача қилмоқчи бўлиб турган экан. Кўнглим бузилиб кетди. Бозордан кўрпачалик сатин олиб, чеварга берганимни эшитган келинимиз мен билан уришди. Наҳотки нотўғри қилдимми?

Муаллиф : Губашакар

АЗИЗ

ешиб қўйилгандек осиглик турибди. Ҳар замонда куялардан сақлаш учун шамоллатиб туриш экан. Фарзандлари келишганда, албатта уйни бир тозаллаб, барча юмушларни қилиб, сўнг Куръон тиловат қилинади.

Мен ҳар борганимда худди дугонамни кўргандай бўламан, беихтиёр кўзимга ёш оламан. Мақоладаги келин кизимга ўхшаб, қадрдон қайнона-қайноталарининг уст-бошларини талашмаган... Ҳеч замонда вафот этганларнинг уст-бошларини кўрпа қилиб бўлар эканми? Марҳумнинг ўғилларига ҳам айтар сўзим бор: Қадрдон онажонингиз кийган кийимларини қандай қилиб оёқ остига соласиз? Уларнинг руҳлари безовта бўлмайди? Хотинларингизга танбеҳ бериб, сингилларингизни кўнглини кўтармайсизми? Уларга меҳру оқибат кўрсатмайсизми? Ахир онамни қафтингда туссанг, сингилни бошингда тут, деган бурунчилар. Йигит кишига сингил она ўрнида бўлади-ку? Келин кизим, қайнонагизнинг кийган кийимларини эҳтиётлаб қўйсангиз, қандай яхши бўлади. Қайсингилнингиз келганда, эрингиздан олдин сиз чиқиб, қарши олинг, она кизим. Меҳру оқибатли, иззат-ҳурматли бўлинг.

Паттихон САМАДОВА,
Фарғона вилояти.

Аслида, келинларга кўп нарсаси боғлиқ. Ойиларнинг аҳил ё парокандаликка юз туттишида улар катта рол ўйнайди. Қайнона қаттиққўллик қилса, қайнонани, келин бир иш қилса келинни қоралаймиз. Ҳар бир оила ўзига хос турмуш тарзига эга. Қиз бошқа оилага келин бўлиб тушган, янги муҳитга мослашиши, оила аъзоларининг кўнглига қира олиши керак.

Она вафот этганда катта қиз волидасининг буюмларини меросхўрларга тақсимлаши, хоҳласа келинларга ҳам бериши мумкин эди. Бу хонадонда келин ҳақиқий ҳукмрон шекилли? Бўлмаса қайнонанинг кийимларини чордоққа ташлаб қўймаган бўларди.

Фарзандлар учун марҳум онасининг буюмлари чиндан ҳам азиз. Уларни тасарруф этишга қизлари кўпроқ ҳақли. Шунинг учун ҳам келиннинг мақсадини эшит-

ганда бежизга кўзларидан ёш оқмаган. Онага руҳан қизлари яқин бўлади-да.

Қиз келинига кўрпа-кўрпача қилиши учун мато олиб берибди. Келин хурсанд бўлиши, уялиши, хижолат тортиши керак эди. Кечирим сўраса бўларди. Мато олиб бермасдан шу буюмларни жанжал қилиб, ё индамай олиб кетса ҳам бўларди-ку.

Ҳаётда ҳар кимнинг ўз ўрни бор. Шунга кўра келинлар ўз иззатини билсалар яхши. Арвоҳнинг норозилигидан қўрқиб керак. Қиз онасининг буюмларини оёқ ости бўлишини хоҳламабди. Унинг ҳаракатларида эзгулик, яхшиликка эришиш мақсади бор.

Хуллас, етти ўлчаб бир кесган маъкул эди. Ҳали ҳам кеч эмас, келиной. Қайнона, қайсингилларни йиғиб, кечирим сўрасангиз ўзингизга яхши. Токи, бу ҳолат бошқаларда такрорланмасин.

Мўмин ХОЛМУРОДОВ,
Қарши шаҳри

Хаёт қонуни шундай. Одам борки туғилди, яшайди, бир кун бу дунёни тарк этади. Ундан уй-жой, мол-ҳол, кийим-кечаклар ҳам қолади. Қолган нарсаларни бир умр сақлаб ҳам бўлмайди. Фақат унинг сурати сақланиши шарт деб ўйлайман. Мана, менинг онам 17 ёшида дунёдан ўтди. У кишидан ҳам албатта кийим-кечаклар қолган эди. Аммо улар ҳам вақти келиб йўқолиб кетди. Бизга онамдан расм ҳам қолгани йўқ. (Чунки

улар умуман суратга тушмаганлар). Отамдан бир донга қолган эди. Мен шу расмни катта қилиб, кўпайтириб опамга бердим. Ўзимда ҳам сақлапман. Сурат орқасига хат ёзиб қолдирдим. Демак, инсондан расм қолган бўлса ўшани эъзозлаб, асраб, уй тўрида сақлаш керак.

Расмга тушган, унинг орқасига бу кимнинг сурати, қачон, қаерда тушганлиги ёзилиб уй тўрига қўйилиши лозим.

Раззоқ ҲАКИМИЙ,
Навоий вилояти,
Қизилтепа шаҳри.

“Онам билан маспахат қил”-11-сон.

ЭСЛАТМА: Ота-она дуосини, розилигини олиш - ҳар бир фарзанднинг бурчи. Сен ўз кечинмаларингни уларга тушунтира бил. Мен ишонаман, сен албатта бахтли ҳаёт кечирасан.

Муаллиф: Ғайбулла Абауллаев

Ассалому алайкум ҳурматли меҳнат фаҳрийси Ғайбулла ака Абдуллаев!

Сизнинг қимматли сўзларга тўла мақолангизни ўқиб чиқиб, бошим кўкка етди. Бунинг учун катта раҳмат.

Маслахатларингизга амал қиламан, деб юрган вақтимда, уни ўзи ёқтирмаган, хоҳламаган қизга унаштиришмоқчи эканлигидан хабар топдим, лекин ишонмагандим. Ундан: “Ҳаммаси ёлғон”, деган сўзни эшитиш ниятида ростини сўрадим. Афсуски, бу рост экан.

У мен эшитмасимдан олдин бу гапларга барҳам бермоқчи бўлибди. Лекин улгурмади, кечикди. Онаси: “Мен у кизни келин қилмайман. Бу

ОЙНИНГ ЎН БЕШИ

“Тўғри йўлни кўрсатинг, азизлар”-5-сон.

Акс-садо

ЁРУҒ

ЭСЛАТМА: Ўзига тўқ оиланинг фарзандиман. Шўх-шодон кўналаримга муҳаббат исми тўғу қилиб келди. Уни жуда севаман. У мен учун қанча қийинчиликларни енга. Аммо у “ўқимагани” учун уйдагилар турмуш қуришимизга қарши. Нима қилай?

Муаллиф: Асал,
Навоий.

сафар ҳам сенинг бахтинга ҳалал берса, мен уни кечирмайман. Агар у томон, ҳатто бир қадм боссанг, мен сени ўғлим демайман”, дебдилар.

Лекин шунга қарамай, онасидан яширинча менинг олдимга келаверида, мен ҳам ҳамма гапларни унутиб, унинг олдида қушдек учаман. Биламан, онадек улуг инсоннинг гапини ерда қолдириб, яхши иш қилмаяпмиз. Лекин муҳаббатимиз олдида буларнинг барчасининг қудрати ожизлик қилапти. Мен онасини қораламоқчи эмасман, лекин тўйни унинг ўзи қайтарган-ку. Худо хақи, мен онасига қарши бир оғиз ҳам гап айтмагандим.

Ўша нохуш хабарни эшитган куним юрагим оғриди. Анча қийналдим. Қон босимим кўтарилди. Яхшиям, оиламдан йирокдаман. Бўлмаса, бу аҳолимини кўриб, севгилима нисбатан яна ҳам нафратлари ошарди.

Бу ишлардан сўнг унинг тоғасининг ўғли: “Агар хоҳласанг, йиллар ўтиб, унинг оиласи билан борди-келди қилишинг мумкин”, деди. “Қандай қилиб?”, десам: “Менга турмушга чиқ, мен сени албатта бахтли қиламан, бугунги кунларни ҳеч қачон юзингга солмайман,

Севгилим эса ҳали-ҳамон курашишда давом этмоқда. Мен унга ўша қизга уйланишини илтимос қилдим. “Агар бу сафар ҳам онангизни норози қилсангиз, барибир мен ҳам сизга турмушга чиқмайман”, дедим. Мен унинг онасидан қўрқаман. Ниҳоятда қаҳрли.

Оллоҳим бизнинг юрагимизга ниҳоятда аянчли ишқ солган экан. Лекин мен бундан ҳеч ҳам хафа эмасман. Оллоҳимнинг хоҳиши билан бандасини севдим ва ўз севгимдан ҳам юксак даражада севилиб, энг улуг муҳаббат соҳибаси бўлдим. Бунинг учун Яратган Эгамга шукроналар айтман. Худо хоҳласа, шу муқаддас севгимиз ёрдами билан севгилим билан, албатта турмуш қураимиз. Ахир ўзингиз айтгандек: “Ойнинг ўн беши қоронғу бўлса, ўн беши ёруғ”-ку! Кейинги ҳаётим ҳақида хали ёзаман, ҳаммаси изига тушиб кетиб, худо хоҳласа тўйга айтаман. Маслахатларингиз учун яна бир бора раҳмат.

Асал,
Навоий шаҳри.

ҲАР КИМГА

“Омонатга хиёнатнинг жазоси борми?” - 2-сон

ЭСЛАТМА: Дўстим Нодиржон бир курсдошимизга қарз берган эди. Азиз қарзни қайтаргани келмай, пулни бераётган пайти “ўз оамалари”га айтиб қўйган. Улар гўёки “ўғри” бўлиб, Нодирни қалтаклаб, пулни олиб қўйиб бўлишган.

Муаллиф Санобар Фахриддинова

моқчи бўлган воқеа ҳам омонатга хиёнат шаклларида биридир.

Рўзадан кейин тўйи белгиланган Дилоромхон сарполарни чеварга элтаркан, олдин уни катта кўзгү олдида, устига ташлаб, гўё ўзини келин тасаввур қилиб кўрди. Тоғ қишлоқдан ушбу қишлоққа келин бўлиб тушган чеварга “тўққиз” сарполарни бераркан:

- Илтимос, янга, бўйларини узунгина қилиб тикиб беринг, деди уялибгина ерга қараб. Чаққон, гапга уста чевар Дилоромхоннинг бўйини ўлчаб, фалон кунни келинг, деб уни эшикка кузатди. Оз эмас, кам эмас қувё томон юборган сарпосининг ўнатсини шу чеварга ишониб, берган Дилоромхон айтилган вақтда буюртмасини олиш учун келди-ю, чеварнинг: - Мана бу қўйлагингиз зўр чиқди, кийиб кўринг, - деб эгнига кийдирган қўйлагини кўриб: “Йўғ-е, янга,

адашмаяпсизми, бу менинг матоим эмасу, менинг матоим қим-қимбаҳо, асл эди...”, - тушунтиришга ҳаракат қилди, йиғламоқдан бери бўлиб. Дилоромхон қанча тушунтирмасин, ялиниб-ёлвормасин чевар тан олмади. У уйига келиб, бор гапни она-

кўрмас, хоҳласа оилаб онасиникига кетиб қоларди. Жанжалга маҳалла-қўй аралашди. Маҳмадона, гапга чечан, чевар Дилоромхон келин бўлиб тушаётган хонадонга бориб, тўхмат тошини ёғдирди. Гўё Дилоромхон шу матонин олиб келгану меники асл эди, деб туриб олган, яна чеварга қўл кўтарган.

Бўлғуси қайнона юборган сарпосни кўрди-ю, ўзиники эмаслигини тан олди. Чеварга қаттиқ-қаттиқ гапириб, уйдан қувиб солди. Воқеадан уялган чеварнинг қайнонасининг қон босими ошди. Аста-секин чеварга шогирдликка тушган қизларнинг оёғи унинг уйдан узилди. Қишлоқда у ҳақида миш-миш тарқалди. Дилоромхон ўша тикилган қўйлагини чеварга “совға”, қилди. Бир оз

ИНСОФ БЕРСИН

сига айтиди. Ойназор қаттиқ ҳаяжонланди. Чеварга келиб:

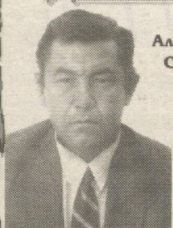
- Қизим, бу нима қилиқ, ахир бу омонатга хиёнат эмасми, қолаверса, ўша қийимлик бўлғуси қувёнинг сарпоси, биз нима деган одам бўламиз, бу икки ёш оила орасига совуқчилик пайдо қилмайдими? - деди. Ўртада жанжал бошланди. Чевар қайнонаси ва эрини одам ўрнида

вақт ўтиб, тўсатдан чевар йиқилиб қўли синди.

Омонатга хиёнат қилувчилар эл назаридан тушиб, бевурд кимсага айланадилар. Шунга айтишса керак-да кексалар: “Ўғри бўл, эғир бўл, фар бўл, аммо инсофли бўл”, деб. Ҳар кимга тангрининг ўзи инсоф берсин.

Зебинисо ҒАҒҒОРОВА

ТАБРИКЛАЙМИЗ

Отажонимиз
Алишер АБДУЛЛАЕВ!
Сизни 47 баҳорингиз билан табриклаб, оллоҳдан соғлиқ, бахт-иқбол тилаймиз. Онажонимиз билан қўша қариб юринг. Фарзоналарингиз.

Қизимиз
Хилолажон!
Туғилган кунингиз муборак бўлсин! Бахтли, тахтли, оқила қиз бўл. Умринг узоқ, ризқинг бутун бўлсин. Дадажонинг, аяжонинг.

Онажонимиз
Инобатхон АЛИМБОВА!
Табаррук 80 ёшга тўлишингиз билан қутлаймиз. Фарзоналарингиз бахтига узоқ йиллар соғ ва бахтли умр кўриб юринг! Фарзоналарингиз.

Опажонимиз Зулхумор ҚОДИРОВА!
Таваллу айёмингиз билан табриклаймиз. Фарзоналарингиз бахти учун доимо соғ бўлинг. Меҳримиз ризқингиз узиламсин! Сингларингиз Зилола, Тошкент шаҳри.

Ҳурматли
ЭРКИНЖОН!
50 ёшинг билан қутлаймиз! Сенга узоқ умр, сиҳат-саломатлик, бахт-саодат тилаймиз. Обиҳўжа, Тошкент шаҳри.

ИЛХОМ ака ва БАХРОМЖОН!
Туғилган кунларингиз билан табриклаймиз. Сизларга узоқ умр, бахт-саодат, тинчлик, хотиржамлик, ишларингизда ривож тилаймиз. Дўстларингиз Исрои ва Нигора.

Азиз дўстим Тўйчи ШОЙМУРОВО!
50 ёшга тўлишингиз билан табриклайман. Умрингиз узоқ, мазмунали ва қувончли кунларга бой бўлсин!

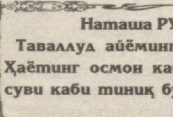
Қариш Назаров,
Қамаши тумани, "Чангак" маҳалласи.

Ҳурматли
АБДУРАХМОН ака!
70 ёш умр тўйингиз муборак бўлсин. Сизга сиҳат-саломатлик, узоқ умр, бахт-саодат тилаймиз. 4-стоматология поликлиникаси ходимлари номидан Исроилбек, Тошкент шаҳри.

Ўғлимиз Муроджон НАЗАРОВ!
Таваллу айёмингиз билан табриклаймиз! Ўқини ва ишларингизда омад тилаймиз. Бахтимизга соғ-омон угайгун. Роҳатингизни кўриш насиб этсин!

Ота-онанг,
Бекобод шаҳри.

Намаша РУСТАМОВА!
Таваллу айёмингиз муборак бўлсин. Ҳаётингиз осмон каби беғубор, булоқ суви каби тинч бўлсин.

Қизим МОЎНИНАБОН!
Таваллу кунингиз билан чин юракдан табриклайман. Сенга узоқ умр, бахт-саодат, фаровон ҳаёт тилайман.

Ойжонинг Майя

Азизимиз Мухаббатхон ЖҲРАЕВА!
4-май, таваллу айёмингизнинг 50 йиллиги билан чин қалбимиздан қутлаймиз! Оилавий ҳаётингизда бахту саодат, соғлиқ, узоқ умр ва келгуси ишларингизда омад муваффақиятлар тилаймиз. Қувончу шодлик, омаду эзгулик доимий ҳамроҳингиз бўлишини Яратгандан тилаймиз. Фарзоналарингиз бахтини кўриб юринг!

Воладингиз Муҳим хожи она, укаларингиз Абдунаби, Абдуваҳоб, Ҳасматилло, Ҳусниддин, опангиз Муқаддамхон, сингилларингиз Махсудахон, Махсумахон, Раънохон, Шахзодабону, фарзоналарингиз Лолахон, Улуғбек, Бекзод, келиннингиз Зумра ва набирангиз Саидумар.

Сурхонарё вилояти, Термиз шаҳри.

"Оила ва жамият" ўғитномаси
САВОБЛАРИНГ ЕТГУЛИКМИ?
Савобларинг, у дунёга етгуликми?
Гуноҳларинг ювса дўстим, кетгуликми?
Ортингдаги, қолган боғинг ўғил-қизинг Юзинг ёруғ этиб, давом етгуликми?
Сендан розимикан сўра, отанг-онанг Гуноҳлардан, покизани жисму тананг. Аввал, отам-онам дея қуйиб яша,

Сўнгра этак ўғил-қизинг, суйиб яша. Меҳр кўрсат, англа дунё қайтар дунё, Кексайганда меҳр исин туйиб яша. Савобларинг айт-чи, кўз-кўз етгуликми, Раҳмон сенга, раҳм-шафқат етгуликми. Чин дунёга тайёр тургин, савоб билан, Фаришталар жаннат боғин тутгуликми?

Дилфуза ҲОТАМОВА

ОТАХОН ҚАЙТАРМАГАНДА...

Учинчи синфда ўқиётган кезларимда, - ҳикоя қилади Шамсиддин. - юзимга говмучча тошган. Дори-дармон қор қилмади. Шифокорлар менга укол қилиш масаласида эҳтиёт бўлишарди. Йиллар давомида тошмалар мени тарк этмади.

Таниш шифокор:
- Кел, қўлингдан қон оламиз-да думбангдан укол билан жўнатамиз. Кўрмагандек бўлиб кетасан, - деди. Бошқа биров: "Бунга парво қилма. Уйлансанг ўзи йўқ бўлиб кетади", дерди.

Кунлардан бир кун ўша шифокор ҳузурига бордим.

- Қонни ўрнини алмаштирсангиз алмаштиринг, - дедим. У киши бу амалиётни кўп йиллик тажрибасидан келиб чиқиб адо этди.

Шифокор ҳузуридан чиқаётиб, бошқача бўла бошладим. Бошим айланарди. Ўзимни унутаятгандим. Шифокорнинг "Қандайсан? Нима бўлди?" - деган саволлари гўё жуда олисдан элас-элас эшитиларди.

Тилим тортилиб, ҳушимдан кетибман. Шифокор оғзимга қошиқ тикибди, тилимдан тортибди. Ҳеч нарсани эслолмайман.

Энди мен танамда эмасдим. Тепадан шифокорнинг жон-жаҳди билан "мени" (танамни) ўзимга келтириш учун қилаётган ҳаракатларини кўриб турардим.

Шифокорнинг уйи билан бизнинг ҳовли ораси уч юз метрлар бор. Икки

синфдошим дарвозамизни тақиллатиб, мени чақиришди. Онам ва синглимнинг ҳовлиқиб, додлаб шифокорникига югуриб келаётганларини кўриб, синфдошларимдан бири:

- Шамсиддинга бир гап бўлган. Кетдик. Биз ҳам бораёйлик-чи?,- деди. Улар ҳам шифокорникига кела бошлашди.

Онам, синглим йиглашар, синфдошларимдан бири: "Юзига сув сепса, ўзига келади", дерди. Шифокор эса мени ўзимга келтириш учун ҳаракат қиларди. Мен бу ҳолатларни аниқ, тиниқ кўриб турардим. Сўзларини эшитардим.

Ўша мен турган жой гуллар яшаб очилган чаманзор, у ерда сайр қилар, ариқдан оқаётган тип-тиник сувдан ичар, юз-қўлларимни ювардим.

Оппоқ кийинган нуроний отахон келдилар-да:

- Ўғлим, энди бора қол. Улар сенга махтал, - дедилар. Мен изимга қайтдим.

- Ана, акам кўзини очдилар, - деди синглим қувонч билан ҳамманинг эътиборини менга қаратиб.

Синфдошларимга кўрганларимни, айтган сўзларини эслатсам ҳайрон қолишди.

- Отахон мени қайтармаганларидея бу воқеани эшитмаган бўлардингиз, - дейди Шамсиддин.

Мўмин ХОЛМУРОВО

Рухият сирлари

ОНАМ ОҚИБ КЕТАЯПТИЛАР...

Дам олиш кунларининг бирида раҳматли буюжонимни хотирлаб ўтиргандик. Шунда ойим буюимнинг ўлими билан боғлиқ тушини эсладилар:

- Бир кун тушимда мени кимдир анҳор бўйига чорлар эди. Яқинроқ бориб қарасам, отам тушун ҳолда менга шундай деди:

- Қизим, онанг билан видолашдингми?

- Дада, нима деяпсиз? Ахир, онам уйда ётибдилар-ку! Нега видолашаман?

- Онанг мени ёнимга йўл олди, - деб қўлларини анҳор томон кўрсатдилар. Биз шунда кўприк устида турган

эдик. Бундай кўприқдан паства қарасам, сув сатҳида онам оқиб кетаяптилар, устидаги кийимлари сувда ҳилпилаб, тўқилганиб турганди. Чўчиб ўйғониб кетдим. Бир

амаллаб тонг отишини кутдим. Сўнг эрта саҳарлаб қизлик уйимга бориб, кўрган тушимни холамга айтиб бердим. Холам мени уришиб бердилар...

Орадан уч кун ўтиб, онам инфаркт бўлиб оламдан ўтдилар. Шу-шу айрим кўрган тушларимдан чўчиб тураман.

Наргиза КАРАБАЕВА,
ЎзДЖТУ талабаси.

- Болаларни яхши кўрганим учун ўқитувчилик касбини танлаганман. 16 йилдан буён ўқитувчилик қиламан. Жуда кўп истеъдод эгаларига таълим бердим. Бугунги ўқувчиларим орасида Руслан Чагаевдек чемпионлар етишиб чиқишига ишонаман. Улар юртимизнинг довуругини дунёга танитишга ўз ҳиссаларини қўшадилар, - дейди Тошкентдаги 53-мактаб ўқитувчиси Киборахон Абилова.

КҮЙ (21.03 — 20.04). - Ушбу ҳафтада катта маблағ ишлаб олиш имконияти пайдо бўлади. Яқинларингиз билан мулоқотда бўлишга, дам олишга вақт топинг.

СИГИР (21.04 — 21.05). - Хорижга боришингиз эҳтимоли бор. Янги лойиҳа устида ишлаб, ютуқларга эришасиз. Яқинбада уй ишлари билан банд бўлинг.

ЭГИЗАКЛАР (22.05 — 21.06). - Ишингиз кўп бўлса-да, ота-онангиз учун вақт ажратинг. Асабингизни бузадиган кишилардан узоқ юринг.

ҚИСКИЧБАҚА (22.06 — 22.07). - Бу ҳафтада ихтиро қилишга уринманг. Яхшиси, рўзгор ишлари билан шуғулланг. Ортиқча сарфу ҳаражатлардан ўзингизни тийинг.

МУНАЖЖИМЛАР

АРСЛОН (23.07 — 23.08). - Соғлиқ, иш ва техника масаласига оид муаммолар туғилиши мумкин. Бу ҳафтада сафарга чиқмаганингиз маъқул.

БОШОК (24.08 — 23.09). - Зарур битимлар тузишга эришасиз. Хотиржамлик билан иш тутсангиз яқинбада куни режалаштирган ишларингиз амалга ошади.

ТАРОЗИ (24.09 — 23.10). - Пул масаласида турли келишмовчиликлар чиққани боис, кўп баҳслашиб, ҳақлигингизни исботлашингизга тўғри келади.

ЧАЁН (24.10 — 22.11). - Ҳафта мобайнида кўпроқ дам олиб, саёҳатга чикинг. Умуман олганда, бу ҳафтада ўзингизга ёқадиган ишлар билан шуғулланг.

БАШОРАТИ

ЎКОТАР (23.11—21.12). - Одамлар билан эҳтиёт бўлиб муомала қилинг. Ҳафта бошида келишмовчиликлар бўлса-да, ишларингиз унумли бўлади.

ТОҒ ЭЧКИСИ (22.12—20.01). - Кўпдан буён ўйлаб юрган таъмирлаш ишлари билан банд бўласиз. Маблагингизни зарур нарсаларга ишлатинг. Акс ҳолда, қарзга ботасиз.

ҚОВҒА (21.01 — 18.02). - Катта муваффақиятларга эришасиз. Аммо ҳужжатлар билан тўлиқ танишгачина имзо қўйишингиз керак.

БАЛИҚ (19.02 — 20.03). - Қутилмаганда олис саёҳатга чиқасиз. Ҳафта давомида уй-рўзгор ишларини бажаринг. Эски кийим ва буюмларингиздан воз кечинг.

Кишлоғимизнинг тоғлари жуда баланд, сал юқориқоққа чиқишингиз билан арчаннинг хушбўй хиди димоғингизга урилади. Қайнар-сой тоғларидаги тарғил, сиёҳ ранг, яна қанақадир антиқа рангли лолалар фақат шу ердагина учрайди, назаримда. Гуллар кўп бўлгани учунми отам ариларини хар доим шу ердаги сой қирғоқларига жойлаштиради.

Ушанда баҳор. Кўкда қуёш чарақлаб турарди. Худди шу кунни Қайнарсойдан сел кетди. Балки илгари ҳам кетгандиру, аммо бу ўз кўзимиз билан кўрган ҳаётнинг фожиаларидан бири эди.

Кўприкни ҳам ювиб кетгандир? Агар у йўлда бўлса...Э, худо! Ҳаммамизни ўзинг сақла, - дея ёлворарди. Аввалига кўриб йиғлашга тушган бўлсак-да, кейин ўзимизни тутиб олиб, сувдан оқиб ўтаётган нарсаларга қараб ўтирардик. Бир пайт укам:

- Онажон, қаранг! Бешиқ, сувдан бешиқ оқиб ўтапти, - деб қолди.

Чиндан ҳам устига қизил гаврапўш ёпилган бешиқ нақ ёнимизга келиб қолган, бешиқдан эса боланинг чинқириб йиғлаган овози эшитиларди. Бу Жонузоқ аканинг кенжа қизи Боғдагул эди. Ундан кейин бир-иккита кўрпа кўрпачалар шох-шаббаларга илашганча оқиб

тошга қаттиқ тегиб, ихраб юборди.

Кишлоқнинг ўртасига, маҳалламизга етай деганимизда сой бўйига тўпланиб турган одамларни кўрдик. Соё кишлоқнинг ўртасидан оқиб ўтарди. Сел пайтида одамлар сой бўйига ёпирилиб келишибди. Уларнинг олдига эса устига лаш-лушлар ортилган кул ранг эшагимизнинг нўхтасидан ушлаб олган отам кўринарди.

Уларнинг ҳаммаси сойга қараб туришар, бизнинг орқадан яқинлашганимизни ҳам сезмадилар. Шунда кўрдик, ерда устига оқ чойшаб ёпилган нимадир турарди. Югуриб бориб отамнинг ортидан кучоқлаб олдик. Отам шошиб ўгирилиб қара-

қараб чиқибди. Аммо бешиқдан дарак йўқ эди. У дарёга тушиб оқиб кетган, дея умидни узишга, икки кишига жаножа ўқилди.

Орадан бир-икки ой ўтди. Отам энди ари қутиларини қарагани чиқишга унча ботинмасди. Охири бир-иккита бакуват йиғитлар билан эшакларга ортишиб, сал пастроқдаги ўтлоққа кўчириб келишди. Ўша ерга кўчиб олдик. Орадан бир ой ўтди. Ёзининг жазирама фасли ҳам бошланиб, сел воқеаси одамларнинг ёдидан анча кўтарилди. Бироқ!...

Бир кун дарёнинг нариги бетида яшайдиган қозоқ овулдан отамнинг қимизчи дўсти Молдакул ака келиб қолди. У бир меш қимиз, гўшт олиб келар, отам эса уни асал билан сийлар, уйига ҳам бериб юборарди. Оқшом хангомалашиб ўтиришаркан, у гап очиб қолди.

- Ўйбаёв, ўси сел аққан кунни далага чиқолмай қолдик. Бир бесик оқиб кеса, денг! Ёпримай! Бесикда баласи-де, бар екен! Шуйтиб, арқанман ушлаб алдик. Қиз бала екен! Қазыр анша жақси бўлиб қалган. Қим беледи, қимнинг баласи... - деди бафуржа чой хўпларкан.

Онам иргиб туриб кетди.
- Вой, Молдакул кўка! Бу Жонузоқ аканинг қизчаси эмасми-кан? Сел оқизиб кетганини ўзимиз кўрдик. Хотини мажақланиб кетган экан! Қандай қилиб омон қолдикин? - дерди ҳаяжонланиб.

Отам мени Жонузоқ акани айтиб келишга юборди. Бориб айтиб келдим. Эртасига эса улар биргалашиб Бешқападаги қозоқ овулга жўнашди. Отам, Жонузоқ ака ва ўғли Ҳикмат акалар боришди. Кечга яқин улар қайтишди. Ҳикмат ака бус-бутун бешикни кўтариб олган, Жонузоқ ака эса қизчасини тўнининг барига ўраб бошини эгиб келарди. Шу кунни жанозаси ўқилган қизалоққа худойи қилиб бошқатдан исм қўйишди. Уни "Ҳаётхон" деб аташди.

Мана шу қизалоқ ҳам йиллар ўтиб улғайди. Мактабни тугатиб, ўқишга ҳам кирди. У ўйимизнинг олдидан ўтиб, тез-тез сой бўйига борарди. Йўл-йўлакка териб олган дала гуллари сойга оқизаркан, кўпинча, йиғлаб ўтирарди. Унга онасининг шу сойдан оққан селда вафот этганини айтиб беришганди.

Отасининг айтишича, Ҳаётхон сойга тикилиб ўтираверса, худди онасининг овозини эшитгандек бўлармиш...

Инсон бошидан кечирган энг бахтли кунларни ва фожиали кунларни унута олмас экан. Умрим давомида яхши кунларим ҳам, аламли кунларим ҳам кўп бўлди. Лекин баҳорнинг илк момақалдироклари ва чачинлари бошланган пайтда ўша фожиали воқеа кўз ўнгимда пайдо бўлаверади. Қулранг эшагимизга миниб олган отам, кўрпа ёпиниб ёнғоқ дарахти остида йиғлаб ўтирганимиз, укам-иккимиз ва онамни соғ-омон кўрган отамнинг қувончлари... Ҳаммаси худди кечагидек ёдимда... Буларни эсларканман ҳаётнинг ҳар бир лаҳзасини қадрлашимиз лозимлиги, омонлик бахти энг ширин бахт эканлигига иқдор бўлавераман.

Басира САЙДАЛИЕВА

СОЙДАН СЕЛ КЕЛГАН КУНИ...

Тоғнинг энг юқори қисмидан қуйилган Қайнарсой ўзанини тўлдириб оқаётган сел кутургандан-қутурар, ўзи билан дарахтларни, тош ва яна нима-ларнидир суриб, оқизиб кетарди.

Онам бизни ясси тошлар устидаги супчага ўхшаш жойга ўтказиб, кўрпага ўраб қўйганди. Ваҳимали шовиллаётган ёмғир юзимиздан оқиб тушар, бундан кўриб қаттиқроқ йиғлардик.

Ўша кунни ариларимиз қутилари жойлашган ялангликка, сой бўйига кўчиб чиққандик. Отам эса эшагини миниб, озиқ-овқат ва самоваримизни олиб чиқиб келиш учун пастга, кишлоққа тушиб кетганди. Тирқичилигимиз шу ариларнинг асали орқасидан бўлгани учун ёз бўйи тоғда бўлардик. Бироқ ана шу кунни ҳаётимиздаги энг оғир синовларни бошимиздан кечирдик. Гарчи бугун ҳаммамиз улғайиб, бу воқеани унута бошладик. Аммо баҳорда ёмғир шаррос ёға бошлаши билан кўз олдимга лойқа аралаш кутуриб оқиб, сой қирғоқларидан ошиб кетаётган сой кўриनावеради.

Айтгандек, биздан сал юқориқоқда эса Жонузоқ ака қапа тикканди. Селнинг дахшатли ҳужумига, аввало ўшлар учради. Улар сувга яқинроқ, деб, нақ сойнинг бўйига жойлашиб олишганди. Аммо улар ҳам бундай фожа юз беришини ҳаёлларига ҳам келтиришмаган кўринади.

Отам тиклаб берган қапага жойлашиб, сал тепароққа чиқдик. Ўша ерда чакмоқ уриб қулаган дарахтларнинг қуриган ўтинлари бор эди. Ўтин тера бошлаганимизда ёмғир сал шивалай бошлади. Шу пайт тоғнинг юқори қисмидан гувиллаган овоз эшитила бошлади. Онам қўлидаги ўтинларни ерга қўйди-да: "Вой, ўлмасам! Сел келаяпти. Юринлар, нарсаларни қоядаги горга ташиб олайлик. У ер сал баландроқ, Сел пастдан ўтиб кетар... Қани, тезроқ бўла қолинглар...", - дея биз билан пастга югурди. Кўрпа-кўрпачаларни, қўлимизга илган нарсаларни олиб, юқорига ўрлай бошладик. Кийимларимиз аллақачон жикка хўл бўлганди. Аммо онам айтган горга кириб олишга улгурмадик. Горга етишимизда нақ йиғирма қадам қолганда сел гувиллаб ёнимизга етиб келди. Онам бизни тошлар устига ўтказганча қалма қайтара бошлади.

Тоғдан сойдаги сел билан жуда кўп нарсалар дову дарахтлар, арчалар оқди. Бир-иккита жайрон эса типирлаганча сувда гоҳ қуриниб, гоҳ кўринмай оқиб ўтиб кетди. Онам эса тинмай дуо ўқиркан:
- Илоё, отанг йўлга чиқмаган бўлсин.

Ўтди. Энди эса онам ҳам тинмай йиғларди. Бу ҳам майли. Бир оздан кейин... Узун ҳодагами, ёғочгами ёпишиб олган Норгул опани сув оқими олиб ўтди. Онам унинг дод-фарёди-га чидай олмай ўрнидан туриб кетди. Шу яқинда ётган узун ёғочни олиб сувга чўзди. Норгул опа жон ҳолатда ёғочга қўл чўзди. Аммо ҳайқириб оқаётган сувга бас келиб бўлармиди? У ёғочга яқин ҳам келолмай ўтиб кетди. Сал наридаги шаршарага етгандагина пастдаги ўткир қиррали тошларга урилиб кетди, шекилли, Норгул опанинг овози тинди. Биз ҳамон жикка хўл кўрпаларга ўралаиб ўтирдик. Кўз олдимизда рўй бераётган ҳодисалар тинкамизни кўритиб қўйганим, укам билан мудрай бошлагандик. Шаррос ёмғир тўхтаб демас, онам эса ўзи шилта-ю, шалаббо бўлиб кетганига қарамасдан, кўрпачалар билан устимизни берки-тишга уринарди.

Бирпасда қорайиб кетган осмонда чакмоқ чақар, ҳар замонда момақалдироқ қарсилларди. Сел кечга эса қамайиб-қамайиб кейин тўхтади. Онам бизни амаллаб опичлаб, йиқиласурила қуруққина горга олиб чиқиб қўйди. Нимчасининг ички чўнтагидан гугурт топиб, хўл ўтинни бурқситиб олов ёқди. Қуёшнинг кечки нурлари кўринаркан, онам яна йиғлаб юборди.

- Оллох, ўзингга шукр! Илоё болаларимнинг отасини ўзинг асрагин, - дея илтижо қилди. Жонузоқ аканинг хотини ва боласи кўз олдимиздан оқиб кетди, уларнинг тақдирини нима бўлди ҳеч ким билмасди. Сал исиниб олганимиздан кейин онам уйга кетишимизни айтди. Онам укам иккимизнинг қўлимиздан ушлаб олганча йўлга тушди. Гўё ҳеч нарса юз бермагандек эди. Яна сой тинч оқар, фақат суви лойқа эди. Ходалардан қурилган кўприкка етганимизда онам тўхтади. Кўприкни сел ювиб кетганди. Сал пастроқда эса бир-биридан унча узоқ бўлмаган катта-катта тошлар бор эди. Онам бизни битта-биттадан опичиб сойнинг нариги четига олиб ўтди. Мени олиб ўтаётганда бирга йиқилиб тушдик. Мен онамнинг устида бўлганим учун ҳеч нарса қилмади. Аммо, онамнинг қўли

ганди, унинг соқолларини кўз ёшлари ювиб тушаётганини кўрдик. Бизни кўриб хурсанд бўлиб кетди. Ерга тиз чўкиб олиб:

- Эй, Оллох ўзингга шукр! Болаларимни ўзинг асрабсан, уларни кўришдан умидимни узиб қўйгандим. Сизлар қаерда эдинглар? - дея онам билан суҳбатлаша бошлади. Боғи ерда ётган нарса, Норгул опанинг жасади экан. Одамлар сой бўйида турганда кўриб қолишибди. Бешиқ оқиб ўтганидан кейин Жонузоқ аканинг ўғли, яқинда армиядан келган Ҳикматилла ака белига узун арқон боғлаб шай бўлиб турибди. Сел ҳаммамизни оқизиб кетган бўлса керак, деб ўйлашиб, ким оқиб ўтса ҳам ушлаб олоқчи бўлишган экан. Аммо бизни оқиб ўтиб кетган деб ўйлашибди.

Бу воқеанинг эртасига суви қамайган сой бўйидан дарёга қуйилиш жойигача бўлган қирғоқларни одамлар синчиклаб

АБДУРАХМОН

хусусий шифохонасида

**ТОМОК, ҚУЛОҚ,
БУРУН СОХАСИ БЎЙИЧА
ҚУЙИДАГИ КАСАЛЛИКЛАР:**

1. Гайморит, фронтит, этмоидит, стеиноидитни пункциясиз даволаш усуллари;
2. Аллергик вазомотор ринитлар;
3. Ирингли ва ийрингсиз опитлар, эшитишнинг пайсийиши ва қулоқдаги шовқин;
4. Болаларда тез-тез учрайдиган ларингит, овознинг бузилиши ва томоқдаги "тиқилиш ҳисси", сабаби аниқланмаган йўтал;
5. Лор аъзолари яллиғланиши касалликларини лазер билан даволаш;
6. Танглайдаги бодомсимон без олиб ташланганидан сўнгги фарингитлар;
7. Шалпанқулоқликни, буруннинг ташқи кўриниши ва бурун деворини жаррохлик йўли билан даволаш самарали усуллар билан бажарилади.

ЭЪЛОНЛАР

Манзил: Тошкент шаҳри,
Чилонзор маҳалlesi, 17, 32-уй.
Телефон: 276-85-86, 116-88-02.
Мўлжал: "Чилонзор" метроси бекатидан "Собир Раҳимов" метро-си томонига 500 метрча юрилиб, унга бурилади.

"ЛОРА-ЛЮКС" тўй қўйлақлари салонининг эшиклари келинпошшалар учун доимо очил!
МАНЗИЛ: метронинг "Халқлар дўстлиги" бекати, Ол-мазор даҳаси, 7-уй, 32-хонадон.
Телефонлар: 395-59-49, 395-02-80

Тошкент Темир йўллари тиббиёт билим юртидан БАЛТА-БОВЕВА ГУЛНАРА ЖАНАБАЕВНАга 1999 йилда берилган 318407 рақамли диплом йўқолганлиги сабабли **БЕКОР** қилинади.

Юнусобод туманида фаолият кўрсатаётган **"ASATUR BIZNES"** Хусусий корхонаси ўз фаолиятини тугатди.

Даъволар 15 кун ичида қабул қилинади. ТЕЛ: 316-11-23

Юнусобод туманидаги **"Арсенал - АБС"** масъу-лияти чекланган жамия-ти ўз фаолиятини туга-тади. Даъволар 15 кун ичида қабул қилинади.

ДУШАНБА 7

O'ZBEKISTON

14.55 Кўрсатувлар дастури.
15.00 "Тахилнома".
15.45 "Ватанпарвар".
"Болалар сайёраси".
16.45 "Эртанлар - яхшилик етаклар".
17.00 "Ахборот".
17.15 Олтин мерос.
17.25 "Зиёбахш инсон". 1-кисм.
17.45 "Маргилон-2000".
17.50 "Қонун химоясида".
18.05 "Оҳанглар оғушида".
18.15 "Сиз билган ва билмаган".
18.40 "Ошин".
19.10 ТВ анонс.
19.15 "Молия ва банк хабарлари".
19.20 Дунё иқлими.
19.30 "Ахборот" (рус тилида).
20.00 ТВ анонс.
20.05 "ТВ шифокор".
20.10 "Оила ришталари". Телесериал премьераси.
20.50 Дунё иқлими.
21.00 "Ахборот".
21.35 ТВ анонс.
21.40 "Мадрид мактаби".
22.05 "Икки тақдир". Телесериал премьераси (Ҳиндистон).
22.50 "Қўшиғимсан, муҳаббат" (SMS. Овоз бериш).
23.00 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 16-кисм.
23.30 "Юртим бўйлаб" дастури.

тури: "Икки дарё оралиғида".
23.50-24.00 Тунги наволар. "Uzbekistan".
24.00 Кўрсатувлар дастури.
00.05 ТВ анонс.
00.10 "Минг бир ривоят".
00.15 "Буюк аждодларимиз".
00.35 "Юртим бўйлаб" дастури: "Ўзбекистон қўриқхонаси".
00.55 Дунё иқлими.
1.00 "Ахборот". Информацион дастур (рус).
1.30 Олтин мерос.
1.40 "Чемпион силари".
2.00 "Майсаранинг иши" операси.
3.30 "Рангин дунё".
3.50 "Маргилон-2000".
3.55 Дунё иқлими.
4.00 "Ахборот". Информацион дастур.
4.30 ТВ анонс.
4.35 "Юртим бўйлаб" дастури: "Икки дарё оралиғида".
4.55 "Минг бир ривоят".
5.05 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 16-кисм.

7.00 "ЯНГИ ТОНГ"
9.00 "Давринг боласи".
9.15 "Нафосат олами".
9.25 "Ватаним".
9.30 "Journal".
9.50 "Пойтахтдан йироқда".
10.10 "Илҳомбахш онлар".

10.40 "Матонат".
11.00 Б/ф "Ватан".
12.40 "Ҳазал мулки".
13.00 "Давр ҳафта ичида".
13.30 "Давринг боласи".
13.45 Мультсериал.
14.00 "ЯНГИ КУН".
15.00 "Сув".
16.15 "Табассум қил!".
16.20 "Қадаҳ". Видеофильм.
17.25 "Ҳазина".
17.45 "Панок".
18.00 "Муъжизавий дунё".
18.35 "Ҳазал мулки".
19.00 "ДАВР".
19.30 "Ёмғир симфонияси". Сериал.
20.50 "Зерда". Сериал.
20.50 "Ватаним".
22.00 "ДАВР".
22.45 "Галактика".

TO'SHKENT

17.50 Кўрсатувлар тартиби.
17.55 Мультфильм. "Шумтақалар".
18.05 "Телекуррьер - маркет".
18.25 "Биласизми?"
18.30 "Пойтахт" ахборот дастури.
18.45 "Анонс".
18.50 "Гвадалупе". Телесериал.
19.30 "Муסיқа SMS".
19.50 "Саломат бўлинг" рус/.
20.00 "Пойтахт" ахборот дастури/рус/.

SPORT

7.00 "Бодро удро".
8.05 "Малахов +".
9.00 "Талкин". Информацион-таҳлилий кўрсатув.
9.30 "Детективи".
10.00 "Версия". Информационно-аналитическая программа.
10.30 "Мониторинг".
10.50 - 11.20 Кураш. Ўзбекистон чемпионати.
18.00 "Болалар спорти".
18.20 "Тет-а-тет".
18.30 "Хабарлар" (рус. тилида).

18.50 "Халқ ўйинлари".
19.10 "Жди меня".
20.00 "Вести".
20.20 "Муслик тайм".
21.00 Футбол шарҳи.
21.30 "Хабарлар" (узб. тилида).
21.50 А. Джигарханян, Т. Долиева в комедии "Говорящая обезьяна".
23.10 ПроФРИНГ.
24.00 "Тунингиз осуда бўлсин!"

TV-MARKAZ

07.00 "Премьера" (узб).
07.30 Ўзбек наволари.
08.00 "Премьера" (рус).
08.30 Ўзбек наволари.
08.45 Мировые хиты.
09.00 Ўзбек наволари.
10.00 "Сунмас озулар".
10.50 Ўзбек наволари.
11.00 "Человеческое дитя" худ. фильм.
13.00 Мировые хиты.
14.00 Ўзбек наволари.
15.00 Теленяня.
15.45 Мировые хиты.
16.30 Ўзбек наволари.
17.30 Мировые хиты.
18.00 "Премьера" (узб).
18.30 "Куливар фантазиялари".
19.00 "Премьера" (рус).
19.30 Сериал "Оперативный псевдоним" 9-серия.
20.30 Мировые хиты.
21.00 Ўзбек наволари.
22.00 Комедия по понедельникам "ТАССА 60" х/ф.
00.10 Миксер.

4.00 Телеканал "Доброе утро".
8.00 Новости.
8.05 "Малахов +".
9.00 "Агент национальной безопасности". Многосерийный фильм.
10.05 "Поле чудес".
11.00 Новости.
11.15 "Понять. Простить".
11.40 "Лолита. Без комплексов".
12.30 "Детективы".
13.00 Другие новости.
13.25 "Контрольная закупка".
14.00 Новости (с субтитрами).
14.15 Криминальная Россия. "Камский спрут". 1-я серия.
14.50 "Любовь как любовь". Многосерийный фильм.
15.55 "Федеральный судья".
17.00 Вечерние новости (с субтитрами).
17.15 "Жди меня".
18.05 "Татьянин день". Многосерийный фильм.
18.55 "Чужие тайны".
20.00 Время.
20.30 "Последний бронепоезд". Многосерийный фильм.
22.30 Борис Галкин в приключенческом фильме "Ожидание полковника Шалыгина".
0.05 "Профессор контрразведки".
0.40 Нина Русланова, Алексей Булдаков в фильме "Знак беды".
2.00 Время.
2.30 Фильм "Знак беды".
Продолжение.

4.00 "Доброе утро!".
7.30 Александр Кляпин в телесериале "Вариант «Омега»".
1975г. 4-я серия.
8.45 ВЕСТИ.
9.00 ПРЕМЬЕРА. "Роман с сериалом".
10.00 ВЕСТИ.
10.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
10.50 Любовь Толкалина в телесериале "Застава".
12.40 ВЕСТИ.
13.00 ВЕСТИ.
13.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
13.40 "Суд идет".
15.00 "Кулаги и партнеры".
15.40 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
16.00 ВЕСТИ.
16.10 Елена Яковлева в телесериале "Каменская".
17.05 "Танго втроём". Телесериал.
18.00 "Ангел-хранитель". Телесериал.
19.00 ВЕСТИ.
19.45 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
20.05 "Спокойной ночи, малыши!".
20.15 Любовь Толкалина в телесериале "Застава".
20.15 "Дежурный по стране". Михаил Жванецкий.
23.15 "ВЕСТИ +".
23.35 "Честный детектив".
0.05 "Синемания".
0.40 "Дорожный патруль".
0.55 Алексей Смирнов в фильме "Их знали только в лицо". 1966г.
2.25 Канал "Евроньюс" на русском языке.
3.40 ВЕСТИ.

СЕШАНБА 8

O'ZBEKISTON

6.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.35 "Ахборот".
8.40 Олтин мерос.
8.50 "Олам ва одам" дастури.
9.20 1. "Олтин тоғ".
2. "Кулол". Мультфильм.
10.25 "Умр мазмуни".
10.50 "Молия ва банк хабарлари".
11.00 "Ахборот".
11.20 "Оила ришталари".
11.55 Самарқанд - 2750.
12.00 "Ахборот".
12.15 "Ҳаёт манзаралари".
12.25 "Назм ва наво".
13.05 "Икки тақдир".
13.45 Олтин мерос.
14.00 "Ахборот".
14.20 "Солдат қиссаси". Б/ф.
15.45 "Дил таронаси".
15.50 "Давосиз дард бўлмас". Хужжатли фильм.
16.15 "Ақл ва идор".
16.40 "Эртанлар - яхшилик етаклари".
17.00 "Ахборот".
17.15 Олтин мерос.
17.25 "Зиёбахш инсон". 2-кисм.
17.45 ИИВ хабарлари.
18.05 "Таълимга эътибор - келажакка эътибор".
18.25 "Оҳанглар оғушида".
18.35 "Сизнинг адвокатингиз".
18.40 "Ошин". Телесериал.
19.10 "Бокс ва мижоз".
19.30 "Ахборот" (рус).
20.10 "Оила ришталари".
21.00 "Ахборот".
21.40 "Агроминтех-2007".

22.00 "Икки тақдир".
23.00 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 17-кисм.
23.30 "Икки дарё оралиғида".
00.05 "KINOMANIYA".
00.35 "Истиқлол".
1.00 "Ахборот". (рус).
1.30 Олтин мерос.
1.40 "Янги кун".
2.40 "Ўзбекистон қўриқхонаси".
3.00 "Ахборот".
3.15 "Назм ва наво".
3.50 "Маргилон-2000".
3.55 Дунё иқлими.
4.00 "Ахборот". Информацион дастур.
4.30 ТВ анонс.
4.35 "Юртим бўйлаб" дастури: "Икки дарё оралиғида".
4.55 "Минг бир ривоят".
5.05 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 17-кисм.

7.00 "ЯНГИ ТОНГ"
9.00 "Давринг боласи".
9.20 "Ёмғир симфонияси".
10.00 "ДАВР".
10.15 "Муъжизавий дунё" маърифий дастури.
10.40 "Интерфутбол".
12.10 "Иш ва наво".
12.20 "Зерда". Сериал.
12.55 "Ватаним".
13.00 "ДАВР".
13.15 "Давринг боласи".
13.30 "Ойбонанинг саргузаштлари". Мультсериал.
13.40 "Шум болалар".
14.00 "ЯНГИ КУН".
15.00 "Томчининг саргузаштлари".

15.50 "Замонлар оша келажак сари".
15.55 "Иқлим".
16.00 "ДАВР".
16.15 "Табассум қил!".
16.20 "KINOMANIYA".
16.50 "Мурувват".
17.00 "Ватанпарвар".
18.00 "Муъжизавий дунё" маърифий дастури.
18.25 "Автопатруль".
18.40 "Ҳазал мулки".
18.55 "Иқлим".
19.00 "ДАВР".
19.30 "Ёмғир симфонияси". Сериал.
20.10 "JOKER" телелотереяси.
20.15 "Тақдир". Хотира ва кадрлар китоби бағишланади.
20.50 "Зерда". Сериал.
21.35 "Ёшлик наволари".
21.55 "Иқлим".
22.00 "ДАВР".
22.30 "SMS-муסיқа". Ёш икчириллар танлови.
22.45 "Галактика" маърифий дастури.

TO'SHKENT

7.30 "Салом, Тошкент!"
8.35 "Гвадалупе".
9.15 "Жозеба".
9.30 "Телекуррьер - маркет".
9.55 "Аёл қалби".
10.10 "Муסיқа SMS".
10.35 "Репортаж".
10.45 "Саломат бўлинг" рус/.
10.55 "Туризм ҳақида" рус/.
11.30 "Бездна". 1-кисм.
17.50 Кўрсатувлар тартиби.
17.55 Мультфильм.
18.05 "Телекуррьер-маркет".
18.30 "Пойтахт".
18.50 "Гвадалупе".

SPORT

7.00 "Бодро удро".
8.05 "Малахов +".
9.00 "Хабарлар" (рус. тилида).
9.20 "Детективи".
9.50 "Хабарлар" (узб).
10.10 Юнон-рум ва эркин кураш бўйича халқаро турнир.
Ўзбекистон чемпионатларида.
10.40 Бокс.
11.10 - 11.40 Белбоғли кураш.
18.00 "Спорт - менинг ҳаётим".
18.15 "Универсиада - 2007".
18.30 "Хабарлар" (рус).
18.50 "Сам себе режиссёр".
19.30 Чемпионлар лигаси қундалиғи.
20.00 "Вести".
20.20 "Муслик тайм".
20.40 "Король ринга".
21.30 "Хабарлар" (узб).
21.50 Приключенческий экранный фильм "Параграф - 78".
23.15 Еврофутбол. Украина чемпионати. "Динамо" (Киев) - "Днепр".

TV-MARKAZ

07.00 Ўзбек наволари.
08.00 Марказ NEWS (узб).
08.10 Мировые хиты.
09.00 Сериал "Оперативный псевдоним" 9-серия.
10.00 "Премьера" (узб.).
10.30 Ўзбек наволари.
11.00 "Трасса 60" худ. фильм.
13.10 Мировые хиты.
13.30 Ўзбек наволари.
14.00 Марказ NEWS (рус).
14.10 Мировые хиты.
14.30 Ўзбек наволари.
15.00 Теленяня.
15.45 Мировые хиты.
16.30 Ўзбек наволари.
17.00 "Топ-20".
17.45 Ўзбек наволари.
18.00 Марказ NEWS (узб).
18.10 Ўзбек наволари.
19.00 Сериал "Оперативный псевдоним" 10-серия.
20.00 Ўзбек наволари.
21.00 "Великолепная семёрка".
21.30 Ўзбек наволари.
22.00 "ПРОЧНАЯ ЗАЩИТА" худ.фильм.
00.00 Миксер.

безопасности".
10.05 "Чужие тайны".
11.00 Новости.
11.15 "Понять. Простить".
11.40 "Без комплексов".
12.30 "Детективы".
13.00 Другие новости.
13.25 "Контрольная закупка".
14.00 Новости (с субтитрами).
14.15 Вне закона. "Последнее такси".
14.50 "Любовь как любовь".
15.55 "Федеральный судья".
17.00 Вечерние новости (с субтитрами).
17.15 "Пусть говорят" с Андреем Малаховым.
18.00 "Татьянин день". Многосерийный фильм.
18.55 "Чужие тайны". Многосерийный фильм.
20.00 Время.
20.25 "Последний бронепоезд". Многосерийный фильм.
22.25 "Песни Весны и Победы".
0.15 Евгений Леонов-Гладышев, Сергей Проханов в фильме "Корпус генерала Шубникова".
2.00 Время.
2.25 Николай Крючков в фильме "Один шанс из тысячи".
3.40 Фильм "Здесь твой фронт".

10.00 ВЕСТИ.
10.30 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
10.50 Егор Баринов, Фархад Махмудов, Людмила Чурсина, Владимир Еремин, Игорь Угольников и Любовь Толкалина в телесериале "Застава".
12.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
13.00 ВЕСТИ.
13.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
13.40 "Суд идет".
15.00 "Кулаги и партнеры".
15.40 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
16.00 ВЕСТИ.
16.10 Елена Яковлева в телесериале "Каменская".
17.05 "Танго втроём". Телесериал.
18.00 "Ангел-хранитель". Телесериал.
19.00 ВЕСТИ.
19.45 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
20.05 "Спокойной ночи, малыши!".
20.15 Егор Баринов, Фархад Махмудов, Людмила Чурсина, Владимир Еремин, Игорь Угольников и Любовь Толкалина в телесериале "Застава".
22.15 ВЕЧЕРНИЙ СЕАНС. ПРЕМИЯ БЕРЛИНСКОЙ АКАДЕМИИ КИНОИСКУССТВ. Бруно Ганц в фильме Оливера Хиршбигеля "Бункер" (Германия). 2004г.
1.10 Андрей Ташков, Леонид Ярмольник, Марина Яковлева и Владимир Смирнов в фильме "Сашка". 1981г.
3.10 "Дорожный патруль".
3.20 СЕРИАЛ ДВА ПОЛУНОЧНИКОВ. "Закон и порядок" (США).
4.05 Канал "Евроньюс" на русском языке.

ЧОРШАНБА 9

O'ZBEKISTON

5.55 Кўрсатувлар дастури.
6.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.35 "Ахборот".
8.35 ТВ анонс.
8.40 Олтин мерос.
8.50 "Савоб". "O'zbektelefilm".
9.15 Эски альбом.
"Болалар сайёраси".
9.20 1. "Ўйла, Изла, Топ!" Телемусоба.
2. "Турон ботир". Мультфильм.
10.20 ТВ анонс.
10.25 "Хотира майдони".
10.40 "Ой бори омон қайт". Бадий фильм.
11.55 Эски альбом.
12.00 "Ягона оилада".
12.20 "Оила ришталари". Те-

лесериал.
12.55 Ватан ҳақида қўшиқлар.
13.05 "Хотира". Видеофильм.
13.50 "Тамарахоним". Фильм-концерт.
14.00 ТВ анонс.
14.05 "Муҳаббат моҳираси". Бадий фильм.
15.25 "Ҳиллар ёди".
15.45 Эски альбом.
15.50 "Оталар сўзи - ақлнинг қўли" ҳазинасида.
16.50 Олтин мерос.
17.00 "Ахборот".
17.15 Эски альбом.
17.20 "Ўлмас наволар".
18.00 ТВ анонс.
18.05 "Сен етим эмассан". Бадий фильм.
19.20 Дунё иқлими.
19.30 "Ахборот" (рус).
20.10 "Оила ришталари".
21.00 "Ахборот".
21.40 Эркин маззу.

22.10 "Жангига совға". Бадий фильм.
23.10 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 18-кисм.
23.45 "Икки дарё оралиғида".
00.30 "Хотира майдони".
00.45 "Тамарахоним". Фильм-концерт.
00.55 Дунё иқлими.
01.00 "ЯНГИ ТОНГ" ахборот-қўнғилочар дастури.
1.30 Олтин мерос.
1.40 "Янги кун". Информацион дастур олиш дастури.
2.40 Миллий кино: "Сен етим эмассан".
3.55 Дунё иқлими.
4.00 "Ахборот". Информацион дастур.
4.30 ТВ анонс.
4.35 "Юртим бўйлаб" дастури: "Икки дарё оралиғида".
4.55 "Минг бир ривоят".
5.05 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 18-кисм.

Хотира ва кадрлар китоби.
6.55 Дастурнинг очилиши.
7.00 "ЯНГИ ТОНГ" ахборот-қўнғилочар дастури.
9.00 "Давринг боласи".
9.15 "Озулар майдони".
9.45 "Мурувват".
9.55 "Иқлим".
10.00 "ДАВР".
10.15 "Тақдир".
10.45 "Ватанпарвар".
11.45 Миллий кино: "Фарҳоднинг ҳасорати".
12.55 "Ватаним".
13.00 "ДАВР".
13.15 "Давринг боласи".
13.30 "Ойбонанинг саргузаштлари". Мультсериал.

13.40 "Оқ қабутар".
14.00 "ЯНГИ КУН" ахборот-қўнғилочар дастури.
15.00 "Зооолимпиада!" Илим-олимпиада дастури.
15.50 "Замонлар оша келажак сари".
15.55 "Иқлим".
16.00 "ДАВР".
16.15 "Табассум қил!".
16.20 "Парвона". Ўйгун асарига асосда спектакль.
18.25 "Истикбол тимсоллари".
18.35 "Ҳазал мулки".
19.00 "ДАВР".
19.30 "Оқ қабутар".
19.50 "Ёшлик наволари".
20.10 "Спорт-лото".
20.20 "KINOMANIYA".
20.45 Миллий кино: "Чинор остидаги дунё".
22.00 "ДАВР".
22.30 "SMS-муסיқа". Ёш икчириллар танлови.
22.45 "Галактика" маърифий дастури.

13.40 "Оқ қабутар".
14.00 "ЯНГИ КУН" ахборот-қўнғилочар дастури.
15.00 "Зооолимпиада!" Илим-олимпиада дастури.
15.50 "Замонлар оша келажак сари".
15.55 "Иқлим".
16.00 "ДАВР".
16.15 "Табассум қил!".
16.20 "Парвона". Ўйгун асарига асосда спектакль.
18.25 "Истикбол тимсоллари".
18.35 "Ҳазал мулки".
19.00 "ДАВР".
19.30 "Оқ қабутар".
19.50 "Ёшлик наволари".
20.10 "Спорт-лото".
20.20 "KINOMANIYA".
20.45 Миллий кино: "Чинор остидаги дунё".
22.00 "ДАВР".
22.30 "SMS-муסיқа". Ёш икчириллар танлови.
22.45 "Галактика" маърифий дастури.

Хотира ва кадрлар китоби.
7.30 Салом, Тошкент!
8.35 "Гвадалупе".
9.55 Кино: "Бардош".
11.15 Мультфильм: "Дамбо".
12.40 "Бездна". 2-кисм.
14.00 Мультфильм.
16.10 Кино: "Келгинди қуёв".
17.55 Мультфильм.
18.05 "Телекуррьер-маркет".
18.50 "Гвадалупе".
19.50 "Муҳаббат қадимжолар".
20.00 "Пойтахт".
20.20 Голубая планета: "Побережье". 2-кисм.
20.50 "Репортаж" (рус).
21.00 "Жозеба".
21.50 "Телекуррьер-маркет".
22.10 "Репортаж".
22.50 Кино: "Большая прогулка". 1-кисм.

TO'SHKENT

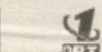
8.00 "Бодро удро".
9.00 "Хабарлар" (рус).
9.20 "Детективи".
9.50 "Хабарлар" (узб).
10.10 "Сунмас сиймолар".
10.30 Бокс.
12.10 Белбоғли кураш.
12.40 "Тақдир чизилари".
16.30 Футбол. "Нефтичи" (Фарғона) - "Ал-Наҳаф".
18.30 "Хабарлар" (рус).
18.55 "Вокруг света".
19.30 "Тақдир чизилари".
19.50 "Вести".
20.05 Х/ф "Ватан".
21.30 "Хабарлар" (узб).
21.50 "Меҳри дарё эди".
22.05 "В бой идут одни старики". Х/ф.
23.35 Футбол мундиал.
23.55 Еврофутбол. "Челси" - "Манчестер Юнайтед".

SPORT

TV-MARKAZ

07.00 Ўзбек наволари
07.30 "Премьера" (рус)
08.00 Марказ NEWS (рус)
08.10 Мировые хиты
08.30 Ўзбек наволари
09.00 Серил "Оперативный псевдоним" 10-серия
10.00 "Навбат" Рашид Холиков билан
10.40 Ўзбек наволари
11.00 "В БОЙ ИДУТ СТАРИКИ" худ. фильм
12.45 Ўзбек наволари
14.00 Марказ NEWS (узб)

14.10 Ўзбек наволари
15.00 Теленяня
15.45 Ўзбек наволари
16.30 "Судьбы-Такдирлар"
17.00 Ўзбек наволари
18.00 Марказ NEWS (рус)
18.10 "Кулинар фантазиялари"
18.40 Ўзбек наволари
19.00 Серил "Оперативный псевдоним" 11-серия
20.00 Ўзбек наволари
21.00 "Миссия неповторима"
21.30 Ўзбек наволари
22.00 "ПЕРЕГОН" х/ф
00.30 Миксер

5.00 Новости
5.10 "День Победы". Праздничный канал
8.50 Фильм "Под ливнем пуль"
10.50 Новости (с субтитрами)
11.00 Москва. Красная площадь. Парад, посвященный Дню Победы.
11.50 Новости
12.00 Фильм "Под ливнем пуль". Продолжение
13.40 Премьера. Фильм "Сильнее огня"
17.00 Вечерние новости
17.15 Фильм Леонида Быкова "В бой идут одни старики"

17.55 "Светлой памяти павших в борьбе против фашизма". Минута молчания
18.00 Фильм "В бой идут одни старики". Продолжение
18.50 "Песни Весны и Победы"
20.00 Время
20.30 Георгий Юматов, Василий Лановой в фильме "Офицеры"
20.40 Алексей Булдаков в остросюжетном фильме "В двух шагах от Рая"
23.20 Приключенческий фильм "Мерседес уходит от погони"
0.40 Ирина Алферова в фильме "Черная береза"
2.50 "Покорение Москвы". Документальный фильм

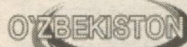
PTP

4.45 Юрий Горбачев в фильме "У твоего порога". 1962г.
6.00 Александр Пороховских в фильме "Случай с Полюниным". 1970г.
7.35 Лидия Федосеева-Шукшина в фильме Сергея Бондарчука "Они сражались за Родину". 1975г.
10.05 ПРЕМЬЕРА. "Пост №1. Неизвестный солдат".
11.00 МОСКВА. КРАСНАЯ ПЛОЩАДЬ. ВОЕННЫЙ ПАРАД, ПОСВЯЩЕННЫЙ 62-Й ГОДОВЩИНЕ ПОБЕДЫ В ВЕЛИКОЙ ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ВОЙНЕ 1941-1945гг.
12.00 "Память сердца". Киноконцерт.

12.10 Надежда Румянцева в комедии "Крепкий орешек". 13.00 ВЕСТИ.
13.10 Виталий Соломин и Надежда Румянцева в комедии "Крепкий орешек". 1967г. Продолжение
13.35 Евгения Крыкова в телесериале "Честь имею!". 16.00 ВЕСТИ.
16.10 Евгения Крыкова в телесериале "Честь имею!". Продолжение.
17.00 Яна Есипович в фильме Павла Лунгина "Остров".
17.55 "Светлой памяти павших в борьбе против фашизма". МИНУТА МОЛЧАНИЯ.
18.00 Яна Есипович в фильме Павла Лунгина "Остров".

Продолжение.
19.00 Егор Клейменов в фильме "День Победы".
20.15 "Долгий, долгий день".
21.00 Праздничный концерт, посвященный Дню Победы. Прямая трансляция с Красной площади.
23.00 Елизавета Боярская в фильме "Первый после Бога". 2005г.
0.40 НОМИНАНТ КАННСКОГО И БЕРЛИНСКОГО КИНОФЕСТИВАЛЕЙ, Джек Николсон, Бенисио Дель Торо, Хелен Миррен, Сам Шепард, Робин Райт-Пенн, Микки Рурк и Ванесса Редгрейв в фильме Шона Пенна "Обещание" (США). 2001г.
2.40 Канал "Евроноос"

ПАЙШАНБА 10

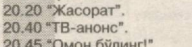
6.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.35 "Ахборот".
8.40 Олтин мерос.
8.50 "23. 5 даража бурчак остида".
9.15 1. "Кувнок старлар".
2. "Бизнинг кутубхона".
10.15 Ғошоматов номидаги дуторчилар ансамблининг концерти.
10.35 "Таймга эътибор - келажакка эътибор".
11.00 "Ахборот".
11.20 "Оила ришталари".
12.00 "Ахборот" (инглиз)
12.15 "Юртим бўйлаб" дастури: "Навбахор". Премьера.
12.35 "Минг бир ривоят".
12.40 "Одамлардан бири".
13.05 "Икки такдир".
13.45 Олтин мерос.
14.00 "Ахборот".
14.20 "Олам ва одам" дастури: "Кусто командасининг сув ости саргузаштлари".
15.10 "Дил таронаси".
15.20 "Ватанпарвар".
16.20 ТВ анонс.
16.25 "Ҳамкорлик ришталари".
"Болалар сайёраси".
16.40 "Эртақлар - яхшиликка етаклар".
17.00 "Ахборот".
17.10 ТВ анонс.
17.15 Эски альбом.
17.40 "Имкониёт".
17.40 "Маргилон-2000".
17.45 "Шифокор қабулида".
18.10 "Оҳанглар оғушида".
18.20 "Сийёсат оламида".
18.40 "Ошин". Телесериал.

19.10 "Сизнинг адвокатингиз".
19.15 "Молия ва банк хабарлари".
19.20 Дунё иқлими.
19.25, 19.55, 20.55, 21.30 ЭЪЛОНЛАР.
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
20.00 ТВ анонс.
20.05 "ТВ шифокор".
20.10 "Оила ришталари". Телесериал.
21.00 "Ахборот".
21.35 ТВ анонс.
21.40 "Янги оҳанглар".
22.00 "Икки такдир". Телесериал.
22.45 "Қўшигимсан, муҳаббат" (SMS. Овоз бериш)
23.00 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 19-қисм.
23.30 "Юртим бўйлаб" дастури: "Икки дарё оралиғида".
23.50-00.10 Тунги наволар. "Ўзбекистон".
00.10 Курсатувлар дастури.
00.20 "Минг бир ривоят".
00.25 "Мисли гахвар".
00.35 "Юртим бўйлаб" дастури: "Навбахор".
00.55 Дунё иқлими.
1.00 "Ахборот". (рус)
1.30 Олтин мерос.
1.40 "Янги кун". Информацион дам олиш дастури.
1.50 "Одамлардан бири".
2.00 "Ахборот".
3.10 "Маргилон-2000".
3.15 "Ўлмас наволар".
3.55 Дунё иқлими.
4.00 "Ахборот".
4.35 "Юртим бўйлаб" дастури: "Икки дарё оралиғида".
4.55 "Минг бир ривоят".
5.05 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 19-қисм.

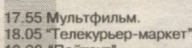

7.00 "ЯНГИ ТОНГ"
9.00 "Даврининг боласи"
9.20 "Эмгир симфонияси".
10.00 "ДАВР".
10.15 "Муъжизавий дунё" маърифат дастури.
10.40 Миллий кино: "Шум бола".
12.10 "Ишқ ва наво".
12.20 "Зерда". Сериал.
12.55 "Ватаним!"
13.00 "ДАВР".
13.15 "Даврининг боласи" маърифат ахборот дастури.
13.30 "Ойбонлининг саргузаштлари". Мультипликация.
13.40 "Шоҳсуна".
14.00 "ЯНГИ КУН" ахборот-кўнгилчор дастури.
15.00 "Келажак гаройиботлари". Илмий-оммабо дастури.
15.50 "Замонлар оша келажак сари".
15.55 "Икким".
16.00 "ДАВР".
16.15 "Табаассум қил!"
16.20 "Ўлмас мусика". И. - С. Бах.
16.35 "Автопатрул".
16.50 "Солиқ хизмати хабарлари".
17.00 "Қадимий ва афсонавий Маргилон".
17.35 "Кино-SMS". Совринли телемусобақа.
17.40 "Чемпион сирлари".
18.00 "Муъжизавий дунё" маърифат дастури.
18.25 "Нафосат олами".
18.35 "Ғазал мулки".
18.55 "Икким".

SPORT

7.00 "Бодро утро".
8.05 "Малахов +".
9.00 "Хабарлар" (рус)
9.20 "Детективы".
9.50 "Хабарлар" (узб)
10.10 Юнон-рум ва эркин кураш бўйича халқаро турнир.
10.40 Бокс. Ўзбекистон чемпионати.
11.10 - 11.40 Теннис.
18.00 "Болалар спорти".
18.15 "Гейм - Сет - Матч".
18.30 "Хабарлар" (рус)
18.50 "АвтоГРАФ".
19.10 "Кўп яшан".
19.35 "Шарқ жаҳонларлари".
20.00 "Вести".
20.20 "Мусикий тайм".
20.40 "Кароль ринга".
21.30 "Репортаж" (рус)
21.50 "Кароль ринга" (Продолжение)
22.20 "Беллашув". Дам олиш дастури.
23.10 Еврофутбол. Италия чемпионати. "Милан" - "Фиорентина".
00.45 "Тунингиз осуда бўлсин!"

7.30 "Салом, Тошкент!"
8.35 "Ғадалупе".
9.15 "Жозиба".
9.30 "Телекурьер-маркет".
9.55 "Муқаддас қадимжолар".
10.05 "Қамер жамоасининг концерти".
10.20 "Репортаж".
10.30 "Мусика SMS".
10.55 "Репортаж" (рус)
11.05-12.05 Кино: "Большая прогулка". 1-қисм.
17.55 Мультифильм.
18.05 "Телекурьер-маркет".
18.30 "Пойтахт".
18.50 "Ғадалупе".
19.30 "Мусика SMS".
19.50 "Иқтисод-ревью" (рус/узб)
20.00 "Пойтахт" ахборот дастури (рус/узб).
20.20 "Тошқин ва тошқентликлар". Бевосита мулоқот.
21.00 "Жозиба".
21.30 "Пойтахт".
21.50 "Телекурьер-маркет".
22.10 "Келажакка интилиб".
22.25 "Биласизми".
22.30 "Пойтахт" ахборот дастури (рус/узб).
22.45 "Анонс".
22.50 Кино: "Большая прогулка". 2-қисм.

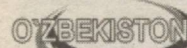
TV-MARKAZ

07.00 Ўзбек наволари
08.00 Марказ NEWS (узб)
08.10 Мировые хиты
09.00 Серил "Оперативный псевдоним" 11-серия
10.00 Ўзбек наволари
11.00 "Перегон" х/ф

4.00 "Доброе утро".
8.00 Новости
8.05 "Малахов +".
9.00 "Агент национальной безопасности".
10.05 "Чужие тайны".
11.00 Новости
11.15 "Понять. Простить".
11.40 "Без комплексов".
12.30 "Детективы".
13.00 Другие новости
13.25 "Контрольная закупка".
14.00 Новости
14.15 Вне закона. "Кодекс вора".
14.50 "Любовь как любовь".
15.55 "Федеральный судья".
17.00 Вечерние новости
17.15 "Пусть говорят".
18.00 "Татьянин день".
18.55 "Чужие тайны".

20.00 Время
20.20 Премьера. Сергей Маковецкий, Ирина Розанова в комедии "Неверность".
22.05 Приключенческая комедия "Три ниндзя наносят ответный удар".
0.00 Конкурс "Евровидение-2007". Полуфинал. Прямая трансляция из Хельсинки.
2.40 Серил "Отец невесты".

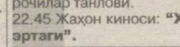
ЖУМА 11

6.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.35 "Ахборот".
8.40 Олтин мерос.
8.50 "Олам ва одам" дастури: "23. 5 даража бурчак остида".
9.20 1. "Цирк, цирк, цирк".
2. "Болалар дунёси".
10.05 "Табаррук замин".
10.35 "Хаёт манзаралари".
10.45 "Молия ва банк хабарлари".
11.00 "Ахборот".
11.20 "Оила ришталари".
11.55 Самарқанд-2750.
12.00 "Юртим бўйлаб" дастури: "Баркамол авлод".
12.10 "Ўнумук осомас".
13.05 "Икки такдир".
13.45 "Зилот".
14.00 "Ахборот".
14.20 "Кусто командасининг сув ости саргузаштлари".
15.10 "Меҳрим сен билан". Видеофильм.
16.25 Ю. Развайн номидаги маҳкам ансамблининг концерти.
16.45 "Эртақлар - яхшиликка етаклар".
17.00 "Ахборот".
17.15 "Саломатлик" дастури.
17.35 "Бир асар тарихи".
17.55 "Оҳанглар оғушида".
18.00 "Кўхна ва навқирон Маргилон".
18.20 "Минг бир ривоят".
18.25 "Зиё" студияси намоиш этади: "Эътиқод мустақамлиги йўлида".
18.45 "Ошин".
19.15 "Бизнес ингликлар".

19.30 "Ахборот" (рус)
20.10 "Оила ришталари".
21.00 "Ахборот".
21.40 "Бекат".
22.05 "Икки такдир".
23.05 "Алишер Навоий". 20-қисм.
23.40 "Икки дарё оралиғида".
00.20 Курсатувлар дастури.
00.30 "Минг бир ривоят".
00.35 "Кўхна ва навқирон Маргилон".
1.00 "Ахборот" (рус)
1.30 Олтин мерос.
1.40 "Янги кун".
2.40 "Дунё таомлари".
3.00 "Меҳр қолур". Видеофильм.
4.00 "Ахборот".
4.30 ТВ анонс.
4.35 "Юртим бўйлаб" дастури: "Икки дарё оралиғида".
4.55 "Минг бир ривоят".
5.05 Миллий сериал: "Алишер Навоий". 20-қисм.

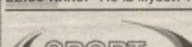
14.00 "ЯНГИ КУН"
15.00 "Келажак гаройиботлари".
15.50 "Замонлар оша келажак сари".
16.00 "ДАВР".
16.15 "Табаассум қил!"
16.20 "Қузғу".
16.40 "Ёшлар адабиёти".
17.00 "Қадимий ва афсонавий Маргилон".
17.40 "Бу шундай бўлган эди".
18.00 "Муъжизавий дунё" маърифат дастури.
18.25 "Автопатрул".
18.40 "Ғазал мулки".
19.00 "ДАВР".
19.30 "Эмгир симфонияси". Сериал.
20.10 "Спорт-лото".
20.20 "Дунё таомлари".
20.50 "Зерда". Сериал.
21.35 "Ёшлик наволар".
22.00 "ДАВР".
22.30 "SMS-мусика". Ёш ижроичилар таълиқи.
22.45 Жаҳон киноси: "Ҳаёт эртаги".

7.30 "Салом, Тошкент!"
8.35 "Ғадалупе".
9.15 "Жозиба".
9.30 "Телекурьер-маркет".
9.55 "Муқаддас қадимжолар".
10.05 "Иқтисод-ревью" (рус/узб)
10.45 - 11.40 Кино: "Большая прогулка". 2-қисм.
17.50 Курсатувлар тартиби.
17.55 "Афиша" (рус/узб).
18.05 "Телекурьер-маркет".
18.30 "Пойтахт".
18.50 "Ғадалупе".
19.30 "Мусика SMS".
19.50 "Саломат бўлинг".
20.00 "Пойтахт" ахборот дастури (рус/узб).
20.20 "Тошқин ва тошқентликлар". Бевосита мулоқот.
21.00 "Жозиба".
21.30 "Пойтахт".
21.50 "Телекурьер-маркет".
22.10 "Келажакка интилиб".
22.25 "Биласизми".
22.30 "Пойтахт" ахборот дастури (рус/узб).
22.45 "Анонс".
22.50 Кино: "Большая прогулка". 2-қисм.

SPORT

7.00 "Бодро утро".
8.05 "Малахов +".
9.00 "Хабарлар" (рус тилида)
9.20 "Детективы".
9.50 "Хабарлар" (узб тилида)
Ўзбекистон чемпионатларида:
10.10 Футбол. "Навбахор" - "Насаф".
11.00 Футбол. "Машъал" - "Вобкент".
11.50 - 12.20 Белбоғли олиш кураши.
18.00 "Болалар спорти".
18.15 "Мусикий тайм".
18.30 "Хабарлар" (рус тилида)
18.55 "Поле чудес".
20.00 "Вести".
20.20 "Жаҳрим қалбимдан".
21.30 "Хабарлар" (узб тилида)
21.50 "Стать ближе". Шоу программа.
22.30 Ричард Гир в драме "Мистификация".
00.15 "Тунингиз осуда бўлсин!"

07.00 Ўзбек наволари
08.00 Марказ NEWS (рус)
08.10 "Топ-20"
09.00 Серил "Оперативный псевдоним" 12-серия
10.00 Ўзбек наволари
11.00 "Меҳрибонгилар" бадий фильм
13.00 Ўзбек наволари
14.00 Марказ NEWS (узб)
14.10 Мировые хиты
14.30 Ўзбек наволари
15.00 Теленяня
15.45 Мировые хиты
16.30 Ўзбек наволари
18.00 Марказ NEWS (рус)
18.10 Ўзбек наволари
19.00 Серил "Оперативный псевдоним" 13-серия
20.00 "Сунмас орзулар"
20.50 Ўзбек наволари
21.00 "Премьера" (рус.)
21.30 "Кинокурьер"
22.00 "АРМАГЕДДОН" худ. фильм
00.40 Миксер

TV-MARKAZ

07.00 Ўзбек наволари
08.00 Марказ NEWS (рус)
08.10 "Топ-20"
09.00 Серил "Оперативный псевдоним" 12-серия
10.00 Ўзбек наволари
11.00 "Меҳрибонгилар" бадий фильм
13.00 Ўзбек наволари
14.00 Марказ NEWS (узб)
14.10 Мировые хиты
14.30 Ўзбек наволари
15.00 Теленяня
15.45 Мировые хиты
16.30 Ўзбек наволари
18.00 Марказ NEWS (рус)
18.10 Ўзбек наволари
19.00 Серил "Оперативный псевдоним" 13-серия
20.00 "Сунмас орзулар"
20.50 Ўзбек наволари
21.00 "Премьера" (рус.)
21.30 "Кинокурьер"
22.00 "АРМАГЕДДОН" худ. фильм
00.40 Миксер

безопасности".
10.05 "Чужие тайны".
11.00 Новости
11.15 "Понять. Простить".
11.40 "Доктор Курпатов".
12.25 "Детективы".
13.00 Другие новости
13.25 "Контрольная закупка".
14.00 Новости
14.15 Вне закона. "Ошибки стилиста".
14.50 "Любовь как любовь".
15.55 "Федеральный судья".
17.00 Вечерние новости
17.15 "Пусть говорят".
18.00 "Татьянин день".
18.55 "Поле чудес".
20.00 Время
20.25 "Клуб Веселых и Находчивых". Высшая лига
22.40 Закрытый показ. Премьера. Фильм "Эйфория".
1.10 Остросюжетный фильм "Победить или умереть".
2.00 Время
2.25 Остросюжетный фильм "Победить или умереть".
3.15 Людмила Чурсина в фильме "Весна на Одер".

мнн. Игорь Угольников и Любовь Толкалина в телесериале "Застава".
12.40 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
13.00 ВЕСТИ.
13.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
13.40 "Суд идет".
15.00 "Кулагин и партнеры".
15.40 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
16.00 ВЕСТИ.
16.10 Елена Яковлева в телесериале "Каменская".
17.05 "Танго втроем". Телесериал.
18.00 "Ангел-хранитель". Телесериал.
19.00 ВЕСТИ.
19.45 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ.
20.05 "Спокойной ночи, малыши".
20.15 "Юрмала". Международный фестиваль юмористических программ.
22.10 Елена Крестинина и Андрей Семенов в фильме Дмитрия Астрахана "Темная ночь". 2004г.
0.20 Майкл Дуглас и Шон Бин в триллере "Не говори ни слова" (США - Австралия). 2001г.
2.35 "Дорожный патруль".
2.50 СЕРИАЛ ДЛЯ ПОЛУНОЧНИКОВ. "Закон и порядок" (США).
3.35 Остросюжетный сериал "Джонни Зиро" (США). 2005г.
4.20 Канал "Евроноос"

ШАНБА 12

ЎЗБЕКИСТОН

6.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.35 "Ахборот".
8.40 Олтин мерос.
"Болалар сайёраси":
8.50 "Олтин тож".
9.25 "Шифокор қабулида".
9.55 "Хайдат сари".
10.15 1. "Чинсен". 2. "Маврид".
11.00 "Оналар мактаби".
11.20 "Оила ришталари".
11.55 "Янги оҳанглар".
12.15 "Интеллектуал ринг".
13.05 "Икки тақдир".
13.40 Олтин мерос.
13.55 Дунё иқлими.
14.00 "Ахборот".
14.20 "Хонадон".
14.50 "Нодир шахс". Б/ф
"Болалар сайёраси":
16.15 1. "Йил, Изла, Тон!" Телемусоба.
2. "Эртақлар — яхшиликка етаклар".
17.15 "Сувни асранг".
17.30 "Олтин бешик".
18.00 "Саломатлик сирлари".
18.20 "Оҳанглар оғушида".
18.35 "Меҳр кўзда".
19.15 "Сугурта оламида".
19.20 Дунё иқлими.
19.30 "Ахборот" (рус тилида)
20.10 "Оила ришталари".
21.00 "Ахборот".
21.40 "Шу азиз Ватан барчамизники". Маргилон-2000.
23.00 "КиноТеатр".
23.30 "Сабрина". Бадийий фильм. 1-қисм.
00.30-00.40 Тунги наволар.
"Uzbekistan".
00.40 Курсатувлар дастури.
00.50 "Минг бир ривоят".

1.00 "Ахборот". Информацион дастур (рус)
1.30 Олтин мерос.
1.35 "Янги кун". Информацион дам олиш дастури.
2.35 "Шу азиз Ватан барчамизники". Маргилон-2000.
3.55 Дунё иқлими.
4.00 "Ахборот".
4.35 Миллий кино: "Келинлар кўзғолони".

7.00 "ЯНГИ ТОНГ"
9.00 "Давринг боласи".
9.20 "Ёмғир симфонияси".
10.00 "ДАВР".
10.15 "Муъжизавий дунё".
10.40 "Мода ва дизайн".
11.00 "Дастхат".
11.40 "Автопатруль".
11.55 "Солиқ хизмати хабарлари".
12.10 "Ишқ ва наво".
12.20 "Зерда". Серил.
12.55 "Ватаним!".
13.00 "ДАВР".
13.15 "Давринг боласи".
13.30 "Бола тилидан".
14.00 "ЯНГИ КУН".
15.00 "Келахка гаройиботлари".
15.50 "Замонлар оша келахка сари".
16.00 "ДАВР".
16.15 "Табассум қил!".
16.20 "Айланай".
16.40 "Хасорат".
17.00 "Қадимий ва афсонавий Маргилон!".
17.40 "Пойтахтдан йироқда".
18.00 "Ижтимоий ҳумор йили" га бағишланди: "Саховат".
18.40 "Кино-SMS".
18.45 "Каталог".

TOSHKENT

7.30 "Салом, Тошкент!"
8.35 "Гадалупе". Телесериал.
9.15 "Жозиба".
9.30 "Телекурьер-маркет".
9.55 "Маркетинг фидойилари".
10.10 "Нима учун?".
10.50 "Дилкаш наволар": Абдулла Убайдуллаев.
11.20 "Саломат бўлинг".
11.30 "Музыка SMS".
11.55 "Репортаж" /рус/.
12.05 "Афиша" /рус/.
12.20-13.55 Кино: "Ночь музеев".
17.50 Курсатувлар тартиби.
17.55 "Афиша".
18.05 "Телекурьер-маркет".
18.25 "Биласизми?".
18.30 "Пойтахт" ахборот дастури.
18.50 "Гадалупе". Телесериал.
19.30 "Музыка SMS".
20.00 "Пойтахт" /рус/.
20.20 Прогноз под водой: "Карибы".
20.50 "Интервью".
21.00 "Жозиба".
21.30 "Пойтахт" ахборот дастури.
21.50 "Телекурьер-маркет".
22.10 "Истеъдод".
22.30 "Пойтахт" /рус/.
22.50 Кино: "Дубльер/Премьера/

SPORT

7.30 "Хабарлар".
7.50 "Бодро утрос".
8.50 "Хабарлар" (рус тилида)
9.15 "Смак".
9.55 "Жасур болалар".
10.25 Бокс. Ўзбекистон чемпиони.
10.55 "Спорт менинг ҳаётим".
11.15 "Икитидор". Интеллектуал шоу дастури.
11.55 - 12.15 "Универсиада - 2007".
17.30 Футбол. Ўзбекистон чемпиони.
18.05 "Пахтакор" - "Тупаланг". Тўғридан - тўғри олиб. Курсатилди. Танаффусда "Хабарлар" (рус тилида)
19.20 "Военное дело".
19.20 "Мусликий тайм".
19.50 "Суперлото".
20.00 "Вести".
20.20 "Мусликий тайм".
20.40 "Файзли ошхона".
21.05 "Жаҳон спорти қолдузлари".
21.30 "Хабарлар" (узб. тилида)
21.50 Смешное кино. "Без царя в голове".
23.15 Еврофутбол.
00.50 "Тунингиз осуда бўлсин!"

TV-MARKAZ

07.00 Ўзбек наволари
08.00 Марказ NEWS (узб)
08.10 Ўзбек наволари
09.00 Мировые хиты
09.30 "Кинокурьер"
10.00 Ўзбек наволари
11.00 "Армagedдон" худ фильм
13.40 Ўзбек наволари
14.00 "Премьера" (узб)
14.30 Мировые хиты
15.00 Теленяня

PTP

5.00 "Доброе утро, Россия!".
6.30 "Студия Здоровье".
7.00 ВЕСТИ.
7.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКОВСКАЯ ОБЛАСТЬ.
7.20 "Военная программа" Александра Сладкова.
7.45 "Утренняя почта".
8.20 "Субботник".
9.00 "Вокруг света".
10.00 ВЕСТИ.
10.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
10.20 РОДНОЕ КИНО. Борис Щербаков и Евгения Симонова в фильме "День свадьбы придется уточнить". 1979г.
12.15 "Клуб сенаторов".
13.00 ВЕСТИ.
13.20 ПРЕМЬЕРА. "Смеяться разрешается". Юмористическая программа.
15.00 "Национальный интерес". Ток-шоу Дмитрий Киселева.
15.55 "Формула власти". Алан Гарсия - президент Перу.
16.20 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА. НЕДЕЛЯ В ГОРОДЕ.
17.00 "Субботний вечер".
19.00 ВЕСТИ.
19.15 СДЕЛАНО В РОССИИ. ПРЕМЬЕРА. Михаил Ефремов, Олег Леушин, Александр Галибин и Кирилл Козлов в остросюжетном фильме "Месты". 2007г.
21.15 Сергей Бодров-мл., Виктор Сухорук, Сергей Маковецкий и Ирина Салтыкова в фильме Алексея Балабанова "Брат-2". 2000г.
23.55 Вин Дизель, Джон Малкович и Деннис Хоппер в триллере "Вышибалы" (США). 2001г.
1.40 "Горячая деска".
2.40 НОЧНОЙ СЕАНС. Джон Лоуренс в фильме "Принц на один день" (США). 1995г.
4.10 Канал "Евроньюс" на русском языке.

ЯКШАНБА 13

ЎЗБЕКИСТОН

6.00 "Ассалом, Ўзбекистон!"
8.00-8.35 "Ахборот".
8.40 Олтин мерос.
"Болалар сайёраси":
8.45 "Бемби". Мультфильм.
9.55 "Саломатлик сирлари".
10.20 "Сиз кутган учрашув".
11.00 "Оила ришталари".
11.40 "Янги оҳанглар".
12.00 "CINEMA.UZ".
12.25 "Катта бойлик дардида". Бадийий фильм. 1-қисм.
13.30 "Катта бойлик дардида". Бадийий фильм. 2-қисм.
14.30 "Оддий ҳақиқатлар".
15.20 Ватан ҳақида қўшиқлар.
"Болалар сайёраси":
15.30 1. "Олтин тож".
2. "Елгончилар қасри". Мультфильм.
16.25 "Шўрданак".
16.50 "Хамон едимда".
17.15 "Хамон едимда".
17.35 "Икки дил достони". Бадийий фильм.
19.10 "Оҳанглар оғушида".
19.20 Дунё иқлими.
19.30 "Тахлинома" (рус тилида)
20.05 "50/50". Ток-шоу.
20.50 Дунё иқлими.
21.00 "Тахлинома".
21.50 "Қўнғил қўшиқ истаиди". Соибжон Нисёзов.
22.15 "Заковат".
23.15 "Сабрина". Бадийий фильм. 2-қисм.
00.15-00.25 Тунги наволар.
"Uzbekistan".
00.25 Курсатувлар дастури.
00.30 ТВ анонс.
00.35 "КиноТеатр".
00.55 Дунё иқлими.

1.00 "Тахлинома". Информацион дастур (рус)
1.30 Олтин мерос.
1.40 "Олтин тож".
2.15 "Халқ уйинлари".
2.35 "Заковат".
3.35 "Минг бир ривоят".
3.40 "Кўна оҳанглар".
3.55 Дунё иқлими.
4.00 "Тахлинома". Информацион дастур.
4.45 Миллий кино: "Ер-ёр".

7.00 "Ёмғир симфонияси".
9.20 "Истиқбол тимсоллари".
9.30 "Болалар давраси".
10.00 "БАТАНПАРВАР".
11.00 "Journal".
11.20 "Қилин қирқ ёриб".
12.10 "Ишқ ва наво".
12.20 "Зерда". Серил.
12.55 "Табассум қил!".
13.00 "Қанонир Доласнинг саргузаштлари". Кинокомедия.
15.50 "Дунё таомлари".
16.10 "Нафасот олами".
16.20 "Чемпион сирлари".
16.40 "Ринг қироллари".
17.30 "Хотира саодати".
18.30 "Мафтунок ва бетакрор!".
18.35 "Ғазал мулки".
19.00 "Давр ҳафта ичида".
19.30 "Ёшлик наволари".
19.50 "Халпарастлар". Хажвий дастур.
20.10 "Ер сайёраси". Илмий-оммабон дастур.
21.00 "Дилроз". Азизбек Бекмуродов.
21.30 "KINOMANIYA".
22.00 Жаҳон киноси: "Ҳаёт ғўзал".

TOSHKENT

7.30 "Салом, Тошкент!"
8.35 "Гадалупе". Телесериал.
9.30 "Телекурьер-маркет".
9.55 "Афиша".
10.05 "Умид қолдузлари".
10.20 "Интервью".
10.35 "Истеъдод".
10.50 Кино: "Оцеола".
12.50 "Телекурьер-маркет".
13.10 Мультфильм
14.40 "Саргузаштлар ороли".
15.05 Кино: "Дубльер".
16.25 "Жозиба".
16.55 "Телекурьер-маркет".
17.15 Кино: "Мен ва Сен". 1-2 қисмлар/Хиндистон/.
19.35 "Мулоҳаза учун мавзу".
20.10 "Дилкаш наволар": Дилшод Шометов.
20.35 "Фаровонлик бекати".
20.50 "Туризм ҳақида" /рус/.
21.25 Воскресный кинозал: "Последний Самурай".

SPORT

7.30 "Хабарлар".
7.50 "Бодро утрос".
8.50 "Хабарлар" (рус тилида)
9.10 "Непуганные заметки".
9.30 "Пока все дома".
10.20 "Фазенда".
11.00 "Ракибингиз гроссмейстер".
11.20 "Файзли ошхона".
11.45 "До-ми-соль". Детская шоу программа.
12.40 "Аптека слушает".
13.25 - 14.15 ПроФРИНГ.

18.00 "Детский мир".
18.20 "Мусликий тайм".
18.30 "Версия". Информационно-аналитическая программа.
19.00 "Ровесник".
19.20 "Мусликий тайм".
19.40 "Тайм-аут".
20.00 "Вести".
20.20 "Келин-куёв". Шоу дастури.
21.30 "Талқин". Информационно-таҳлилий курсатув.
22.00 Приключенческий экран: "Электра". Художественный фильм.
23.35 Еврофутбол. Англия чемпиони.
1.10 "Тунингиз осуда бўлсин!"

TV-MARKAZ

07.00 Ўзбек наволари
08.00 Марказ NEWS (рус)
08.10 Концерт
10.00 "Сунмас орзулар"
10.50 Ўзбек наволари
11.00 Хинд киноси "Банги ва Бабли"
13.35 Мировые хиты
14.00 Ўзбек наволари
15.00 Теленяня
16.20 Ўзбек наволари
16.30 "Премьера" (рус)
17.00 Ўзбек наволари
17.30 "Юлдузли пайшанба"
18.00 Марказ NEWS (узб)
18.10 Ўзбек наволари
19.00 Мировые хиты
19.30 Ўзбек наволари
20.00 "Алло-Марказ"
20.30 Ўзбек наволари
21.00 "Топ-20"
21.45 Мировые хиты
22.00 "МИНОТАВР" худ. фильм
23.45 Миксер

5.00 Новости
5.10 "Королевы красоты". Жизнь за корону
6.00 Евгений Леонов, Леонид Ярмольник, Савелий Крамаров в комедии "Настя"
7.35 "Армейский магазин".
8.10 "Умники и умники".
9.00 Новости
9.10 "Непуганные заметки" с Дмитрием Крыловым
9.30 "Пока все дома"
10.20 "Фазенда".
11.00 Новости (с субтитрами)
11.10 Премьера. Живой мир. "Планета Земля".
12.15 "Их разыскивает милиция".
12.50 Антонио Бандерас, Катрин Зета-Джонс в приключенческом фильме "Маска Зорро".
15.15 "Прислуга. Чужие в доме". Документальный фильм.
16.20 Фильм "Шрек-2".
18.00 "Цирк со звездами". Финал
20.00 Воскресное "Время". Информационно-аналитическая программа
20.45 Премьера сезона. "Король ринга".
22.35 Дмитрий Певцов в боевике "По прозвищу Зверь...".
0.20 Фильм "Во власти золота".
2.05 Серил "Отец невесты".
2.50 "Пока все дома".
3.30 "Стальной удар". Документальный фильм

PTP

5.00 X/ф "Тревожный вылет".
6.30 "Сельский час".
7.00 ВЕСТИ.
7.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ.
7.20 "Диалоги о животных".
7.55 "Возвращение блудного полугая". Мультфильм.
8.05 "Комната смеха".
9.05 "Сам себе режиссер".
10.00 ВЕСТИ.
10.10 МЕСТНОЕ ВРЕМЯ. ВЕСТИ-МОСКВА.
10.20 "Городок". Дайджест. Развлекательная программа.
10.50 "Сто к одному". Телеигра.
11.45 "Смехопанорама Евгения Петросяна".
12.15 "Дворецкие. Вызов судьбы".
13.00 ВЕСТИ.
13.20 "Фитиль №132". Сатирический тележурнал.
14.00 ВЕСТИ. ДЕЖУРНАЯ ЧАСТЬ.
14.30 "Честный детектив".
15.05 "Есть только миг...". Концерт Александра Зацепина.
17.00 "Кривое зеркало. Театр Евгения Петросяна".
19.00 ВЕСТИ НЕДЕЛИ.
20.00 "Специальный корреспондент".
20.25 СДЕЛАНО В РОССИИ. ПРЕМЬЕРА. Юлия Рутберг, Игорь Верник и Гладия Тарханова в фильме "Женская дружба". 2007г.
22.30 МИРОВОЕ КИНО. Сами Насери в остросюжетном фильме "Осиное гнездо" (Франция). 2002г.
0.35 Клинт Иствуд и Лайам Нисон в фильме "Игра в смерть".
2.25 СЕРИАЛ ДЛЯ ПОЛНОЧНИКОВ. Роб Лок и Том Сайзмор в телесериале "Doctor Vegas".
3.10 Канал "Евроньюс" на русском языке.

Aziz bolajonlar! Siz ham chizgan rasmlaringiz va yozgan e'taklaringizni o'z suvratigiz bilan birga bizga jo'nating. Yoshingiz va nechanchi sinfda o'qishingizni ham yozishni unutmang. Rasmlaringizni oq qog'ozga chizing. Xatlaringizni kutamiz!

Umidjon PO'LATOV,
Qashqadaryo viloyati, Qarshi tumani, Behbudiy nomli maktabning 2 «A» sinf o'quvchisi.

Tursunboy EGAMOV,
Xorazm viloyati, Pitnak shahridagi Ogahiy nomli 9-maktabning 4 «B» sinf o'quvchisi.

Farruh IBRAGIMOV,
Xorazm viloyati, Gurlan tumani, 1-maktabning 6 «A» sinf o'quvchisi.

BAHOR QAYTDI
Go'zal xandonlar otib,
Qishdan bir oz so'vqotib,
Tumanlar toqqa botib
Bahor qaytdi, gul bahor.

Ariqlarda suv oqib,
Oftob chamanga boqib,
Chechaklarga xush yoqib
Bahor qaytdi, gul bahor

Daraxtlar gullab qiyg'os,
Suvda suzib o'rdak, g'oz,
Dorlarda o'ynab dorboz,
Bahor qaytdi, gul bahor.

Hamma bo'lib shodon,
Otib xurliqo xandon,
Boshlanib tog'da yor-yor,
Bahor qaytdi, gul bahor.

Dilso'z ALLABERDIYEVA va
Gulasal SHERALIYEVA,
Bekobod shahar, «Xoss» qishlog'i,
38-maktabning 7 «A» sinf o'quvchilari.

Sayfulla SHODIYEV,
Buxoro viloyati, G'ijduvon shahar,
21-maktabning 1-sinf o'quvchisi.

Komil JUMABOYEV,
Xorazm viloyati, Xazorasp tumani,
Ogahiy nomli 9-maktabning 6 «A» sinf o'quvchisi.

НИМА? НЕГА? НИМА УЧУН?

КАЛЬКУЛЯТОР ҚАНДАЙ ИШЛАЙДИ?

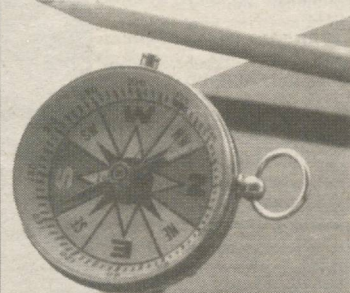
Калькулятор математик ҳисоб-китоблар амалга ошириладиган электрон машина-дир. Калькуляторда экран ва сонлар ёзилган тугмачалар бўлади. Тугмачаларни босиб, рақамларни чиқарамиз, ҳамда тегишли амал белгисини босганимиздан сўнг натижа чиқади.

Дастлабки чўнтак калькулятори 1972 йилда яратилган эди. Аммо 17 асрда яшаган француз олими Блез Паскал бугунги калькуляторларнинг узоқ ўтмишдоши бўлган ҳисоблаш машинасини ихтиро қилган.

Оддий математик амалларни бажаришга мўлжалланган, тижорат ҳисоб-китоблари учун, шунингдек, олий математи-кага оид ҳисоб-китобларда қўлланилади-ган калькуляторлар бор.

КОМПАС НЕГА КЕРАК?

Денгиз ва қуруқликда жой мўлжаллини олиш учун компасдан фойдаланилади. Компас ёрдамида дунё томонлари, яъни

шимол, жануб, ғарб ёки шарқнинг қай томондалигини беҳато аниқлаш мумкин.

Компас оддий тузилган: унда магнитли кўрсаткич бўлиб, у доим шимол томонни кўрсатиб туради. Компасга қараб, шимол қайқдалиги аниқлангач, дунёнинг бошқа томонларини аниқлаш қийин кечмайди.

Компас эрамининг 4-6 асрлари оралигида Хитойда кашф этилган. Араблар орқали Европада кириб келган.

Компас туфайли кўплаб янги ерлар кашф этилган. Чунки илгари сайёҳлар, айниқса денгизчилар қуёшга, ойдin кечаларда эса юлдузларга қараб мўлжал олишарди.

МАГНИТ НИМА?

Магнит ўзига хос хусусиятга эга бўлган материалдир. У ўзига айрим металлларни тортиши мумкин. Ҳар қандай магнитда иккита - "жанубий" ва "шимолий" қутб бўлади. Металллардан ташқари, магнитнинг қарама-қарши қутблари ҳам тортишади. Мос қутблар эса бир-биридан қочиш ҳолатига эга.

Магнит таркибида темир, пўлат, кобальт, никел бўлган металлларни тортса-да, мис, қумуш, олтин каби рангли ва қимматли металл турларини тортмайди.

ФОНЕНДОСКОП НИМА?

Фонендоскоп тиббий асбоб бўлиб, унинг ёрдамида инсон танаси ички аъзоларининг товушини эшитиш мумкин. Шифокорлар мана шу асбоб билан беморнинг ички аъзолари, яъни юрак уриши, нафас йўллари, ўпканинг аҳволи ҳақида билиб олади ва касалликни аниқлаб, тегишли муолажани тайинлайди.

ДОРИ-ДАРМОНЛАР НИМА?

Одамлар томонидан турли касалликларни ва жароҳатларни даволашда ишлатиладиган воситалар дори-дармонлар, деб аталади. Баъзи дори воситалари гиёҳлар ва ҳайвонлар ёғлари, ички аъзоларидан тайёрланса, аксарияти турли минераллардан ва кимёвий воситалардан ишлаб чиқарилади.

Дори воситалари икки турга бўлинади:

1. Профилактика воситалари - бундай дорилар организмни турли касалликлардан ҳимоя қилиш вазифасини бажаради. Сил, грипп, қизамиқ каби-ларга қарши эмлаш воситаларини айнан мана шу турга киритиш мумкин.

2. Даволовчи воситалар - бирор касалга чалинган беморни даволаш учун ишлатиладиган дорилар.

Дори воситалари организмга турлича таъсир кўрсатади. Ана шу таъсир зарарга айланиб кетмаслиги учун муолажаларни шифокор кўрсатмаларига амал қилган ҳолда олиш керак.

НАРКОЗ ҚАЧОН ПАЙДО БЎЛГАН?

1846 йилда тиш шифокори Уильям Мортон ўзига мувожаат этган бемор милкига эфир юбориб, оғриқсизлантириш амалиётини бажаради ва унинг тишини сўғуриб ташлайди. Орадан бир йил ўтиб, инглиз жарроҳи Жеймс Янг Симпсон тиббиёт тарихида илк бор беморни операция қилишдан олдин оғриқ қолдирувчи восита сифатида **хлороформдан** фойдаланди.

Беморга наркоз бериш, яъни жарроҳлик амалиёти пайтида оғриқ сезмаслиги учун уни ҳушсизлантириб қўйиш воситалари тиббиёт тилида **анестезия воситалари** дейилади.

ҚАДИМГИ ТИББИЁТ ҚАНДАЙ БЎЛГАН?

Сўнгги йилларда тиббиёт мислсиз даражада ривожланди: турли оғир касалликларнинг келиб чиқиш сабаблари аниқланди, уларга қарши дори воситалари яратилди.

Аммо тарихдан маълумки, одамзод қадимдан касалликларга қарши курашиб келган, уларни даволаш йўллари тинимсиз излаган. Шунинг натижаси-

да катта тажрибалар тўпланган. У даврларда дори воситалари асосан, табиий воситалардан, яъни гиёҳлардан, ҳайвонларнинг ёғларидан тайёрланган. Бундан тахминан 4 минг йиллар илгари қадимги Бобилда ва Мисрда табиблар жарроҳлик амалиётларини ўтказганлар. Ҳиндистонда эса эра-миздан минг йиллар аввал турли шишларни жарроҳлик йўли билан олиб ташлаш борасида катта тажрибага эга бўлганлар. Хитойда эра-миздан аввал-ги 8 асрдан бошлаб, игна билан даво-лаш усули кенг ёйилган.

ДАРМОН тайёрлади.

Моҳигул кўп қаватли уй зиналаридан чиқаркан, эшик очиклигини кўриб, севиниб кетди.

- Билгандай ишдан вақтли келиб-сиз-а, Баҳром ака! - деб салом бериб, яшнаб кириб борди.

Баҳром ҳали ечинмаган, диван четига чўкиб, газета ўқирди. У гўзал, суюкли дилдорига кулиб қаради.

- Дилбарга ўтолмадингизми, Моҳим? Бўпти, ўзим борай... - у эшик томон йўналди. Моҳигул уни тўхтатди.

- Шошманг, Баҳром ака! Бормай кўяверинг. Бугун Дилбарни боғчадан опам оладилар, - деди.

- Нима учун? Театрга борамизми? Ёки меҳмонга?! - ҳаяжонланиб кўзлари чақнади Баҳромнинг.

- Биласизми, Баҳром ака... - Моҳигул дудукланиб қолди, - Мени ишхонадан ижодий сафарга юборишяпти. Самарқандга! Уч кунга, холос. Бу... ҳаётимдаги бирин-

саволларига баъзилари ийманиб, баъзилари бурро-бурро жавоб беришади. "Хали турмушга чиқмаган бўлса керак", деб қизлар, аёллар ўзаро шивирлашади. Бир пиёла чойга таклиф қилишади.

Барибир, бундай бегуборлик ҳам Моҳигулнинг дилидаги ғашликни юва олмади. Бунинг устига, атай Тошкентдан излаб келгани - илғор фермер Хоним опа Аҳмедованинг Тошкентга, қизининг диссертацияси ҳимоясига кетгани ҳам унинг руҳини туширди.

- Кечкурун келадилар, дедингиз-а? Шу аниқми? - яна таъкидлаб сўрайди опанинг ёрдамчисидан улар идорага қайтиб келишгач.

- Ҳа, келадилар. Опа бир сўзли аёл! - дейди у қатъий.

- Бўлмаса, мен ҳисоб бўлиминдан убу рақамларни сўраб олам...

- Бемалол. Юринг, сизни таништириб қўяман.

меҳмоннинг раъйини сўради. Таом келтиришдан олдин қўлида обдас-та, билагига оппоқ сочқ ташлаб келиб, эрининг қўлига сув қўйди. Унинг ажиб тавозе, иб-ҳаё билан эрига хизмат қилишлари, уйда оддий бекага айланиб қолгани Моҳигулга таъсир қилди. "Мен шундай хизмат кўрсатдимми, Баҳром акамга?" - дея ўзини сўроқлади. Лекин дадил "ҳа", дея олмади.

Ош-овқатдан кейин икки аёл ҳоли ўтириб, суҳбат қуришди. Хоним опа икки гапнинг бирида: "Дадажониси билан бамаслаҳат", "Дадажонисининг дилга йўл топиб", каби жумлаларни такрорлар, гўё бу аёлнинг барча ютуқлари, кенг далада чайқалиб бошқоқ туга бошлаган бугдойзорлари, кўм-кўк пахтазорлари, касби ўқитувчи бўлган эрининг ризолиги, эрининг йўл-йўриги, эрининг маслаҳати билан барпо бўлгандай эди.

Турмуш чорраҳаларида

акангиз билан бамаслаҳат хал қилиб олиб, кейин уларга розилик билдиришингиз керак эди. Эркаклар бутун

пир. Улар оиламиз устун. Уларнинг ўзига хос гурури бор. Биз аёллар бир ишга қўл уришдан олдин, албатта эрларимизнинг фикрини сўрашимиз, розилигини олишимиз, мақсадимизни ётиги билан тушунтиришимиз зарур. Ўзимизни бир оз ҳокисор тутиб, яхши гап билан сўрасак, йўқ дейишмайди. Ҳа, қизим. Ҳар доим эрни рози қилиб, унинг дуосини олиб, кейин йўлга чиқинг. Уларнинг дуоси йўлимизни ёруғ, кўнглимизни равшан қилади. Сиз эса ўзингиз обдон масалани хал қилиб олиб, кейин тойдан тараша тушгандек эълон қилгансиз. Бундай ўзбошимчалик эркакларга ёқмайди.

- Энди нима қиламан?

- Нима қилардингиз?... Борғач, кечирим сўрайсиз. Хатоларингизни тан оласиз.

- Мени кечирармиканлар-а? - Кечиради, агар севса, кечиради.

- Раҳмат, сизга!

Моҳигулнинг дили бир оз ёришгандек бўлди-ю, энди у қизчасидан хавотир ола бошлади. Дилбар кечаси билан хархаша қилган бўлса-я. Бугун боғчага бордимикан? Баҳром акам ишдан қолиб кетмадимикан? Ишқилиб, тинч бўлишсин-да...

Моҳигул яна ишга киришди. Ён дафтери саҳифалари тўлиб-тошди.

- Эрта билан сахар менга далангизни кўрсатасиз, опа. Тўғри, кундузи айландим, кўрдим. Қизларингиз билан суҳбатлашдим. Лекин сиз билан дала кезишнинг гашти бошқача, деб ўйлайман. Кейин мен энгил машинада бўлса-да, Тошкентга жўнайман. Эртага кечгача етиб бориб, қизчамни, Баҳром акамни кўрмасам бўлмайди.

- Жуда яхши. Биз аёллар ҳам-масига улгуришимиз керак! - деди Хоним опа қатъийлик билан, - Моҳигул қизим, лекин шу шарт билан жавоб бераманки, яна келасиз. Хотиржам ҳолда, Баҳромжондан дуо олиб!..

Икковлари ҳам кулиб юборишди.

Кеч хуфтонда Тошкентга етиб келиб, эшик кўнғироғини босаркан, Моҳигул энтикиб кетди. Ичкаридан шоққин оёқ товуши-ю, Баҳромнинг "ҳозир" деганини, қизчасининг "Аям, аям" деган кўнғиргоқдек овозини эш-

тиб, йиғлаб юборгиси келди. Томоғига нимадир тикилди. Эшик очилиб, бўсағада Баҳромнинг хиёл қош чимириб турганини кўрди-ю, шошилиб, унга салом берди.

- Баҳром ака... мени кечиринг! - деди Моҳигул ҳали останада ўтмаёқ ҳокисор овозда. - Илтимос, кечиринг! Мен бундан кейин сиздан бемаслаҳат бирон ишга қўл урмайман. Бирон ёққа сиздан беришсиз бормайман. Ёшқик қилдим, кечиринг! - унинг қиройили кўзлари жижка ёшга тўлди.

- Бўпти, кириб уйга! - Баҳром жиддий тортиб, эшикни катта очди. Моҳигулнинг қўлидан лаш-лушини олди. Кейин у ичкари қиракан: - Дилбар, аянг келди! - деди алланечук тантанавор оҳангда.

Моҳигул уйига ўчиб келди-ю, шириндан-шакар қизини бағрига олди. Худди бир йил кўрмагандек энтикиб, ўпиб-ўпиб тўймади. Унинг бетининг оқаётган кўз ёшлари юзини ҳам, дилидаги гўборини ҳам ювар эди. Баҳром самимий бир қиёфада икковларига паноҳ бўлиб турарди.

Санъат МАХМУДОВА

УМР САВДОСИ

чи ижодий сафар. Кечки овқатни пишираман-у, поездга чиқаман...

Моҳигул эрига қараб ҳайрон қолди. Ҳозиргина юзи-кўзи яшнаб, кулиб турган барно йигитнинг қовоғи осилиб кетди. Кенг пешонаси тир-ришди.

- Бормайсиз! - деди дағал товуш билан кистомини ечиб, курси суянчигига ташлади. Дераза ёнига бориб, кўлларини шимининг чўнтагига солганча, орқа ўгириб, туриб олди.

- Борамай! - худди шу оҳангни такрорлади Моҳигул. - Ўзингиз ваъда бергансиз: "Дилбар икки ёшга тўлсин, кейин йўлга чиқав-расиз. Ўзим қарайман, қизимга", дегансиз. Қизимиз икки ёшдан ошди. Ахир мен... ўйнагани эмас, бир яхши аёл ҳақида ёзгани кет-япман. Агар... Дилбар қийнайди, десангиз, эртага ҳам боғчадан опам оладилар.

- Йўқ, йўқ! - кизариб-бўзариб кетди Баҳром. - Мен боламга... ўзим қарайман. Ҳозирок олиб келаман! Баҳром бир сапчиб, курсидан кистомини олди. Бир енгини кийганича, шошиб кўчага чиқиб кетди.

Моҳигул унинг орқасидан эшикни очиб, кичкирди:

- Мен барибир кетавераман! Баҳром зиналардан тушиб бораётиб, нимадир деди: Дуруст эшитилмади. Кўшнилardan мулоҳаза қилди, шекилли.

Моҳигулнинг хўрлиги келди. Таваба, одам ҳам шунчалар тез ўзгарадими? Ваъдалари, севгилари қайда қолди? Хали бу турмушда, "Ишлама, уйда ўтир!" дейишдан ҳам тоймас. Йўқ, мен кўрқиб, титраб яшайдиганлардан эмасман! Йўлга чиқаман!

У ўзига-ўзи буйруқ бериб, тез-тез ҳаракат қила бошлади. Кетиш соати яқинлашган сайин юраги увишар, сафар халтасига нималарнидир жойлаб, у хонадан бу хонага тинимсиз кириб чиқарди.

Ё бормай қўялоқсаммикан, деб бир оз иккиланди. Ва яна гурури, эркалиги жўш уриб, қатъий қарорга келди. Ахир, Баҳром акам мени севади, хурмат қилади. Менга етишгунча не қўйларга тушди-ку. Шундай бўлгач, истақларимни, касбимни ҳам севсин! Мени туриш-турмушим билан севсин, вассалом!

Кенг дала. Унинг юзи-кўзига губор кўнган. Тўфиллари чанг. Қўлида дафтар-қалам, нозик қомагига, кенг этакли кўйлаклари ярашган, қорачадан келган, қош-кўзи популдек-кина бу муҳбир қизга қишлоқ одамлари ҳавас билан қарашади. Унинг

Оқшом пайти Хоним опа келгани ҳақида хушхабар тарқалди. Моҳигул суюниб кетди.

Тўладан келган, икки бети кип-қизил, қулганида кўзлари қисилиб кетадиган қирқ саккиз ёшлардаги полвонсифат аёл Моҳигулни бағрига босди. Нозик-ноҳол муҳбир қиз нақ унинг кучоғида йўқ бўлиб кетай деди.

Хоним опа дид билан кийинган, сочлари силлиқ таралиб, чиройли турмак-ланган, кўзларида маъно ва ифат жилва қилар эди. У фермерга эмас, кўпроқ зиёлиларга ўхшарди.

Хол-аҳвол сўрашиб, танишиб олишгач, идора ходимлари Хоним опани ўраб олишди. Табриклашди. Моҳигул уларни шу ҳолатда суратга туширди.

- Юринг, қизим, уйга кетдик! - деди Хоним опа, - юринглар, сизлар ҳам. Акбар акам кутиб қолдилар. Бир оз тоблари қочиб, Тошкентга бирга боролмадилар-да!

Саранжом-саришта, боғроғли кенг ҳовлига кириб борганларида Моҳигулнинг кўзлари қунаб кетди.

- Уйларингиз бунча чиройли! - деди у.

Хоним опанинг умр йўлдоши узун бўйли, келишган, чехраси очик, барваста киши экан. Рафикасини кўриб, севиниб, унга пешвоз чиқди.

- Э-э, келдингизми, аяси?! Табрикла-сам бўладими? - деди ҳаяжонланиб.

- Келдим дадажониси. Ўзингиз қандайсиз? - Хоним опа эрига салом бериб, хурмат ва тавозе билан унинг соғлигини қайта-қайта сўради. Моҳигулни таништирди. Юмшоқ бахмал кўрпача ёзиб, аввал эрини, кейин меҳмонни таклиф қилди. - Юз фоиз овоз беришди, қизингизга, дадаси. Сизни ҳам табриклайман. Эрта-индин кўёвингиз билан ўзлари келиб қолишади, сизни кўргани... Аммо лекин қизингиздан устозлари ҳам миннатдор. Роса мақташди...

- Э, раҳмат сизга, аяси. Бу гапларингиз билан мени даволаб қўйдингиз. Қизимиз аясининг худди ўзи-да. - Акбар ака Моҳигулга мақтанди. - Иши пишиқ, аклли!

Хоним опа: "Мен ҳозир!" - дея зумда қийимларини алмаштириб чиқди. Ва чой дамлашда ҳам, овқатга ун-нашда ҳам, аввало эрининг, кейин

- Гапларингизни тинглаб, сизга жуда ҳавасим келди, опа! - деди Моҳигул хўрсиниб. - Мен... мен эсам Баҳром акам рози бўлмасалар ҳам йўлга чиқиб келаверганман...

Хоним опа суҳбатдошига таажуб билан қаради:

- Нима учун рози бўлмадилар?

- Билмадим... Ишхонада менга...

"Ижодий сафарга борасизми? Фермер аёл ҳақида мақола жуда зарур!" дейишса, бўпти, шу бугуноқ йўлга чиқаман! - деб юбордим. Ахир мен йўл юргим, сиздек аёлларни учратгим, ёзгим келган эди. Кейин... Уйга келгач, шундай, шундай, мен кетаяпман, десам... Баҳром акамнинг жаҳли чиқиб кетди. "Бормайсиз", дедилар. Бунақа бўлади, деб ҳеч ўйламагандим. Чунки, "Баҳром акам мени севадилар, гапимни ерда қолдирмадилар", деб ишонгандим.

- Ҳм, шундай денг... - Хоним опа қош чимириб бош чайқайди. - Сиз хато қилибсиз, қизим. Ёшсиз-да. Хали сиз турмушининг ачиқ-чучугини то-тиб кўрмагансиз. Сиз, аввало эрининг розилигини олишингиз керак эди. Ишхонангиз таклифини Баҳром

...Мен у қиз билан тасодифан танишиб қолдим. Маршрут таксисиди пойтахтдан қайтаётган эдим, ўшанда. Машина ойнасидан ташқарини томоша қилиб, хаёл суриб келаётган эдим, кўзим ҳамроҳимнинг номсиз бармоғига қийиш тақилган узукка тушиб қолди.

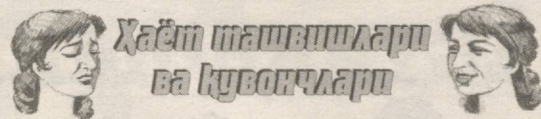
- Узугингиз қийшайиб қолибди, - дедим ийманиб. Ажабо, у қиз узукни тўғрилаш ўрнига, ани у ёқ-бу ёққа айлантириб, асабий равишда ечиб-тақаверди. Шунда мен ҳамроҳим ҳаяжонлаётганини тушундим. Аммо индамадим,

укол қилиб қўйишимни дадамдан илтимос қилди. Дадам рози бўлди, ҳатто янги қўшиллар билан яқинроқ таниш учун мен билан бирга чиқди. Қўшининг бемор ўғли биринчи гуруҳ ногирони экан. Мен ўзбошимчилик қилиб, игна санчишга қўққдим. "Тез ёрдам" чақирдик. Врач келиб, уни обдон текшириб, керакли муолажаларни ёзиб кетгачина ишга киришдим. Шу тариқа Озодбек акам билан танишдим. У ўшанда 29 ёшда эди, ҳозир 32 да. Болалигида чана учиб, жардан йиқилган, ногирон бўлиб қолган экан.

- Нега тушунмайсиз, ахир? Мени ҳеч ким тушунмаса ҳам, сиз тушунишингиз керак. Ахир сизнинг ҳам шу дардга чалинган дугонангиз бор-ку! Юролмасалар нима қилибди, уларда ҳам юрак бор, кўнгил бор, бошқаларга ўхшаб ажойиб фазилатлари бор!

- Гапингизга юз фоиз қўшиламан. Лекин мени кечиринг, менимча, бу гаплари мен эмас, ота-онангиз билиши керак.

- Ҳамма гап шунда-да... Уларга қандай қилиб айтаман? Ахир ёлғиз қизи бўлсам?... Йўқ, мен Озодбек акамни соғ кишидан кам кўрмайман, лекин ота-онанинг ўз орзу-ҳаваслари бор. Ўзларича яхши жойлардан куёв топишади, тўй орзу-

Унинг саволига менинг жавобим йўқ эди. Ўзи ҳамшира экан, тиббиётдан хабари бор, одамлардан сўраб кўрмадим, деб сўрасам: "Мен буни ҳеч кимга айта олмайман", - деди. Нима дейишимни билмай, жим кетаётгудик, ҳаёлимда табиий бир савол туғилди. Қизиқ, нега олдинроқ буни ўйламабман-а?

- Орзу, Озодбек акамнинг ўзи бунга қандай қарайди? Ахир унинг ҳам фикри бордир?..

- У мени севади...

- Ўзи шундай деганим?

- Сиз ўрнида бўлганингизда севишингизни айта олармидингиз?

ни ўқиб чиққан экан. Ким бўлишидан қатъи назар, суҳбатдошига ҳурмат билан қарар, ўйлаб савол берар, жавобларни диққат билан тинглар экан. Менга унинг камтаринлиги ёқди. Ижоди ҳақида гап кетганда: "Умида мени мактаб бўлди? Унда расмларимни кўрсатмайман, ранжийсиз", - деб жилмайдди. Лекин чизган расмлари ҳақиқатан ҳам мақтовли экан. Бекорга у ҳақида туман газеталарида бир қатор мақолалар босилиб чиқилмаганига амин бўлдим. Яна, унинг босиқлиги таҳсинга лойиқ. Орзу Озодбек акамнинг бир

ОРЗУНИНГ

нигоҳимни деразага қадаб, кетавердим. Гап нимадалигини билмай туриб нима ҳам дея олардим?... Бу вазият бир неча дақиқа давом этгач, кутилмаганда унинг ўзи менга мурожаат қилди:

- Мен сизни танийман. - Сизни Паркент марказида кўп кўрганман. Ногиронлар аравачасида юрадиган бир дугонангиз ҳам бор, тўғрими?

Ҳақиқатан ҳам Сурайё исмли яқин танишим борлиги рост. - Менинг ҳам ақин инсоним ногиронлар аравачасига михланган. Лекин афсус, мен сизга ўхшаб, унга меҳр кўрсата олмайман... - Кутилмаганда қизнинг маъюс кўзлари ёшга тўлди. - Сизга ўхшаб, мен ҳам у билан шаҳар кезиб, сайр қилишни, боғларда суҳбатлашишни жуда истардим...

Қиз билан ақиндан танишиб олдик. Исми Орзу экан. Ойлада бешинчи фарзанд бўлиб туғилган, ундан олдин туғилган барча болалар кўп яшамай, нобуд бўлишгани учун ота-онаси не-не орзулар билан "Орзу" деб исм қўйишган эканлар. Орзудан кейинги укалари ҳам нобуд бўлаверган, фақатгина у 3-синфга ўтаётганда укаси Муроджон туғилган экан. Ҳозир Муроджон 7-синфда ўқир экан. Орзунинг ёши эса 23 да. Туман касалхонасининг даволаш бўлимида ҳамшира бўлиб ишлар экан. Турмушга чиқмаган, сабаби...

- Мактаб давримда ўзимча тенгдошларимдан қолиб кетмаслик учун мактабдошим Ёқуб билан учрашиб юрардик. Лекин бу шунчаки хавас эди. Унга нисбатан ҳеч қандай жиддий ҳисларим бўлмаган. Мен Чирчиқ шаҳридаги тиббиёт коллежига ўқишга кирганимда у уйланиб кетди. Кейин ҳаётимда Шавкат пайдо бўлди. Унинг менга бўлган муносабатлари жиддийроқ эди шекилли, тинмай совчилари уйимизга қатнайверди. Лекин ўқимши битмагани учун уйдагилар рози бўлишмади. Кейин эса Озодбек акам билан танишдим... - Қиз йўлаб юбормаслик учун лабини тийлашди. - 3 йил олдин акам 4 қаватли "дом"имизни сотиб, ўрнига катта ҳовли харид қилди. Янги маҳаллага қўчиб келганимизда ўқишим охишлаб қолган эди.

Бир кун янги қўшилари-миздан бири чиқиб ўғли иситмалаб ётганини, унга

Юролмайдди. Лекин сиз уни бир кўрсангиз эди, жуда яхши инсон. Ўзгаларга бўлган самимий муносабати, ҳурматини баъзи тўрт мучаси соғ одамдан тополмайсиз! Йўқ, яхши-ши, мен сизни у билан таништириб қўяй, ўзингиз кўрасиз, минг эшитгандан бир кўрган афзал-ку!

Орзу қатъиятли қиз экан, вақтим йўқ бўлса ҳам, мажбурлаб ўша кунёқ Озодбек акани-га етаклаб кетди. Йўл-йўлакай у киши нафақат ажойиб инсон, балки иктидорли расом эканлигини, яқинда Маданият уйда унинг кўргазмаси намойиш этилишини ва яна бир дунё маълумотларни тўлиб-тошиб гапириб берди. Албатта, буларнинг барчаси эътиборга лойиқ. Лекин мен учун деярли нотаниш қиз мендан нима исташини тушунолмайдиган эдим. Шунинг учун у сал тинчланганда, секин унга шу саволини бердим. У бирдан-нига юришдан тўхтаб, менга тикилди-да, лаблари титраб:

- Мен уни севаман! - деди. - Турмуш курсам, у билан кураман, менга бошқа ҳеч кимнинг кераги йўқ! - деди.

- Ҳўп, майли, шуни истасангиз, амалга ошираверинг, мени бунга қандай даҳлим бор?

сида... Менга эса Озодбек акамсиз дунё қоронғу! Зимдан унга боқаман - чиройли кўзлари тўла ёш...

- Орзухон, сизга нима дейишгам ҳайронман... Ахир бундай вазиятга тушмаганман, билмайман.

- Наргиза, ўтинаман, менга бир нарсани айтинг фақат, бошқа ҳеч нима демасангиз ҳам майли! - қўлларимдан тутиб, ўтинч тўла кўзларини менга тикаркан, ўзини йиғидан аранг босиб тургани шундоқина билиниб турарди. - Улар, унга ўхшаганлар... У ахир юролмайдди, биласиз-ку... Ногирон бўлса ҳам, унга ўхшаганлар фарзанд кўра олармикан?

Хижолатдан Орзунинг яноқлари лов-лов ёнар эди. Қўлларимни қўйиб юбориб, паст овозда:

- Фақат мени тўғри тушунинг, илтимос. Шахсан менга у кишининг нуқсонлари аҳамиятли эмас. Лекин ота-онам... 6 та гўдакни ерга қўмишган. Тирноқка зор бўлишганда, дарди-га малҳам бўлиб келдим дунёга. Менинг бахтим улар учун ҳамма нарсадан муҳим, биланман. Лекин улар ҳам неваралик бўлишни, бобо-ю, буви бўлиб юришни исташиди-ку! - тушунтирди қуюниб.

ОРЗУСИ

Яна жим кетдик. Бир оздан сўнг у ҳаёлчан ерга тикилиб:

- Севишни кўзларидан, юзларидан, хатти-ҳаракатларидан биламан, сезаман. Лекин у ўз аҳолидан ўкинади. Биламан, унга турмушга чиқсам, ҳаётим осон кечмайди. Лекин мен ҳаммасига тайёрман. Унга ўзим ғамхўрлик қилардим, парваришлардим... - деди.

Фидоийликка тайёр бу қизга яна ҳайратланиб қарардим. Ким экан у Озодбек деганлар, қандай инсон экани, шундай узун соч ойқизининг оташ муҳаббатига сазовор бўла олган бўлса?

Энди чиндан ҳам қизиқишим ортиб, Орзу етаклаётган ҳовлига ўзим ҳам ошиқдим. Уйи узок экан, анча йўл босдик. Ниҳоят, ҳаворанг дарвоза олдида тўхтаб, Орзу кўнғироқни босди.

Бир ўсмир йигитча чиқиб, бизни ичкарига тақлиф қилди. Йигитча Озодбек акамнинг хияни экан, исми - Холдор. Ҳовлига кирсангиз нақд жаннатнинг ўзгинаси. Ҳамма ер ораста, мевали дарахтлар соясида гулу райхонлар гулгун очилиб турибди. Ховлининг ўртасидан жилваланиб оқаётган ариқ хонадонга ўзгача фойз бағишламоқда.

Холдоржон рўпарадаги хонанинг эшигини очиб, Озодбек акага меҳмонлар келганини айтди. Кўз ўнгимда Орзунинг қиёфаси ўзгариб борарди: мунгли кўзлари ҳаяжон ва севинчга тўлиб, чеҳраси ёришди. Холдорнинг ортидан хонага кириб:

- Озодбек ака, олдингизга суратчи қизни олиб келдим, бир тўйиб суратга тушайлик! - деди қулиб.

Озодбек ака хонтахта олдида ўтириб, чизгич билан нималарнидир ўлчаб, ҳисоблаб ўтирган экан, бизни қўриб, дарров машғулотиини йиғиштириб, ўтиришга тақлиф қилди. Холдоржон чой дамлаб, дарров дастурхон ёзди. Озодбек акани мен тушқунликка тушиб қолган маъюс инсон деб ўйлагандим, адашибман. У билан озгина суҳбатлашгач, Орзу адашганини англадим. Чиндан ҳам Озодбек ака кампаг, ақли, заковатли инсон экан. Хонасида тартиб билан терилган бадий китобларни бари-

иждодий ғояси ҳақида гапириб қолувди, мен атайлаб Озодбек акамнинг фикрига қўшилмадим. Озодбек ака қизишмади, ўзиникини маъқуллаб бахшламади. Шунчаки, фикримни диққат билан тинглади-да, албатта инobatга олиб, ўйлаб кўришни айтди.

Кейин ҳаммамиз биргалашиб палов пиширдик. Бу орада Озодбек акамнинг ойиси Мухтабар ая ҳам келиб қолди. Жуда ҳам меҳрибон аёл экан, келганимизга бирам қувондики! Мен паловни сузиб келсам, Орзу йўқ, Холдор билан орқа ҳовлига қучукчаларга овқат бергани кетишибди. Салдан кейин Холдоржон ёлғиз қайтиб, Орзуни кутмаслигимизни айтди, у қучукчаларни ўйнатиб қолиб кетибди. Янги танишимни жонзотларга меҳри ўзгача экан-да, деб ўйлаб турувдим, қўлларини ювиб, ўзи ҳам келиб қолди. Шунда Озодбек ака жилмайдди: "Бу қизга овқат шарт эмас, кучук-мушуклар бўлса бўлди, уларни эркаласа, қорни тўяди", деб Орзуга қаради. Қўнғилида севи-си, ардоғи, меҳр-муҳаббатининг акси бор эди, бу нигоҳларда... Ҳавасим келди.

Уйга ёлғиз қайтдим. Умидага ўзим кўнғироқ қилишимни айтган бўлсам-да, негадир бир неча кун қўлим бормадди. Ахир унга нима ҳам дея олардим, қандай маслаҳат бера олардим? Йўқ, охири ўзи менга сим қокди. "Ўзингиз бир нима деёлмасангиз, лоақал танишларингиздан сўраб кўринг, маслаҳаттўйи қиқиб қолар..." - деди. Кимданам сўрадим. Ўйлаб-ўйлаб, сизларга мурожаат қилишга аҳд қилдим. Орзуга ҳам бу фикр маъқул келди. Ахир "Ойла ва жамият"ни ёш қари ўқийди, улардан ҳам бирор бир фикр чиқар. Қолаверса, тиббиёт соҳасида фаолият юритадиган мухлислар ҳам бор, улар ҳам маслаҳат-у мулоҳазаларини айтишар... Ахир икки инсоннинг тақдир хал бўлапти, илтимос, азизлар, бефарқ бўлманглар. Орзу Озодбек акага турмушга чиқса, фарзанд кўра олармикан?

НАРГИЗАБОНУ

ЁСТИҚДОШИНГИЗ - “ОНАСИНИНГ ЭРКАСИ” БЎЛСА...

қўлига кўнадиган қилиб олган. Бунақа оилада улғаяётган ўғил бола учун ҳар жабҳада ҳукмрон онаси ҳаётда доим суянса бўладиган ягона инсон. У отасидан кўра кўпроқ онасидан ҳайиқади, ўрни келганда фақат онасидан маслаҳат олади.

Иккинчи ҳолат эса қуйидагича: жоҳил ота хотини-га умуман кун бермайди. Оқибатда, аёл эрига аталган меҳрини ҳам ўғлига бағишлайди, уни керагидан ортқ суйиб-эркалайди. Натижада, у эркатой бўлиб воёга етади.

ЁЛГИЗ АЁЛНИНГ ЎҒЛИ

Турли сабабларга кўра, онаси қўлида отасиз ўсаяётган ўғил болалардан ҳам “онасининг эркаси” воёга етиши мумкин. Чунки ну-

Инсоннинг ака-ука, дўст-ёрлари кўп бўлиши мумкин, аммо унинг онаси биттагина бўлади. Шу боис, аксарият эркаклар биринчи галда онасини, шундан сўнггина бошқа аёлларни, яъни хотини, опа-сингилларини, амма-холаларини яхши кўришини табиий ҳол сифатида баҳолаш керак. Лекин қариндошларда турган эркак “онасининг ҳақиқий эркаси” бўлса-чи?! Бундай эркак билан турмуш курган аёлларга осон тутиш керак эмас. ЭРКАТОЙЛАР ҚАЕРДАН ПАЙДО БЎЛАДИ?

Биринчи навбатда, бундай эркаклар барча тизгинлар аёлни-нинг – онанинг қўлида бўлган оилаларда воёга етадилар. Бошқача айтганда, хотин қарийб ҳамма масалаларда эрини “гаҳ” деса

варишида бўлган бола ҳақиқий эркак қандай бўлиши кераклигини қаердан билсин? Кўни билан ишда бўладиган она отасиз ўсаяётган болачонни кўнглини ўқитмаслиққа уринади. Буви эса кўчага чиқса ҳам, уйга кирса ҳам атрофида парвона. Хуллас, қарабисизки, эркатой ўғил улғайиб турибди-да.

ЯПОНЧА ТАРБИЯ МАҲСУЛИ

Рухшунослар фикрича, “онасининг эркаси” бўлган эркакларнинг аксарияти болалигида “японча” тарбия олган. Бунинг маъноси шуки, японлар фарзандларига

5 ёшга тўлгунча ҳамма нарсага рухсат бериб қўядилар. Шу даврда боланинг айтгани-айтган, дегани-деган бўлади, озгидан чиққан нарса муҳайё қилинади. Ваҳоланки, айнан 5 ёшгача бўлган даврда боланинг шахс сифатидаги хусусиятлари шакллана боради. Шу сабабли, японча тарбия кўрган болалар худбин, фақат ўзини ўйлайдиган, онасига суянадиган эркатой бўлиб воёга етадилар. У, ҳатто катта ёшга кириб, бола-чақали бўлганда ҳам - “ҳамма менинг айтганимни қилиши шарт, менинг эса ҳеч кимнинг олдида ҳеч қандай мажбуриятим йўқ”, деган қоидага амал қилиб яшайди.

СЕВМОҚ ОСОН, АММО...

Аксарият қизлар онасининг эркаси бўлган йигитларни бир кўришдаёқ севиб қолишлари мумкин. Чунки улар одатда, доим ораста кийинган, худшумомала, эътиборли бўлишади. Улар ўзаро суҳбатларда бирор нарсага шахсий фикрини, муносабатини билдиришдан кўра, “менинг онам...” деб, бунақа пайтда онаси қандай йўл тутишини мисол келтиришни афзал билади. Бундай эркак билан оила курган аёл бахтли яшаши мумкин. Фақат бунинг учун аёл гайратли ва фармонбардор бўлиши керак. Азиз аёллар, мабодо онасининг эркатойи бўлиб ўсган эркак билан тақдирингиз боғланиб қолган бўлса, қуйидаги маслаҳатларга амал қилинг:

1. Оилавий турмушнинг дастлабки кунлариданоқ диққат билан кайнонанинг ва эрингизнинг хатти-ҳаракатларини кузатинг. Аввало, эрингизга онасининг қайси томонлари ўнчалик хуш келмаслигини аниқлаб олинг. Эрингиз билан муносабат боғларкансиз, айнан ана шу нарсаларни тақдорла-

маслиққа ҳаракат қилинг. Эрингизга маъқул жиҳатларини ўрганинг ва шунга амал қилаверинг. Рухшунослар таъкидлашчи, эркатой ўғилларнинг аксарияти онаси измидан чиқиб, мустақил бўлишни исташади, аммо бошқа суянчқилари бўлмаган, хато қилиб қўйишдан қўрқашади. Агар эрингиз сизда айнан онаси ўрнини эгаллай оладиган суянччини ҳис этса, мақсадимга эришдим, деяверинг.

2. Эрингизни қайта тарбиялашга ҳаракат қилинг. Тўғри, бу нарса осон бўлмайди, ҳатто шундай қилишга уриниш бефойда кетиши ҳам мумкин. Аммо ҳеч бўлмаса, унинг онгига аёллар оғизга бўлганлари боис, ҳар доим эркакнинг таянчига эҳтиёжманд эканликларини сингдиришга уриниб кўринг.

3. Албатта, эркатой ўғил ўстирган аёлни-нинг кўнглига йўл топиш осон бўлмайди. Сиз қанчалик қўл-оёғи чакан, ораста, пазанда бўлманг, кайнонанинг учун ўғлини ундан тортиб олаётган “рақиб” бўлиб қолаверасиз. Шу боис, кайнонанинг билан муносабатингизни яхши қилинг, имкони борича, унинг кўнглига йўл топишга урининг. Аммо зинҳор-базихор кайнонанинг билан “сан-ман”га бора кўрманг. Чунки, эрингиз барибир сизнинг эмас, онасининг ёнини олади. Айнан шу сабаб туфайли бўзулиб кетаятган оилалар ҳам оз эмас.

Рухшунослар “онасининг эркаси” бўлган эркакларни шартли равишда икки тоифага ажратадилар. Биринчи тоифадагилар болаликдан ўз хоҳишларига етишиш учун бошқа яқинларини четга суриб қўядилар. Яъни ҳамма яхши нарсалар айнан унга бўлиши керак. Қолганлар эса “иккинчи тоифадагилар” одамлар. Иккинчи тоифадагилар эса инжиқлик, хархаша билан ўз мақсадларига етадилар. Улғайган ҳам уларни ана шу инжиқлик тарқ этмайди.

Оила бюджетни одатда ойлик маошлар, мукофот пуллари, нафақалар, савдо-сотик, деҳқончилик ва бошқа қўшимча манбалардан олинadиган даромадлардан ташкил топади. Ана шу манбаларга қараб, турли оилаларнинг бюджетни ҳам турлича бўлади. Аммо деярли барча оилаларга хос битта муаммо бор. Яъни, маблағ биринчи навбатда нималарга сарфланиши ҳамда бу борада эр-хотиннинг қай бири ҳал қилувчи овозга эга бўлиши лозимлиги муаммоси. Қуйида тавсиялар бу борада, айниқса ёш оилаларга қўл келиши мумкин.

ОРЗУЛАР НИМА БЎЛАДИ?

Аввало шунга англаб етиш керакки, инсон учун пул ҳеч қачон ортқчалик қилмаган. Қанча кўп бўлса, унга шунча кам кўринади. Шу боис оила бюджетни масаласи кам таъминланган оилаларда ҳам, ўртаҳолларда ҳам, пулдорларда ҳам бор. Бировларни кўпроқ “Машинанинг қайси русумдагисини олиш керак? Дам олгани қарига бориш керак?” деган саволлар қийнаса, яна бировларни эса “орзуларимизга эришиш учун қачон етарли пулимиз бўларкан-а?” деган савол ўйлантиради.

Шунинг учун, аксарият рухшунослар оила бюджетининг 80 фоизини кундалик эҳтиёжлар учун, 20 фоизини эса “орзулар рўёби”га таризда тақсимлашни маслаҳат берадилар. Шунда аста-секинлик билан бўлса-да, баъзи орзулар ҳам амалга оширилади, рўзгорнинг умумий харажатлари ҳам меъёрида бўлади.

ОИЛА БЮДЖЕТИ

ТАЖРИБА БИРДАН КЕЛМАЙДИ

Айрим ёш оилалар оила бюджетини режалаштириш борасида озгина бўлса-да кўнмага эга бўлмаганлари сабаб, қўтилмаган қийинчиликларга дуч келиб қолишади.

Ҳўш, нима қилмоқ керак? Аввало, байрамлар, туғилган кунлар баҳонасида ёки шунчаки хурсандчилик учун олинadиган совғаларнинг тахминий рўйхатини тузиб чиқинг. Шундай йўл тутиш керакки, совға ҳам эсда қоларли, ҳам оила учун асқотадиган нарса бўлсин.

САРФЛАДИНГИМИ, ЁЗИБ ҚЎЙ!

Агар икки-уч ой мобайнида энг майда харажатларгача махсус дафтарга қайд этиб борсангиз,

пулларингиз нималарга сарфланаётгани кўз олдингизда намоён бўлади. Бу келгусида оила бюджетини янада самаралироқ режалаштиришингизга ёрдам беради. Оила бюджетини режалаштиришда, албатта қуйидаги

сарф-харажатлар йўналишлари имкон қадар аниқ кўрсатилган ҳолда акс этиши керак:

1. **Озик-овқатлар.**
2. **Коммунал тўловлар.** Электр энергияси, телефон, иссиқ-совуқ сув ва бошқа турдаги коммунал тўловларга ишлатилadиган пул.
3. **Маиший харажатлар.** Бу ерда кундалик рўзгорда зарур шахсий гигиена, косметика воситалари, энг зарур дори-дармонлар кўзда тутилади.
4. **Транспорт харажатлари.**
5. **Таълим-тарбия учун.**

6. Газета-журналлар, китоблар.

7. Кийим-кечак.

8. Мебель ва маиший техника воситалари.

9. Соғлиқ учун маблағ.

10. Майда харажатлар.

Бу йўналиш юқоридаги тўққизта бандда кўзда тутилган харажатлардан тежалган маблағлардан ташкил топади. Харажатларини назорат қилишга қийналадиган, яъни чўнтагида бор пулни керак-но керак нарсаларга ўйламай сарфлаб қўядиган инсонлар ҳам бор. Улар ҳар кун эрта-лаб фақат шу кун зарур бўладиган харажатлар учунгина пул олиб чиқишга одатланишлари керак.

БЮДЖЕТНИ КИМ БОШҚАРАДИ?

Мутахассислар бу борада кенг тарқалган тўртта ҳолатни таснифлайдилар:

1. **Она ва бола.** Бундай оилада хотин эрига нисбатан анча кўп даромад топади. Хотин молиявий масалада эрига ишониб бўлмаслигини аллақачон англаб етган. Эр эса хотинига ҳудди ёш бола онасига суянгандай суяниб қолган ва ҳали яхши кўнлар(айнан пул топиш маъносидан) олдиндалигига ўзини ўзи ишонтириб яшайди. Битта

ёмон жиҳати, бундай оилаларда, аксарият ҳолларда, жинсий ҳаётга путур етади. Чунки хотин эри билан худди ёш боладек қарайди, бўлар-бўлмасга уни қамситиб, жеркиб туради.

2. **Ўзаро боғлиқлик.** Аксарият ҳолларда бундай оилаларда эр хотинига моддий томондан, хотин эса эрига руҳий-ҳиссий ва маънавий жиҳатдан боғланиб қолган бўлишади. Энг қизиқи, аёл эридан кўп пул топса-да, уларни эрининг рухсатисиз сарфлашга иккиланиб туради.

3. **Назоратчи эр.** Кўпгина оилаларда қуйидаги ҳолат кузатилади: рўзгорни аёл юратади, бозор-ўчар, хуллас, ҳамма харидларни ўзи қилади. Эр эса назоратчилик қилиб, хотинининг асабига тегади. Эр, аслида, ўзининг кам пул топишидан хотини норози бўла бошламасидан ҳужумга ўтиб, пулни ўйламай сарфлаётгани учун аёлини тергайди.

4. **Пулдор бойвачча.** Бюджетни, сарф-харажатларини фақат эр бошқаради. Хотини ва фарзандларни пул зарур бўлиб қолганда унинг олдида қўллуқ қилиб туришга, илтимос қилишга, тушунтиришга, яъни-нишга мажбурлар. Эр ўзининг қимлигини яна бир бор кўрсатиб қўйиш учун баъзи-баъзида узоқ ялғинишларга қарамай, “Йўқ!” деб жавоб беради. Бу эса оилада ҳар доим ҳам ошқор этилавермайдиган ички норозиликни келтириб чиқаради. **ДАРМОН тайёрлади.**

БОШ ОҒРИҒИ БЕЗОВТА ҚИЛСА...

Баъзан мия томиридаги асаб хужайралари сиқилиб қолиши натижасида бошингизда бирдан оғриқ пайдо бўлади. У тўсатдан бошланиб, аста-секин кучая бориши мумкин. Бош гоҳ санчиб, гоҳ лўқиллаб, гоҳ эса симиллаб оғриб, сизни беҳаловат қилади. Бу оғриқ азобида чидай олмай, дори-дармонлар ичишни бошлайсиз. Аммо ҳадеб дори ичаверишдан организмингизга зарар етиши мумкин. Шундай экан, бош оғриғини табиий усулда қандай тўхтатиш мумкин?

САБАБИНИ АНИҚЛАНГ!

Кутилмаганда бошланган бош оғриғини қолдириш учун, аввало унинг сабабини аниқлаш лозим.

● Бош миянинг ўзи оғримайди. Чунки мияда оғриқнинг келиб чиқишига сабаб бўладиган асаб тоалари йўқ. Лекин мия суягини ўраб турадиган пардага ички ва ташқи томонидан кўп миқдорда боғланган асаб тоалари (сезиш нейронлари ўсимталари) оғриши мумкин.

● Оғриқли спазмаларнинг пайдо бўлишига яна бир сабаб, мия қопқоғини сиртдан ўраб турадиган нозик мушак қатламнинг ҳаддан ташқари зўриқишидир.

● Аёлларда ҳайз кўриш вақтида танада адреалин миқдори ошиб, глюкозанинг миқдори эса камайиб кетади. Бу вақтда ҳамиша кайфият яхшиланиши учун тез-тез ширинлик еб туринг.

● Камқонлик (анемия) ҳам бош оғриғига сабаб бўлиши мумкин. Ҳайз даврида кўп қон кетадиган аёлларда ва ҳомиладорларда кузатилади.

● Кўпинча, бош оғриғи хуружи шамоллаш энди бошланаётган пайтда кузатилади.

● Баъзан эса бош оғриғига даволанмаган тишлар ёки кучли шовқин ҳам сабабчи бўлиши мумкин.

● Айрим дори-дармонлар, айниқса оғриқни қолдирадиган воситаларни жуда кўп истеъмол қилиш ҳам оғриққа сабабчи бўлади.

● Уйқусизлик ҳам бош оғриғининг сабабларидан бири. Иложи бўлса, кунига 7-8 соат ухлашга одатланг. Тўйиб ухлаш ҳар қандай доридан кўра фойдалидир.

● Асабий зўриқиш, қаттиқ руҳий изтиробга тушиш ҳам оғриқни кўзгайтиради.

● Чакка хужайраларнинг сиқилиб қолиши, бош миянинг қон билан етарли таъ-

минланмаслиги оқибатида ҳам хуруж қилади.

● Косметик воситалардан меъёрида фойдаланинг. Уларнинг ўткир ҳидлари бошни оғритади.

● Сақинчи узоқ чайнамасликка ҳаракат қилинг. Бу ҳам оғриқ кўзгайтиради.

СУВ ВА ҲАВО - ЭНГ ЯХШИ ДАВО!

Бошнинг тез-тез оғриши натижасида тана сувсизланиб қолади. Катта ёшдаги одам бир кунда 1 литрдан 2 литргача сув ичиши керак. Ҳомиладор ва эмизикли аёлларга эса икки баравар кўп сув ичиш тавсия этилади. Бош оғриғини қолдириш учун баъзан 1

саллик наслий бўлиши, зўриқишлар, қон босимининг ошиши, дориларни кўп ичишнинг оқибати бўлиши ҳам мумкин.

Аммо бунга, кўпинча ёнғоқ, пишлоқ, шоколад ёки қизил винони кўп ичиш ҳам сабаб бўлади. Шу сабабли, пишлоқ, шоколад, қаҳва, туз ва ёнғоқни кўп истеъмол қилиб бўлмайди. Айниқса, музқаймоқ ва ўштли консервалардан камроқ енг. Агар бу ҳам фойда бермаса, улардан умуман воз кечинг.

БОШ ОҒРИҒИ ДАФТАРИ

Бошингиз оғриши сабабини аниқлаш учун кундалик дафтар тутинг. Оғриқ қай ҳолатда, қандай таомлар еганингиздан сўнг бошланди, шуларни алоҳида ёзиб юринг. Оғриқнинг илк белгилари пайдо бўлгандаёқ қайд этиб борсангиз, ўз касаллигингизни тахлил қила оласиз ва давосини ҳам тезда топасиз.

Куйидаги усуллар билан бош оғриғи тез тузалади:

● Спиртли ичимликлар, пиво, арок, қизил вино ва шампан виносидан ичганингизда бошингиз оғримайди-ми? Агар бир бокал пиводан сўнг бош оғриғингиз кўзгалладиган бўлса, яхшиси ичманг.

Юқоридаги ҳолатларда эса оғриқни қолдирувчи воситалардан истеъмол қилишга тўғри келади. Лекин дори ичиш ўрнига, илқ ванна қабул қилиш, пешонага бир неча томчи ялпиз мойидан суриб ишқалаш ёки совуқ нарсаси (масалан, муз) босиш мумкин.

Агар сизни бош оғриғи

литр сувни кальций ёки магнийга қўшиб ичиш кифоя қилади.

Танадаги сув танқислигини маъданли сув ёки гиёҳлардан тайёрланган чай яхши қондиради.

Бош оғриғида тоза ҳавода кўпроқ айланиш ва уй хоналарини тез-тез шамоллатиб туриш лозим. Жисмоний машқлар тана тўқималарида қон айланишини яхшилаб, уларнинг кислород билан тўйинишини таъминлайди.

БУ ҚАНДАЙ КАСАЛЛИК?

Бошнинг вақти-вақти билан оғриб туриши - Мигрень касаллиги дейилиб, у кутилмаганда бошланади. Бош мия қўзғалишининг меъёридан ортиқча ошиб кетиши худди бош мия пўстлогининг шамоллаши оқибатида келиб чиқадиган оғриққа ўхшайди. Одатда, оғриқ бошнинг бирор томонидан бошланади. Бундан ташқари, кўз олди қоронғилашиб, жимирай (юлдузчалар пайдо бўлиб) бошлаши мумкин. Ёруғликка бўлган таъсирчанлик ошади. Ушбу белгилар пайдо бўлган пайтда кўнгил айланиши, қусиш ёки оёқларнинг қотиб қолиши ҳам кузатилади.

Бошнинг тез-тез оғришининг сабаблари кўп. Бу ка-

айланма ҳаракатлар билан уқаланг.

3 Қулоқ солинчоқларини бир маромда, аввал енгил, кейин эса бармоқларни сал-сал теккизиб, сўнг қаттиқ-қаттиқ уқаланг.

4 Бош ва кўрсаткич бармоқлар орасида бир нуқта бор. Шу нуқтани топиб, бармоқлар орасидаги терини сиқиб-сиқиб қўйинг. Сўнг соат мили йўналишида уқаланг.

Бош оғриғида ўзингиз қилишингиз мумкин бўлган воситалардан фойдаланиб оғриқни қолдиришга ҳаракат қилинг. Масалан, юз ва бош томирларини машқ қилдиришга уриниб кўринг. Бу машқларни стулда ўтирган ёки кўзга қаршида турган ҳолда бажариш мумкин.

1. Қошларингизни тепага кўтариб, туширинг. Сўнг яна кўтариб ўзингизни бўш қўйинг, кейин яна пастга туширинг.

2. Ўнг қошингизни кўтариб, пастга туширинг. Бу вақтда чап қошингизни қўлингиз билан босиб туришингиз мумкин. Сўнг чап қошингизни тепага кўтаришга ҳаракат қилинг.

3. Кўзларингизни юминг. Кўзларингизни очмасдан бурнингизга ва тўғрига қарашга ҳаракат қилинг.

4. Ўнг қўзингиз билан бурнингизга қаранг. Сўнг кафтингиз билан ўнг юзингизни шундай босингиз, оғзингизнинг бурчаклари кўтарилсин. Бу машқни чап қўзингиз билан ҳам бажариб.

5. Қовоғингизни солиб, ўзингизни бўш қўйинг. Бармоқларингиз билан қошларингизни ўртага суриб.

6. Оғзингизни аста-секин, иложи борида каттароқ очиб эс-нашга урининг. Бу вақтда пастки жағингизни охиригача пастга туширинг.

7. Оғзингизни катта очиб, пастки жағингизни ўнг ва чапга суриб ҳаракатлантинг.

8. Бирон ёқимсиз ҳидни ҳидлаётгандек бурнингизни тириштиринг.

9. Башарангизни ҳар хил кўринишга солиб буриштиринг.

10. Кўзларингизни юминг-да, кафтларингизни бирлаштириб чап чаккангизга тиранинг. Шу ҳолатда 5-10 дақиқа ётсангиз оғриқ таққа тўхтайд.

11. Чакка, пешона ва бўйингизни "Олтин юлдуз" малҳами билан ишқаланг. Ярим соатдан сўнг оғриқ тўхтайд.

ДИЛБАР ВА ҲАМИДА тайёрлашди.

Бош оғриғи кўпинча ҳуддий касалликлардан дарак беради. Агар куйида кўрсатилган белгилардан бирортасини ўзингизда сезаётган бўлсангиз, дарҳол шифокорга учрашингиз керак:

- ☐ Агар 40 ёшдан сўнг ўз-ўзидан бошингиз оғрий бошласа;
- ☐ Бош оғриғингиз тез-тез қайтарилиб, ҳар гал кучлироқ оғри-са, бош айланиши, беҳоллик сезилса, кўз олдингиз қоронғилашиб худдан кетиш даражасига ётсангиз;
- ☐ Бош оғриғи ҳаётингизни издан чиқариб, режаларингизни амалга оширишга ҳалал бера бошласа;
- ☐ Бош оғриғига бошқа касалликлар ҳам қўшилса;
- ☐ Қон босими ошишига сабаб бўлса;
- ☐ Бир пайтлар олинган жароҳат (мия суяги жароҳати, мия чайқалиши) сабаби бўлса;
- ☐ Нейроинфекция ва танадаги модда алмаиш жараёни бузилиши оқибати бўлса;
- ☐ Қон босимининг ошиб кетиши ёки умуман пасайиб кетиши;
- ☐ Тож томирларда тикилмалар пайдо бўлиши, бош мия асаб томирлари кенгайиши (мигрень) бўлса.

185 Ёшим 56 да. Тошкентликман. Акрашганман. Олий маълумотлиман. Баланд бўйли, кўркам эркакман. Ишлайман, чекмайман. Уй-жойим йўқ (уйимни оиламга ташлаб кетганман). Уй-жойли, миллатидан қатъий назар, 50 ёшгача бўлган, олий маълумотли, бева аёлга (фарзандлари бўлса ҳам майли) тошкентлик ёки Чирчиқ шаҳридан бўлган аёлга уйланоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Баҳодир

186 Ёшим 65 да. Наманган вилоятининг Косонсой туманида ўз ҳовлида яшайман. Акрашганман. 55 ёшгача бўлган, болаларидан қутулган ёки битта фарзанди бўлган аёлга уйланоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Мансур

187 Ёшим 47 да. Акрашганман. Бир ўғлим бор. Тошкентда яшайман. Ўзимнинг уйим бор. 60 ёшгача бўлган, уй-жойли, диёнатли бир инсон билан танишноқчиман.

Манзилим тахририятда.

Заропат

188 Ёшим 61 да. Аёлим вафот этган. Ўз уйим бор. Ёлғиз яшайман. Фарзандларимдан қутулганман. 55 ёшгача бўлган, ибодли, покиза, фарзандларидан қутулган аёл билан тақдиримни боғламоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Ўткир ака

189 Ёшим 23 да. Бир ўғилчам бор. Акрашганман. Ота-онам билан яшайман. Асли қашқадарёлик бўлса-да, анчадан буён Тошкентда яшаймиз. Асли касбим доришунос бўлса-да, бичиш-тикиш, пишириқлар пиширишни яхши биламан. 30-40 ёшгача бўлган, касбли, уйи бор, зиёли, ўғлимга ота меҳрини бериб, оилани қадрлайдиган имонли эркак билан турмуш қуриб бахтли бўлмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Эъзога

190 Ёшим 62 да. Асли тошкентликман. Аёлим вафот этган. Зиёли инсонман. Келинларим билан яшайман. Тошкент шаҳрида яшайдиган, ёлғизлик азобини тушунадиган, оқила, оғир-вазмин, 56 ёшгача бўлган, уй-жойли, фарзандларидан қутулган ёлғиз аёл билан оила қурмоқчиман.

Манзилим тахририятда.

Шоҳрух ота

БАСИРА тайёрлади. Тел: 133-04-50

Газетамиз саҳифаларидаги мақбур рамз билан белгиланган мақолалар Ўзбекистон мустақил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентликлари қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди гранти доирасида тайёрланди.

К иш кечалари узун, ухлаб тонг отириш қийин. Шундай кезларда қишлоқларда кўпчилик кечалари гурунг ахтаришади. Бу оқшом ҳам Диёр хотин, болалари даврасида бирпас телевизор кўргач, зерикди. Сўнг аста туриб, ташқарига чиқди. Эшик олдида бир зум тургач, ҳамсоysi Зойирниқига йўл олди. Зойир ҳам сандалда оғзини носга тўлдирган холда шифта тикили-иб ётган экан. Иккиси сандалга ўтириб у ёқдан, бу ёқдан гурунг қила бошлашди.

- Диёр, - деб қолди Зойир бир маҳал, - шу, "сопини ўзидан чиқарди", деган гапнинг маъноси нима-а, сиз ҳам кўп ишлатасиз-ку, шу гапни?

Диёр бир нафас хаёлчан тургач, илжайиб деди:

- Мени мазах қилаётганингиз йўқми?

- Ўлай агар, мазах қилаётганим йўқ, ростдан билмайман.

- Унчалик бўлса, ярим

соат шу жойингиздан қимирламай, мени кутиб туринг. Мен ярим соатда қайтиб келиб, маъносини исботи билан тушунтириб бераман. Ухлаб қолманг тагин.

Диёр шундай деб иргиб ўрнидан турди-да, ташқарига чиқиб, у ёқ-бу ёққа аланглади. Уй олдида турган офтобага кўзи тушди. Уни олиб, Зойирнинг товۇқ катаги ёнига борди. Катак эшигини оҳиста очгач, қафтига икки-уч марта сув тўлдириб катак ичига сеғди. Товуқлар овоз чикармасдан, бир-бирларига қисилишиб, гўж бўлиб олишди. Диёр тўри келган бир товۇқнинг оёғини жуфт қилиб ушлаб, катакдан тортиб олди-да, жўнади. Уйдагиларга сездирмасдан ошхонага кириб, товۇқни сўйди-да, апилтапил наридан-бери қилиб тозалади. Патларини бир елим халтага, гўштини иккинчи елим халтага жойлагач, қўлини ювиб, яна Зойирниқига йўл олди.

- Ухламадингизми, Зойир?

- Ухлаганим йўқ. Бу дейман, "сопини ўзидан чиқарди"нинг маъноси шунчалик қийинми-а, қаёқларга бориб келдингиз?

- "Ўзидан соп чиқариш"ни уйин деб ўйлабми-

дингиз? Уйда арогингиз борми?

- Ароқ йўқ эди-да, нимаиди?

- Йўқ бўлса, ҳамсоянгиз Темир ароқ сотади-ку. Дарров икки минг сўм бериб, ўлгингизни жўнатинг, битта ароқ олиб келсин. Кейин хотинингизга айтинг, манави товۇқни тез қовуриб берсин. Товуқ билан ароқни майдалаб туриб, сопини ўзидан чиқаришни бафуржа тушунтириб бераман.

Зойир хотини Софияни чақириб, товۇқни қовуришни буюргач, ўғли Тойирни Темирниқига ароққа жўнатди. Сандал устига дастурхон ёзилди. Бир оз ўтиб, қовурилган товуқ гўшти билан ароқ ҳам келтирилди.

- Ўчоқнинг олови газданам зўр-да, - деди Диёр суяк кемира туриб, - бирпас-

да пишибди, жонивор товۇқнинг гўшти.

- Ўтиниям зўр-да, - гурурланиб гапирди Зойир, -

Диёр ҳиринглаб кулиб, - сизга товۇқнинг нима қизиқчилиги бор? Сизга товуқ эмас, "сопини ўзидан чиқариш"нинг маъноси керак-ку!

- Битта гапнинг маъносини билиш учун икки минг сўмим кетадиган бўлса, асло керакмас! Энди қайтиб биронтаям гапнинг маъносини сўрамайман сиздан!

- Гапнинг маъносини билиш осон эмас-да. Оз-оз ўрганишдан олим бўлган одамлар. Қолаверса, зиён қилдингизми? Гўшт еяписиз, ароқ ичяписиз, гурунг дегандай... Бекорга утирдингиз-да, зерикиб.

- Майли, бўлари бўлди, икки минг кетди...

- Товуқ ҳам.

- Товуқ сиздан-ку. Хўш, энди айтасиз, "сопини ўзидан чиқариш"нинг маъносини. Икки минг кетганига яраша ҳеч бўлмаса шу гапнинг маъносини билиб олай, бошқа сўрамайман энди.

- Кайфим

ошди, ҳозир

яхши тушунти-

ролмайман. Эр-

талаб келиб, ба-

фуржа тушунтириб кета-

ман. Омин! Мен кетдим...

Эртаси кун Зойир Диёрниқига йўл олди.

- Кутдим, боравермаганингизга ўзим келдим, - деди Зойир.

- Нега кутдингиз? Қаерга боришим керак эди? - талмовсиради Диёр.

- Айтгандингиз-ку, эрталаб келиб, "сопини ўзидан чиқариш"нинг маъносини бафуржа тушунтириб бераман, деб.

- Кеча сопини ўзидан чиқариб бўлди-ку, яна нимасини тушунтирмаман, - бамайлихотир оҳанда деди Диёр. - Ўзингизнинг хўрозингиз, ўзин-

гизнинг арогингиз, ўз уйингизда, ўзингизнинг дастурхонингиз билан ўзингизни сийладим. Шу бўлади-да, сопи ўзидан чиққани. Яна маъносини тушунмаётган гапнингиз бўлса айтинг, кечга ўтиб, бафуржа тушунтирмаман...

Нормамат ТОВА,
Қашқадарё вилояти.

СОПИ ЎЗИДАН

Массивой юлғунзоридан Хўшали иккимиз икки кун кесиб, эшак аравада уч кеча ташиганман.

- Менга қаранг, Диёр, сўйилиб тозаланган тайёр товۇқни дарров қаердан топиб келдингиз, ўзи? Ё Сулувнинг ба-

рига бориб келдингизми?

- Узумини енг-у, боғини суриштирманг, - деди

Қишлоқ
ханома-лари

«АНА, ЭНДИ ХУДОЙИ БЎЛАДИ!»

Жамшид бола эмасми, ҳар нарсга қизиқади, қизиқиб савол бераверади, то билмагунича қўймайди.

Айни пахта мавсуми вақти. Жамшидлар яшайдиган уйнинг атрофида кетма-кет бир-иккита худойи-маърака бўлди. Ҳар гал қўшниллар худойига отланишаётганида Жамшид тўй, деб ўйладими, аясига эргашди.

- Қаёққа?

- Тўйга.

- Тўй эмас, бу ўғлим, худойи. Ёш болалар борса, "ай-йа-йа", бўлади, - деди аяси қўлини юзига тортиб.

Жамшид аясининг бу гапидан тўмтайиб олди. Худди шуни пойлаб турган эканми, дадаси уни имлаб чақирди. Жамшид

истамайгина дадасининг олдига келди ва даб-дурустан:

- Дада, худойи нима? - деб сўради.

Азбаройи шошиб қолганидан дадаси нима деб жавоб беришни билмай, уни баргига босди, ўйлаб-ўйлаб, кейин жавоб топди.

- Бирон бир киши, тўсатдан йиқилиб қолса, ўшанда худойи қилишади, ўғлим...

Айни ёз чилласи. Бир тонг Жамшид қандайдир бақир-чақирдан уйғониб кетди. Аяси жойида йўқ. Шошиб турди-да, кўчага югурди. Кўчада анча-мунча одам йиғилган, томошабинлар ҳам бор. Жамшидга ўхшаган бир-иккита болалар эса катта бир нарсани кўраётгандай, тўхтовсиз у ёқдан бу ёққа югуришар эди. Кўчанинг ўртасида қўшниси Гулсара хола

билан Зеби хола уришаётган экан. Уришаётганига анча бўлган шекилли, уларнинг юзлари тирналган, сочлари ивирсиб кетган эди. Иккаласи ҳам бир-бирининг сочини чағаллаб олган, азбаройи хотинларнинг "ҳай-ҳай"лашига ҳам эътибор беришмасди. Шу пайт Зеби хола чаққонлик қилиб қолди.

Узун, ориқ аёл эмасми, ингичка қўлини бўшатиб олди-да, зарб билан Гулсара холанинг юзига тарсаки тортиб юборди. Гулсара хола бири-икки гандираклади, сўнгра ҳушидан кетиб, йиқилиб тушди. Аввалига ҳамма бирдан жимиб қолди, шекилли қўшниллар бири сува, бири Гулсара холанинг уйига югурди. Жамшид бунақанги шовқинчи, бунақанги жанжални биринчи бор кўриши эди. Гулсара хола ҳадеганда ҳушига келавермагач, Жамшид чапак чалиб:

- Ана, энди Гулсара холаникида худойи бўлади! - деди.

Хамма Жамшиднинг гапига баравар "гурр" этиб кулиб юборди.

Дилором ЭГАМКУЛОВА,
Бўстон шаҳарчаси.

Муассислар: Ўзбекистон Республикаси Хотин-қизлар кўмитаси, Болалар жамғармаси ва «Соғлом авлод учун» Халқаро жамғармаси

Фойдаланилмаган кўлэмалар таҳлил қилинмайди, муаллифларга қайтарилмайди, ёзма жавоб берилмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида чоп этилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-уй. Босишга топшириш вақти - 20.00. Босишга топширилди - 20.00

E-mail: oilavajamiyat@rambler.ru
oilavajamiyat@mail.ru

БОШ МУҲАРРИР: ДИЛБАР САИДОВА

Бош муҳаррир: 134-86-91
Қабулхона: (тел. ва факс) 133-28-20
Бош муҳаррир ўринбосари: 134-25-46
Оила, табриқлар, эълонлар: 133-04-50
Бўлимлар: 133-04-35, 134-25-46
Бухгалтерия: 132-07-41

Web-site: oilavajamiyat.uz

Газета тахририят компьютер базасида терилди ва саҳифаланди.

МАНЗИЛИМИЗ:

Тошкент - 700000
Амир Темур кўчаси,
1-тор кўча, 2-уй.
«Олой» бозори ёнида.

ХОМИЙ: «Матбуот тарқатувчи»
акциядорлик компанияси

ОБУНА ИНДЕКСИ - 176
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0169-рақам билан 11.01.07да рўйхатга олинган.
Буюртма Г - 432. Формати А-3, ҳажми 4 табоқ.
Адади - 13423
Саҳифаловчи — Ш. БАРОКОВ
Рассом — Н. ХОЛМУРОДОВ
Навбатчи — Х. ХОТАМБОВА
Мусаххих — С. САЙДАЛИМОВ

1 3 4 5 6